

เราเป็นคนนอกศาสนา ไม่ได้อยู่ในบ้านที่นับถือ
พระพุทธศาสนาที่ไปวัดเป็นประจำ ก็เลยไม่มีความ
ผูกพันกับพิธีกรรมและงานบุญต่างๆ พอมาสัมผัส
รับรู้เรื่องของพระศาสนาก็มารู้เรื่องการภาวนาเลย
พอเริ่มปฏิบัติแล้วก็จะเอาแต่เดินจงกรม นั่งสมาธิ
เท่านั้น ไปอยู่วัดของหลวงตาท่านก็ให้ทำอย่างนั้น
ท่านไม่ให้ไปไหน ไม่ให้ทำงานอื่น

มหาเศรษฐีที่แท้จริง

โดย ท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

- ISBN** : ๙๗๘-๖๑๖-๓๔๘-๗๙๕-๗
- พิมพ์ครั้งที่ ๑** : กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
- จำนวนพิมพ์** : ๑๐,๐๐๐ เล่ม
- ผู้จัดพิมพ์** : บริษัทในเครือศรีไทยใหม่
บริษัท ศิลป์สยามบรรจุกัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด
คณะศิษยานุศิษย์

พิมพ์แจกเป็นธรรมบรรณาการ
ห้ามจำหน่าย

พิมพ์ที่ บริษัท ศิลป์สยามบรรจุกัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด
โทรศัพท์ ๐-๒๔๔๔-๓๓๕๑-๙ โทรสาร ๐-๒๔๔๔-๐๐๗๘
E-mail: silpasiamprinting@hotmail.com

คำนำ

“ทางเดียวเท่านั้นที่จะทำให้เราเป็นเศรษฐี ให้เราพอ ให้เราไม่ต้องการอะไร ให้เราไม่มีความทุกข์กับสิ่งต่างๆ ก็คือการทำงาน รักษาศีล และภาวนาตัวเอง”

นี่เป็นส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา เรื่อง **“มหาเศรษฐีที่แท้จริง”** ที่ท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต ได้แสดงไว้เป็นคติสอนใจแก่ศิษยานุศิษย์ ซึ่งเป็นแนวทางของพระพุทธศาสนาที่จะยังความร่มเย็นผาสุกให้เกิดขึ้นทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

ภายในเล่มเดียวกันนี้ยังประกอบด้วย **“ความเป็นท่าน”** ที่แสดงให้เห็นถึงความของท่านพระอาจารย์สุชาติ เป็นประวัติความเป็นมาของท่านเอง ตั้งแต่เด็กมาจนถึงปัจจุบัน

ด้วยว่า ความเป็นท่านนี้ ในวัยเรียนได้ศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนคริสต์ จากนั้นได้ไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ เรียนจบวิศวกรรมโยธาแล้วกลับมาทำงานและใช้ชีวิตในเมืองไทย การได้งานสบายและผลตอบแทนที่ดี เป็นชีวิตที่หลายๆ คนปรารถนาจะมี จะเห็นว่าในความเป็นท่านกลับมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความสงบ แสวงหาธรรมะ ด้วยการออกบวช

ในความเป็น **“พระ”** การได้พระอุปชฌาย์ คือสมเด็จพระญาณสังวรฯ และการได้อาจารย์ผู้ทรงภูมิจิตภูมิธรรมคือหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน ทำให้ความเป็นพระของท่านสมบูรณ์แบบ

ปฏิบัติในแบบฉบับของพระกรรมฐาน ที่ปลื้กตัวหาความสงบวิเวกบนยอดเขาชีโอน จึงเป็นแนวทางที่น่าศึกษา เป็นแนวทางของพระผู้เป็นเ้าอนานุญอย่างแท้จริง

หากการจัดพิมพ์หนังสือข้อผิดพลาด บกพร่อง หรือประมาทพลาดพลั้งประการใด คณะผู้จัดทำกราบขอขมาต่อท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต มา ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะศิษย์ผู้จัดทำ

สารบัญ

ความเป็นท่าน

๑

พระธรรมเทศนา “มหาเศรษฐีที่แท้จริง”

๑๘๗

ธรรมะบนเขา

๒๐๕

ความเป็นท่าน

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

ความเป็นท่าน

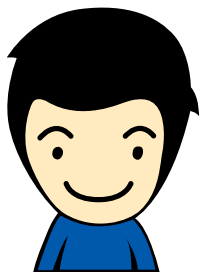

เริ่มแรก ของชีวิต

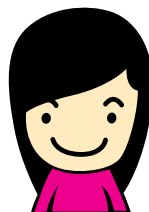
ชีวิตในวัยเด็กก็ยิ่งเที่ยวยังเล่นกับเพื่อนอยู่ แต่มันมีกรอบของมัน จะไม่ไปทำผิดศีล ไม่ชอบฆ่าสัตว์ ตัดชีวิต ใครจะชวนไปยิงนกตกปลาจะไม่เอา ชวนไปลักขโมยก็ไม่เอา มันไม่สบายใจ เวลาโกหกหลอกลวงจะไม่สบายใจ มันรู้อยู่ในใจของมันอย่างนั้น

อาตมาเกิดเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐ คุณพ่อเป็นคนสุพรรณบุรี พบกับคุณแม่ที่กรุงเทพฯ คุณพ่อไม่ได้เรียนหนังสือ เนื่องจากคุณปู่เสียชีวิตตั้งแต่คุณพ่อยังเล็ก จึงทำให้คุณย่าไม่สามารถส่งเสียให้เรียนหนังสือได้ จึงต้องรับจ้างทำงานทุกอย่างเพื่อหาเลี้ยงชีพ จังหวัดไหนมีงานก็จะย้ายไปทำที่นั่น พออาตมาอายุได้ประมาณ ๒ ขวบ คุณพ่อจึงได้นำอาตมามาฝากกับคุณย่าที่สุพรรณฯ ให้ช่วยเลี้ยงดูแทน เพราะคุณพ่อคุณแม่ไม่สะดวกในการเลี้ยงดูอาตมา เนื่องจากต้องทำงานและย้ายที่ทำงานบ่อย

สมัยเด็กๆ ช่วงที่อยู่กับย่า ถ้าอาตมาอยากจะได้อะไรต้องทำงานหาเงินซื้อเอง ตอนนั้นก็ต้องขายชالاเปาบ้าง ขนมจีบบ้าง ปาท่องโก๋บ้าง เพื่อจะได้มีเงินไปซื้อของเล่นหรือขนมที่อยากกิน

พี่น้อง
ร่วมท้อง

อาตมามีน้องสาวคนเดียว

เขาไม่ค่อยรู้เรื่องธรรมชาติ เขาไม่เข้าใจ เพราะไม่ได้มาจากพ่อจากแม่ มาจากบุญจากกรรมที่ได้สะสมมาแต่ละคน ไม่ได้เป็นพี่น้องกันอย่างแท้จริงหรอก เพียงแต่อาศัยกรรมเดียวกันมาเกิด ออกมาจากท้องแม่คนเดียวกัน แต่ที่มานี้มาจากคนละที่

เรียน

ป.๑ สามรอบ

พออายุครบเกณฑ์เข้าโรงเรียน ก็เริ่มเรียนชั้นป.๑ ที่โรงเรียนประชาบาล แต่เรียนได้แค่ปีเดียว อาตมาก็ต้องย้ายไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนจีนโดยเริ่มเรียนชั้นป.๑ ใหม่ เนื่องจากคุณย่าเป็นคนจีนจึงอยากให้หลานเรียนหนังสือเป็นภาษาจีนมากกว่า

ความเป็นท่าน

พอเรียนจบชั้น ป.๓ อายุได้ประมาณ ๙-๑๐ ปี ตรงกับช่วงปิดเทอมพอดี คุณพ่อคุณแม่ก็มารับเอาตมาไปอยู่ด้วยกันที่พญา เนื่องจากได้งานรับหมาก่อสร้างที่นี้ และเริ่มอยู่เป็นหลักเป็นแหล่งแล้ว ไม่ต้องเร่ร่อนเหมือนสมัยก่อน สามารถดูแลและเลี้ยงดูลูกเองได้

ช่วงที่เอาตมาย้ายมาอยู่ที่พญาไม่นาน คุณพ่อก็พบครูสอนหนังสือที่โรงเรียนเซเว่นเดย์ฯ มาพักตากอากาศที่นี้ ก็เลยแนะนำให้ส่งเอาตมาไปเรียนโรงเรียนเซเว่นเดย์ฯ ที่กรุงเทพฯ คุณพ่อคุณแม่ได้ปรึกษากันแล้ว ก็ตัดสินใจส่งเอาตมาไปเรียนตามคำแนะนำของคุณครู

โรงเรียนเซเว่นเดย์ฯ เป็นโรงเรียนคริสต์ที่สอนหนังสือเป็นภาษาอังกฤษ ถึงแม้อายุของเอาตมาจะต้องเข้าเรียนหนังสืออยู่ชั้น ป.๔ ก็ตาม แต่เนื่องจากเอาตมาเรียนหนังสือเป็นภาษาจีน ไม่ได้เรียนเป็นภาษาอังกฤษ จึงทำให้เอาตมาต้องเริ่มเรียน ป.๑ ใหม่ในโรงเรียนนี้ เมื่อเทียบกับเด็กในวัยเดียวกันแล้ว เอาตมาจึงเรียนช้ากว่าคนอื่นมาก เพราะต้องเรียน ป.๑ ซ้ำถึง ๓ รอบ

เด็กนักเรียน โรงเรียนคริสต์

โรงเรียนเซเว่นเดย์ เป็นโรงเรียนคริสต์ที่ก่อตั้งโดย
กลุ่มมิชชันนารี สอนหนังสือเป็นภาษาอังกฤษ

ถึงแม้จะเป็นโรงเรียนคริสต์ แต่เขาก็ยังมีความเชื่อและสอนให้ละเว้นในสิ่งที่ไม่ดีคล้ายๆ กับการรักษาศีล ๕ แบบศาสนาพุทธ เช่น ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักขโมย ห้ามพูดโกหก เป็นต้น นอกจากการสอนเรื่องดังกล่าวแล้ว อาหารในโรงอาหารของโรงเรียนนี้ยังเป็นอาหารเจ คือไม่มีเนื้อสัตว์อีกด้วย อย่างไรก็ตาม แม้แนวทางการปฏิบัติบางอย่างจะคล้ายๆ กับศาสนาพุทธ แต่มีสิ่งที่เขาไม่ได้สอนเพราะไม่มีความเชื่อเรื่องนี้ คือวิธีภาวนาที่จะดับทุกข์ได้แบบพุทธศาสนา

ถึงแม้จะต้องเริ่มเรียน ป.๑ ใหม่ แต่ก็ยังมีเรื่องดีที่ว่าพอจบชั้นนี้แล้วทางโรงเรียนก็ให้ข้ามชั้นไปเรียนต่อในระดับเกรด ๓ เลย และพอเรียนจบเกรด ๓ ก็ได้ข้ามไปเรียนต่อเกรด ๖ ได้อีกเหมือนกัน ก็เลยช่วยลดช่องว่างในการเรียนซ้ำให้ลดเหลือแค่ปีเดียว

หลังจากขยับชั้นไปเรียนเกรด ๖ แล้ว ก็เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องหยุดเรียนไปสักสองสามเดือน คือทางกระทรวงฯ มาตรวจสอบที่โรงเรียนและพบว่าไม่มีการจดทะเบียนที่ถูกต้องจึงสั่งปิดโรงเรียนชั่วคราว ตอนนั้นโรงเรียนต้องไปดำเนินเรื่องขอจดทะเบียนเป็นแบบโรงเรียนอาชีวะ จึงสามารถเปิดเรียนได้ตามปกติ พอเปิดเรียนใหม่คราวนี้เลยได้สวมชุดยูนิฟอร์มนักเรียน แต่ก่อนที่นี้ไม่มีชุดยูนิฟอร์ม ให้แต่งกายฟรีสไตล์เหมือนเมืองนอก จำได้ว่าใส่เสื้อนักเรียนสีขาวมีปกชื่อที่หน้าอกด้วย และใส่กางเกงขายาวแบบเด็กนักเรียนอาชีวะเลย

พบลัทธิธรรม ในวัยเด็ก

มีเหตุการณ์ตอนที่เรียนอยู่เซเว่นเดย์ อายุได้สัก ๑๒ ขวบ มีเพื่อนนักเรียนตาย เราได้ไปงานศพเขา ในพิธีเขาเปิดโลงศพให้คารวะ มันฝังตาฝังใจอยู่ตลอดเวลา แล้วก็มีความคิดผุดขึ้นมาในใจว่า ต่อไปเราก็ต้องตายเหมือนเขา พ่อแม่ปู่ย่าตายายต้องตายหมดทุกคน

ก็เลยพิจารณาไปเรื่อยๆ เหมือนกับได้ไฟ จนรู้สึกเฉยๆ กับความตาย ถึงแม้ยังไม่หายจากความกลัวตาย เพราะยังไม่ได้เจอเหตุการณ์ที่ทำให้ปลง แต่อย่างน้อยก็ปลงในทางทฤษฎีว่าเราต้องตาย เพราะมีเชื่อที่จะรับกับเหตุการณ์นี้ แต่ยังไม่ปลงไม่ได้หมด

สังเกตดูตัวเรานี้ ตั้งแต่เห็นคนตายครั้งแรกในชีวิตก็จะคิดถึงเรื่องความตายอยู่ตลอดเวลา

ความเป็นท่าน

แต่ไม่ได้หัดหุ้ใจแต่อย่างใด คิดด้วยเหตุผล คิดตามความจริงเหมือนกับนักวิทยาศาสตร์คิดวิเคราะห์ เรื่องเศรษฐกิจต้องมีขึ้นมีลง แต่ใจของเขาไม่ได้ซึมเศร้าไปกับการวิเคราะห์ เพราะวิเคราะห์ด้วยใจที่เป็นกลาง ทำให้ไม่ยึดติด ตัดตัดหันต่างๆ ให้เบาบางลงไป แต่ไม่หมดนะ เพราะไม่ได้พิจารณาตลอดเวลา

ไม่อยากเปลี่ยนศาสนา ด้วยคำโกหก

ช่วงที่เรียนอยู่เซเวนเดย์ ทางโรงเรียนมีวิธีใหม่ นำมา
ให้เด็กเปลี่ยนศาสนาจากเดิมที่นับถือมาเป็นคริสต์
แบบของโรงเรียน โดยการลดค่าเทอมให้ครึ่งหนึ่ง

ในตอนแรกก็คิดว่าดีเหมือนกันจะได้ช่วยทางบ้านประหยัดค่าใช้จ่าย
และตอนนั้นก็ยังไม่รู้เรื่องอะไรเกี่ยวกับศาสนาเลย เพราะที่บ้านพ่อแม่
ก็ไม่เคยสอนและไม่เคยเข้าวัดเข้าวามาก่อนด้วย แต่ก็ยังไม่ได้ตอบตกลงกับ
ทางโรงเรียน

ต่อมาภายหลังทางโรงเรียนได้ถามถึงความพร้อมในข้อตกลงดังกล่าว
อาตมาได้สารภาพกับเขาไปว่ายังไม่พร้อมที่จะเปลี่ยนศาสนา เนื่องจากยังไม่
ยอมรับในความเชื่อเรื่องพระเจ้า และเรื่องบางอย่างในคำสอนของศาสนา
คริสต์ จึงได้ปฏิเสธไปเพราะไม่อยากโกหกเขา ไม่ชอบการหลอกลวง

ทำงาน หาเงินเรียนเอง

พอเรียนจบระดับไฮสคูลที่โรงเรียนเซเว่นเดย์ฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ อาตมาก็ไม่ได้สอบเข้ามหาวิทยาลัยต่อ

เพราะตอนนั้นโรงเรียนเซเว่นเดย์ฯ ไม่ได้รับการรับรองวิทยฐานะจาก กระทรวงศึกษาธิการในการสอบเรียนต่อมหาวิทยาลัยในประเทศได้ หากต้องการเรียนต่อก็ต้องไปศึกษาที่ต่างประเทศแทน เพื่อนๆ ส่วนใหญ่ก็จะไปเรียนต่อที่เมืองนอกกัน สำหรับอาตมาได้ย้ายจากกรุงเทพฯ กลับมาบ้าน เพื่อหางานทำ เนื่องจากทางบ้านไม่สามารถส่งเสียให้เรียนต่อต่างประเทศได้

พอกลับมาอยู่บ้านก็ได้ทำงานที่สนามบินอยู่ตะเภานี่ในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีด แต่เวลาทำงานจริงๆ ไม่ได้ทำเฉพาะหน้าที่พิมพ์ดีดอย่างเดียว ยังต้องเป็นล่ามแปลให้ฝรั่ง เป็นคนขับรถ เป็นคนซื้อของด้วย ทำมากมายหลายตำแหน่ง

เริ่มงานเวลาเจ็ดโมงเช้า และเลิกงานตอนเย็นห้าโมงครึ่ง ได้เงินวันละประมาณ ๑๐๐ บาท ตอนนั้นทำงาน ๖ วันต่อสัปดาห์ วันจันทร์ถึงวันเสาร์

แต่ถ้าอาทิตย์ไหนร่างกายยังสู้ไหวก็จะทำวันอาทิตย์ด้วย เพราะจะได้ค่าแรงสองเท่า ช่วงนั้นก็มีรถปิคอัพเก่ายี่ห้อ Mazda ของพ่อขับไปทำงาน

ด้วยความที่อยากจะไปเรียนต่อต่างประเทศ อยากไปสัมผัสกับโลกที่ไม่เคยเห็น จึงต้องทำงานอย่างกระเสือกกระสนเพื่อเก็บเงินเอง ตอนนั้นไม่อยากจะรบกวนทางบ้าน สงสารพ่อแม่หาเงินหาทองมาด้วยความยากลำบาก

พอทำงานไปได้สักปีกว่าเก็บเงินได้ประมาณสามหมื่น ก็คิดว่ามีเงินพอแล้วสำหรับไปเรียนต่อ และอยู่ได้ประมาณหนึ่งปี ก็เลยติดต่อหาโรงเรียนเอง ซื้อตัวเครื่องบินเอง ใช้เงินของเราเองทั้งหมดสำหรับเดินทางไป ในครั้งนั้น

เวลาไปเรียนก็ไม่ได้คิดจะพึ่งทางบ้าน คิดว่ามีเงินก้อนนี้ไปเริ่มต้น ก็จะไปเรียนไปทำงานไป ถ้าเรียนจบก็ดี ถ้าไม่จบก็ถือว่าได้กำไรแล้ว ดีกว่าไม่ได้ไป ถ้าไม่ได้ไปก็จะได้ไม่ได้เรียนรู้อะไรเลย ถ้าได้ไปก็จะได้เรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ไม่มีโอกาสได้สัมผัส ถ้าไปก็จะได้พบกับสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ถึงแม้จะอยู่ได้ปี ๒ ปี ก็จะไม่เสียใจ ดีกว่าไม่ได้ไป

ถึงวันออกเดินทางก็บอกพ่อแม่ว่าจะไปแล้วนะ จะส่งเงินไปให้หรือไม่ก็ได้ถือเป็นเรื่องอารมณ์ แต่ท่านก็ส่งไปให้ทุกเดือน แต่จำนวนที่ส่งไปให้ก็ประมาณครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่าย อีกครึ่งหนึ่งต้องหาเองด้วยการทำงาน ช่วงปิดเทอมบ้าง ช่วงเรียนบ้าง ก็พออยู่ได้ไป

อานิสงส์ พลบุญ

เคยไปตกเครื่องบินที่โตเกียว สายการบินต้องจัด
ห้องพักให้ ห้องพักรวมดาที่จัดให้ผู้โดยสารก็เต็มหมด
เหลือแต่โรงแรมระดับ ๕ ดาว ชื่อโรงแรมโอกูระ
ห้องเดี่ยวก็ไม่มี ต้องให้อยู่ห้องพิเศษ

ตอนนั้นไปตกเครื่องบินที่โตเกียว บินจากโอซากาจะต่อเครื่องไป
ฮาวาย ช่วงนั้นมีพายุได้ฝุ่นเข้ามา เครื่องบินที่จะออกจากโอซากาต้องล่าช้า
ต้องรอให้พายุเบาลง พอบินไปถึงโตเกียว เครื่องที่จะไปต่อก็ขึ้นไปแล้วก็เลย
ต้องหาที่พักให้

ตอนที่อยู่ในเครื่องจากโอซากาก็ได้นั่งคู่กับแอร์โฮสเตส เพราะเธอ
ทำหน้าที่ไม่ได้ เครื่องโคลงไปโคลงมา ต้องนั่งลงรัดเข็มขัดก็เลยได้คุยกัน
บอกเธอว่าจะไปเรียนหนังสือที่สหรัฐฯ ไม่ได้พักที่โตเกียว เธอก็บอกว่า
เสียชีวิต ถ้าพักจะพาเที่ยวโตเกียว ได้ทั้งที่อยู่ไว้ให้ พอไปถึงโรงแรมก็ ๔ พุ่มแล้ว
ถามพนักงานต้อนรับว่าจะติดต่อคนในโตเกียวได้อย่างไร ไม่มีเบอร์โทรศัพท์

เขาบอกให้ส่งโทรเลขไป ก็เลยให้เขาช่วยส่งโทรเลขไปให้ บอกว่าพักอยู่ที่
โรงแรมนี้ ห้องนี้ พอประมาณ ๒ โมงเช้าเขาก็มาหา พาเที่ยวโตเกียวทั้งวันเลย
เพราะเครื่องออกตอนกลางคืน ไม่ต้องเสียเงินเลย ที่พักก็ฟรี อาหารก็ฟรี
เชื่อว่าเป็นอานิสงส์ของบุญของท่านที่ได้ทำมา เวลาตกทุกข์ได้ยากก็จะมาดูแล

ความเป็นท่าน

Welcome
to
California

WEST
INTERSTATE
CALIFORNIA
80

นักเรียน นอก

ความที่เรียนโรงเรียนเซเว่นเดย์ฯ เป็นภาคภาษาอังกฤษ ก็ง่ายเวลาไปเรียนต่อที่อเมริกา ไม่ต้องกังวลเรื่องภาษา ไปที่แรกเรียน Junior College ก่อนสองปีครึ่ง แล้วค่อยไปเรียนที่ State University ในแคลิฟอร์เนียอีกสองปีครึ่ง จนเรียนจบวิศวะฯ โยธาที่เลือกเรียนวิศวะฯ เพราะอาตมาชอบวิชาคำนวณ ไม่ชอบพวกวิชาท่องจำประเภทวิชาประวัติศาสตร์

ตอนนั้นต้องไปเรียนวิชาที่ทำคะแนนได้ไม่ดีใหม่ เพราะมหาวิทยาลัยมีการทดสอบดูความสามารถในวิชาหลักๆ จึงต้องเรียนบางวิชาซ้ำ ก็เลยเสียเวลานิดหน่อย แต่ก็ไม่รีบร้อนอะไร ถือว่าจบช้าจบเร็วก็จบเหมือนกัน และที่เรียน ๕ ปีก็เพราะทำงานไปด้วย ก็เลยไม่ได้เรียนเต็มที่ หลักสูตรเขาเรียน ๔ ปี แต่อาตมาเรียนเข้าไปหนึ่งปี

ตอนไปอยู่อเมริกาก็อยู่แบบคนจนอยู่ ไม่ได้ไปอยู่อย่างสบาย ต้องทำงาน พร้อมกับเรียนไปด้วย อดข้าวด้วย บางเวลาไม่มีเงินพอกินข้าวได้วันละมื้อเท่านั้นเอง ก็ต้องอดเพราะตอนนั้นหางานที่อยากทำไม่ได้ งานที่หาได้จะเป็นงานล้างชามก็ไม่ทำ ยอมอดเอา พออดไปนานๆ ก็ทนไม่ไหว อากาศมันหนาวเย็น เวลาเรียนหนังสือก็เรียนไม่รู้เรื่อง ในที่สุดก็ยอมล้างชาม

ตอนเรียนจบได้แวะเที่ยวยุโรปก่อนกลับเมืองไทย ก็ไปเที่ยวอยู่หลายประเทศ อาตมานั่งเครื่องบินจากอเมริกามาลงที่เบลเยียม แล้วก็ซื้อตั๋วรถไฟเดินทางระหว่างประเทศแถบยุโรป โดยไล่จากเบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ต่อกันไปยังเดนมาร์ก สวีเดน นอร์เวย์ และลงมาเยอรมัน ออสเตรีย สวิสเซอร์แลนด์ ฝรั่งเศส อิตาลี แต่ไม่ได้ไปอังกฤษ เพราะตอนนั้นซื้อตั๋วลงเบลเยียม ถ้าจะเข้าก็ต้องขอวีซ่าใหม่ เลยไม่ได้ไป

ตอนเที่ยวก็มีเป็อยู่ใบหนึ่ง นอนตาม YMCA บ้าง หอพักนักเรียน คินละเหริยญบ้าง หรือบางทีก็นอนในรถไฟระหว่างเดินทางก็ประหยัดค่าโรงแรมได้ ส่วนอาหารก็มีอะละเหริยญหรือบางทีก็ไม่ได้เสีย เพราะมีไปบางสถานที่ที่ท่องเที่ยวเขาจะมีให้ชิมอาหารหรือเครื่องดื่มฟรี ตอนนั้นได้ไปเที่ยวชมโรงงานผลิตเบียร์ เขาก็ให้ชิมเบียร์ฟรี ก็เลยประหยัดเงินค่าเครื่องดื่มไปด้วย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตอนที่ไปเที่ยววันหนึ่งก็ใช้ไม่เกิน ๕ เหรียญ

ความเป็นท่าน

ความรู้สึก หลังเรียนจบ

ของเรามันเหมือนมีเชื้อพยายามวิ่งหาไฟอยู่ พอเรียนจบจึงไม่ได้กระตือรือร้นกับเรื่องการไปหางานหาเงินหาทอง หาอย่างเดียว คือความสุขใจ มันมีเชื้ออยู่แล้ว แต่ไม่รู้ว่่าสิ่งที่ทำให้เราสุขใจอยู่ที่ไหน แต่รู้ว่่าการไปทำมาหากิน มีครอบครัว มีเงินมีทอง ไม่ใช่ทาง

โดยนิสัยแล้วเป็นคนชอบความสงบ ไม่ค่อยชอบเที่ยวเตร่ ช่วงวัยรุ่นก็มีกินเลี้ยงกินเหล้ากับเพื่อนฝูงบ้าง แต่ไม่บ่อย ไม่มาก ถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ไป โดยปกติชอบไปอยู่ตามป่าเขา ตามชายทะเล อยู่กับธรรมชาติแล้วมีความสุข

พอจบกลับมาก็ไม่ได้กระตือรือร้นหางานทำ อยากจะพักผ่อน หนีออกจากกรเรียนและการทำงาน ทำให้คิดว่าชีวิตของเรามีแค่นี้เองหรือ ต้องตะเกียกตะกายอยู่ตลอดเวลา ตอนต้นก็ตะเกียกตะกายทำงานหาเงิน

ไปเรียน เวลาเรียนก็ต้องตะเกียกตะกายเรียน แล้วก็ต้องทำงานอีกด้วย พอเรียนจบมาแล้วก็ต้องตะเกียกตะกายหางานใหม่อีก ต้องทำไปอีก ๓๐ กว่าปีถึงจะเกษียณ แล้วก็รอความตาย ชีวิตของเรามันช่างบัดซบเหลือเกิน ไม่มีอะไรที่ดีกว่านี้แล้วหรือ

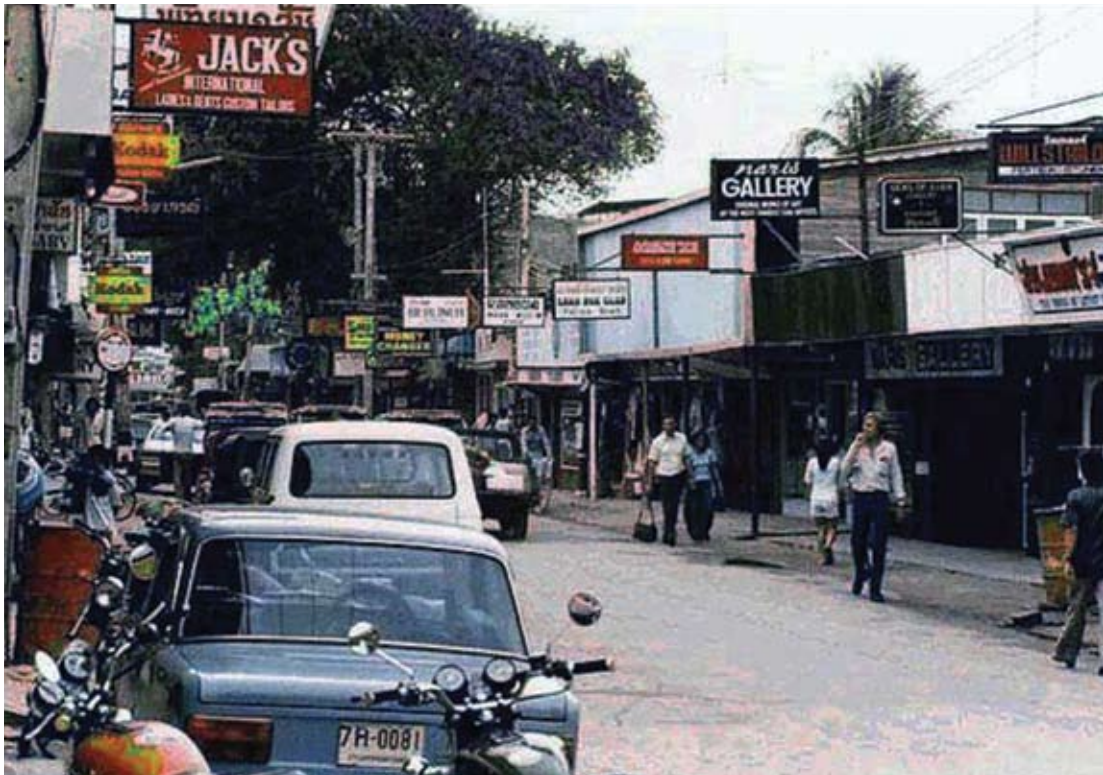
ตอนที่จบมาใหม่ๆ มีเงินเหลือติดตัวมาก็เลยสบาย อยู่ไปได้ปีหนึ่ง ไม่ต้องทำงาน ได้อยู่อย่างสบายๆ อาบน้ำ อาบแดด อ่านหนังสือต่างๆ ได้หนังสือจากคนที่รู้จักกัน บางทีก็แลกหนังสือกับพวกนักท่องเที่ยว บางทีก็ไปอ่านตามร้านหนังสือ ขอเขาอ่านไม่ได้ซื้อ ก็ได้ความรู้ เป็นนิยายที่แทรกไปด้วยปรัชญาของชีวิต ทำให้รู้ว่าชีวิตของคนเรามีทางเลือก จะทำตามคนส่วนใหญ่ทำกัน คือทำงานหาเงินหาทอง มีครอบครัว หรืออยู่แบบฤษีชีไพร หาความจริงของชีวิตก็ได้ แต่ก็ยังไม่รู้จักทาง

ส่วนงานก็หาไปเรื่อยๆ ถ้าไม่ไ้งานที่ถูกต้องใจก็ไม่เอา จนเงินเกือบจะหมด ก็พอดีมีเพื่อนมาออกแบกร้านขายไอศกรีมที่พัทยา ถามเขาว่ามีผู้จัดการหรือยัง เขาบอกว่าไม่มี เรียบอกเขาว่าเคยทำงานที่ร้านไอศกรีมที่เมืองนอก เขาก็เลยให้ไปคุยกับฝรั่งที่เป็นเจ้าของ เขาก็ตกลง ก็เลยได้งานทำ

พอมีงานก็ไม่ใช่เป็นงานที่เอาตัวมาให้ความสำคัญ ทำไปเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องเท่านั้นเอง เอาตัวมาจบวิศวะฯ มา แต่ทำงานเป็นผู้จัดการร้านขายไอศกรีม แปลกใหม่ เพราะช่วงนั้นไม่อยากทำงานวิศวะฯ ขึ้นใจจ้านวนฉวน ช่วงนั้นยังไม่รู้ว่าจะทำอะไรดี อยากจะหาอะไรทำที่สบายใจ แม้จะไม่ทำ

ให้ร่ำให้รวยก็ไม่ใช่ไร ขอให้สบายใจก็แล้วกัน อยากจะได้อาชีพนั้นมากกว่า ไปทำงานที่ได้เงินทองเยอะเยอะ ต้องไปปวดศีรษะไปเครียดกับงาน ไม่อยากจะไปทางนั้น อยากจะอยู่แบบง่ายๆ ไม่ต้องมีเงินมาก ไม่ต้องใช้เงินมาก แต่สบายใจ ไม่มีความกดดัน

ถ้ามีเงินมากก็จะใช้มาก ซื้อบ้านราคาแพงๆ ซื้อรถราคาแพงๆ กินอาหารราคาแพงๆ ต้องหาเงินมามากๆ เพื่อใช้จ่ายกับการอยู่แบบนั้น สู้อยู่แบบง่ายๆ ดีกว่า กินกล้วยเตี๋ยวันละชามสองชามก็อยู่ได้แล้ว มันสบายกว่า ถ้าใช้น้อยก็ไม่จำเป็นต้องหามาก ก็เลยพยายามอยู่แบบถูกๆ มีเงินวันละ ๒๐ บาทก็อยู่ได้แล้ว พอดีมีงานอยู่ใกล้ๆ บ้านก็เลยทำไป

ความเป็นท่าน

ผู้จัดการ ร้านไอศกรีม

ฝรั่งอยากจะเปิดร้านขายไอศกรีม ตอนที่อยู่เมืองนอก เคยทำงานร้านขายไอศกรีม ก็เลยมีประสบการณ์ด้านนี้ ฝรั่งก็เลยให้เป็นผู้จัดการ ให้จัดตั้งระบบ จ้างคนงาน หาอะไรต่างๆ มา ร้านนี้ไม่ใช่ร้านขายไอศกรีมธรรมดา แต่เป็นชนิดที่ต้องผสมปรุงแต่งเป็นพวกไอศกรีม ชันเดย์ ซึ่งในสมัยนั้นไม่ค่อยมีขายในเมืองไทย

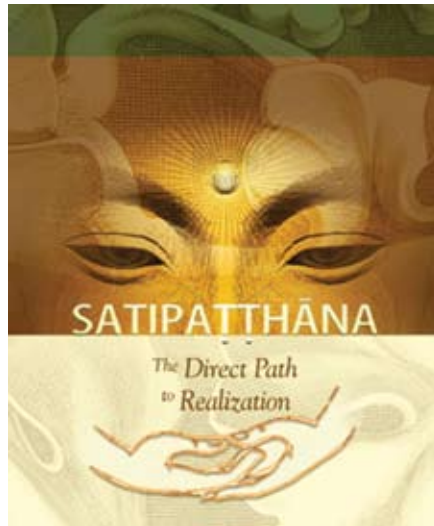

ส่วนใหญ่เป็นไอศกรีมถ้วยใส่ลึบปะรด กล้วย เครื่องปรุงหลายอย่าง ตามรสชาติที่ต้องการ ที่ทำงานก็อยู่ใกล้บ้านด้วย สะดวกสบายดี เงินเดือนมากกว่าวิศวกรเสียอีก ถ้าเป็นวิศวกรก็ต้องไปทำงานในกรุงเทพฯ ต้องไปเช่าบ้านอยู่ ต้องเดินทางไปทำงาน เงินเดือนก็จะหมดไปกับค่าใช้จ่าย อยู่บ้านเราไม่ได้ รถสองแถวบาทเดียวก็ถึงที่ทำงาน

งานก็ไม่จำเป็นต้องทำทั้งวัน พอจัดระบบเสร็จแล้วก็คอยควบคุมดูแล จากนั้นจะดื่มกาแฟ อ่านหนังสือพิมพ์ ไปเล่นน้ำบ้าง ก็ทำได้ ไม่ต้องทำทั้งวัน เวลามีลูกค้ามากก็ช่วยกันทำ แต่ธรรมดาที่ไม่ค่อยมากนักในวันทำงาน เพราะเป็นสถานที่ตากอากาศ จะมากก็วันเสาร์กับวันอาทิตย์ วันธรรมดาไม่ค่อยมีคนเท่าไร อาตมาจึงพอใจ

ความเป็นท่าน

**The Three Basic Facts of Existence I:
Impermanence (*Anicca*)**

Collected essays

with a preface by

Nyanaponika Thera

Buddhist Publication Society
Kandy • Sri Lanka

เริ่มศึกษา

ธSSU:

เรานี่โชคดีจริงๆ เกิดมาไม่คิดว่าจะทำได้ อยู่ๆ ก็มาเอง
นั่ง ๑๐ นาที ๑๕ นาที มันก็สงบ แล้วก็ไม่มีอาจารย์
ไม่มีครู อ่านจากหนังสือแล้วก็ลองทำดู แต่ก่อนจะได้ทำ
ก็หลายเดือนอยู่นะ อ่านหนังสืออยู่หลายเดือน

ระหว่างทำงานได้สักสองเดือน ช่วงกรกฎาคมหรือสิงหาคม พอดีมีฝรั่ง
ที่มาเที่ยวพญา คุยกันแล้วเขาเห็นว่าเราชอบทางนี้ ก็เลยเอาหนังสือธรรมะ
มาให้อ่าน ได้หนังสือธรรมะเล่มแรกเป็นภาษาอังกฤษ ก็เลยได้ศึกษาธรรมะ
เป็นครั้งแรกในชีวิต เป็นหนังสือเล่มเล็กๆ ๒๐ กว่าหน้า พระฝรั่งแปลมาจาก
พระไตรปิฎกเป็นภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับเรื่องอนิจจัง ความไม่เที่ยง เปรียบเทียบ
คำสอนของศาสนาพุทธกับของนักปราชญ์ทางตะวันตก พออ่านแล้วหุดตา
มันสว่างขึ้นมา นอกจากอนิจจังแล้วก็ทรงสอนมรรคด้วย คือวิธีที่จะปฏิบัติ
กับความไม่เที่ยงต่างๆ ถึงรู้ว่าต้องภาวนา นั่งสมาธิทำจิตใจให้สงบ เพื่อให้จิตใจ
รับกับความเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าจิตใจไม่สงบ เวลาเกิดการเปลี่ยนแปลงจะ
รับไม่ได้ ถ้าจิตสงบแล้วจะรับได้ จะได้ไม่เดือดร้อน

ต่อมาก็เลยเขียนจดหมายไปขอหนังสือจากประเทศศรีลังกามาเพิ่ม ได้หนังสือเรื่องไตรลักษณ์ เรื่องธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เรื่องมหาสติปัฏฐานสูตร โดยเฉพาะมหาสติปัฏฐานสูตรนี้ที่เรายึดเป็นอาจารย์ มาเป็นคัมภีร์คู่มือปฏิบัติ

ในพระสูตรนี้ ท่านสอนพระภิกษุให้นั่งสมาธิก่อน ให้ไปหาที่สงบตามโคนไม้ ตามป่าตามเขา แล้วก็ให้นั่งขัดสมาธิ หลับตา กำหนดจิตดูลมหายใจ เข้าออก เมื่อออกจากสมาธิก็ให้มีสติอยู่กับการเดิน ยืน นั่ง นอน แล้วก็ให้พิจารณาดูกาย พิจารณาดูอาการ ๓๒ ดูซากศพ ดูอสุภะ อะไรต่างๆ เหล่านี้ แล้วก็ให้พิจารณาดูเวทนา ว่ามีสุข มีทุกข์ มีไม่สุขไม่ทุกข์ เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แล้วก็ให้ปล่อยวางตามความเป็นจริง

อ่านหนังสืออยู่เกือบ ๓ เดือน แต่ยังไม่ได้นั่งสักครั้ง อยู่มาวันหนึ่ง ก็ถามตัวเองว่า ทำไมยังไม่นั่งสักที พอได้สติปั๊บ ก็นั่งเลย นั่งตอนนั้นเลย เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติ ถ้าไม่เริ่มปฏิบัติก็จะได้ปฏิบัติ จะมีเรื่องนั้น เรื่องนี้มาคอยหลอกล่ออยู่ตลอดเวลา ก็จะผัดวันไปเรื่อย อาทิตย์หน้า เดือนหน้า ให้เสร็จเรื่องนี้ก่อน

นั่งไปตอนตันก็ฟุ้งซ่าน ก็เลยท่องพระมหาสติปัฏฐานสูตรที่แปลเป็นภาษาอังกฤษไปก่อน นั่งไปก็ท่องพระสูตรนี้ไป ใช้เวลาประมาณ ๔๐ นาที

เวลานั่งสมาธิถ้าอยู่กับลมหายใจไม่ได้ ยังฟุ้งซ่านอยู่ ก็ท่องพระสูตรนี้ไปก่อน อาศัยการท่องนี่เป็นการทำสมาธิไปในตัว แทนที่จะพุทโธๆ หรือ

ดูลมหายใจที่ท้องพระสูตรนี้ไป การสวดมนต์ก็เป็นการทำสมาธิอย่างหนึ่ง เวลาจะทำสมาธิด้วยการสวดมนต์ ไม่ต้องนั่งพนมมือ ไม่ต้องไปนั่งพับเพียบ ก็ได้ นั่งขัดสมาธิเหมือนกับนั่งทำสมาธินี้ นั่งสวดไปเรื่อยๆ ข้อสำคัญให้มีสติ อยู่กับการสวดก็แล้วกัน สวดไปให้นานอย่างนี้ จะนั่งได้นาน ถ้าพุทโธๆ แล้วจะแวบไปเรื่องอื่น แล้วก็เจ็บตรงนั้นปวดตรงนี้ แต่ถ้าสวดมนต์ไปนานๆ จะไม่ค่อยเจ็บ เพราะจิตมีสมาธิอยู่กับการสวด จะไม่สนใจกับเวทนาของกาย พอสวดจบแล้ว ประมาณสักครึ่งชั่วโมง หรือ ๔๐ นาทีจะรู้สึกเบา

เวลาท้องพระมหาสติปัญญาสูตรนี้ ก็เข้าใจความหมายว่าให้ทำอะไร ทรงสอนให้เจริญสติในร่างกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ในร่างกายก็มี หลายรูปแบบ เช่น ในอิริยาบถ ๔ ก็ให้มีสติ ตามรู้ร่างกายที่กำลังเดิน กำลังยืน กำลังนั่ง หรือกำลังนอน หรือจะพิจารณาอาการ ๓๒ ของร่างกาย ก็ได้ หรือจะตามรู้การกระทำต่างๆ ของร่างกายก็ได้ ไม่ว่าจะกำลังทำอะไรอยู่ ก็ให้ตามรู้ ให้รู้อยู่กับกิจกรรมของร่างกาย กำลังพูด กำลังหันหน้าไปทางซ้าย หันหน้าไปทางขวา ก็จะมีสติขึ้นมา พอมีสติแล้วก็จะสามารถควบคุมความคิดได้ ให้อยู่กับลมหายใจ ให้อยู่กับคำบริกรรมพุทโธฯ ได้ จะไม่ไปไหน

จากนั้นก็ดูลมต่อ จิตก็จะสงบเย็นสบาย ไม่ลงลึก แต่ไม่ฟุ้งซ่าน จะลงลึก ก็ตอนที่นั่งไปแล้วเจ็บปวด ตอนนั้นก็ขึ้นมากเองว่าต้องบริกรรม ก็เลยบริกรรม อนิจจังๆ ไป บริกรรมไปไม่นาน ความเจ็บก็หายไป จิตก็หนึ่งสงบ เกิดความ มหัศจรรย์ใจขึ้นมาว่า จิตเปลี่ยนไปได้แบบนี้ด้วยการบริกรรมนี้เอง เวลาเจ็บ

ความเป็นท่าน

จะทรมาณใจ อยากจะหนีจากความเจ็บ อยากจะให้ความเจ็บหายไป ตอนนั้น ถ้าไม่มีอะไรควบคุมความอยากไว้จะทนนิ่งต่อไปไม่ได้ ก็เลยต้องใช้บริการหมอไปเรื่อยๆก็หายไปแล้วความเจ็บ จิตมันนิ่งสงบ สบาย ก็ให้อยู่ในความนิ่งจนกว่าจะถอนออกมาเอง ถอนออกมาแล้ว ก็ลุกไปทำอย่างอื่นต่อ

เวลาลุกก็ให้มีสติ ก่อนจะลุกก็รู้ว่ากำลังจะลุก แล้วก็เจริญสติต่อไป เจริญสติปัญญา เช่น กายคตาสติในอิริยาบถ ๔ เมื่อถึงเวลาจะกลับมา นั่ง ก็นิ่งต่อ มีสติอยู่ตลอดเวลา เวลานั้นก็มีสติ ยืน เดิน นิ่ง นอน ก็มีสติตลอดเวลา เวลาเดินอยู่ ถ้าอยากจะสวดมนต์ก็ได้ แทนที่จะไปคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ ก็สวดมนต์ต่อ สวดในอิริยาบถ ๔ เดิน ยืน นิ่ง นอน ก็สวดไป

อย่างอาตมานี้ ได้ธรรมะเพราะได้อ่านฉบับภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่มีพจนานุกรม eat ก็ eat ไม่ว่าจะป็นพระพุทธเจ้าหรือจะเป็นคนขอทานก็ eat เหมือนกัน ฟังแล้วเข้าใจง่ายดี พอมาอ่านพจนานุกรมแล้วงง เพราะอาตมาไม่ได้ศึกษามาก่อน ถ้าเราชำนาญภาษาอังกฤษ อ่านหนังสือธรรมะภาษาอังกฤษจะเข้าใจง่ายกว่า

สติ

โอบรับแห่งธรรม

เรื่องการให้ทาน อาตมาก็ไม่มีสมบัติอะไร ก็ไม่ต้อง
ทำมาก ถ้ามีใครเดือดร้อนก็ช่วยเหลืออยู่เสมอ เรื่องศีล
อาตมาก็ไม่ชอบฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ชอบโกหก ไม่ชอบ
ลักทรัพย์อยู่แล้ว ขาดที่ภาวนา ก็เลยลองภาวนาดู ก็ทำไปได้
เรื่อยๆ ได้ทีละเล็กละน้อย จนรู้สึกว่ามันไปได้

ตอนสมัยเป็นฆราวาส เราไม่เคยใส่บาตรพระเลย ไม่เคยเข้าวัดเลย
ตอนนั้นไม่รู้จักวัด รู้จักแต่ธรรมะจากหนังสือ ก็เลยไม่ได้ทำทาน เพราะไม่มี
จะทำ มีสำหรับเลี้ยงปากเลี้ยงท้องเท่านั้นเอง ไม่ได้วิตกที่ไม่ได้ทำทาน เพราะ
เคยทำมาตลอด เห็นใครเดือดร้อน เราก็ยินดีช่วยเหลือ ใครต้องการอะไร
พอจะให้ได้ก็ให้ ไม่เคยหวง เรารู้ว่ามีทานอยู่ในใจอยู่แล้ว ไม่หวังไม่ยึด
ไม่ติด ไม่มีสมบัติมาก มีเสื้อผ้าไม่กี่ชุดที่เป็นสมบัติของเราในตอนนั้น จึงไม่กังวล
กับการให้ทาน ศีลก็มีอยู่ในใจ ไม่กล้าทำบาป ไม่กล้าลักขโมย ไม่กล้าฆ่าสัตว์
ตัดชีวิต พูดปดมดเท็จ เราไม่กล้าทำ เวลาทำแล้วไม่สบายใจ ทำอยู่อย่างเดียว
ก็คือภาวนา เจริญสติ พยายามทำจิตให้สงบ พยายามพิจารณาให้รู้ไตรลักษณ์
ให้มาก พอรู้มากเข้าก็รู้ว่าทุกอย่างไม่มีความหมายเลย

หนังสือตัวอย่าง

ถ้าได้ความสงบแล้ว จะไม่อยากได้เงินล้าน เพราะดีกว่า มีคุณค่ามากกว่า คุณค่ามันต่างกันมาก ความสงบนี้ เงินล้านซื้อไม่ได้

เมื่อก่อนนี้เราก็ไม่เคยสนใจศาสนา เป็นคนหัวทันทสมัย คิดว่าศาสนา เป็นเรื่องของคนล้าสมัย กลัวจะหลงมกมาย เพราะเห็นคนเข้าหาศาสนา เป็นคนงมงาย เชื่อในสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้ ซึ่งศาสนาบางศาสนาก็เป็นอย่างนั้น แต่ศาสนาพุทธไม่ได้เป็นอย่างนั้น

สิ่งที่ศาสนาพุทธสอนนี้เป็นสิ่งที่เราสามารถพิสูจน์ได้ ศาสนาพุทธ สอนว่าความทุกข์เกิดจากความอยากต่างๆ ถ้าอยากจะดับความทุกข์ก็ให้ดับ ความอยาก พอนำไปปฏิบัติดู พอดับความอยากได้ ความทุกข์ก็หายไป จะรู้เลยว่านี่เป็นคำสอนที่แท้จริง ที่ถูกต้อง ที่ช่วยเราได้จริงๆ ช่วยดับความทุกข์ ภายในใจของเราได้ เพราะเวลาศึกษาศาสนา นี้ ต้องดูที่ใจเราเป็นหลักว่า คำสอนมีผลอย่างไรต่อจิตใจ ถ้าทำให้ใจทุกข์น้อยลงได้ก็ใช้ได้ แต่จะให้

หายหมดเลยหรือไม่นี้ก็อยู่ที่ความสามารถของแต่ละศาสนา ศาสนาส่วนใหญ่จะช่วยทำให้ความทุกข์ใจเบาบางลง แต่จะให้หมดไปเลยมีเพียงแต่ศาสนาพุทธนี่เท่านั้นที่จะทำให้ความทุกข์หมดไปได้

ก่อนที่จะตัดสินใจออกจากงาน ได้เห็นหนังสือตัวอย่างแล้ว ไม่อย่างนั้นทำไม่ได้หรอก จิตหลุดจากทุกข์เวทนาด้วยการบริกรรม พอเจ็บก็บริกรรมไปเรื่อยๆ เบ็บเดี๋ยวก็หายไปเลย เบา โล่ง สบาย ก่อนหน้านี้รู้สึกทุกข์ทรมานใจอย่างยิ่ง พอบริกรรมอย่างต่อเนื่อง มันก็หายไปหมดเลย

แต่ยังเป็นเพียงตัวอย่าง เป็นเหมือนเซลล์ชวนชิม ได้ชิมได้ลิ้มรสแล้วรู้ว่าไปถูกทางแล้ว นี่แหละคือสิ่งที่แสวงหามาตลอดแต่ไม่รู้ว่าจะอยู่ตรงนี้ตอนนี้อยู่แล้ว รู้ว่าการที่จะได้มาเป็นกอบเป็นกำนี้ ต้องมีเวลาให้กับมัน เมื่อรู้แบบนี้แล้วก็ต้องเลือกทางนี้

ลาออก จากงาน

ตอนที่ตัดสินใจออกจากงานแล้วมาภาวนา การทำสมาธิก็ได้สัมผัสสมาธิบ้าง เคยหนึ่งดูมันเจ็บมันปวดอยู่ เวลาเราภาวนาไป กำหนดอนิจจังๆ ไปสักพักหนึ่ง มันก็หายไป จิตมันสงบนิ่งเข้าไป ความเจ็บปวดตรงนั้น เจ็บปวดตรงนี้ก็หายไปเลย ก็แปลกใจ เอ๊ะ ทำไมเมื่อครูนี้มันยังดิ้นรนกวัดแกว่งอยู่ เดียวนี้มันหยุดนิ่งก็เลยจับประเด็นได้ว่า สิ่งที่เกิดขึ้นมาย่อมดับได้ เปลี่ยนแปลงได้

อาตมาไม่ค่อยเสียดายเรื่องเงินทองเรื่องวัตถุอยู่แล้ว อยู่แบบง่ายๆ ได้ กินก๋วยเตี๋ยวข้างถนนก็กินได้ กินอาหารในโรงแรมก็กินได้ ได้ทุกอย่าง ไม่ได้ไปยึดไปติดเรื่องการอยู่การกินเท่าไร แต่กังวลเรื่องจิตใจมากกว่าที่วุ่นวาย ไม่มั่นคง หวั่นไหวกับเรื่องนั้นเรื่องนี้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องแก้ไข

พอได้ฝึกนั่งสมาธิ ก็รู้สึกว่ามันก็สบายใจดี เอ๊ะ ถูกทางแล้วนี่ อาตมาอยากจะทำความสบายใจ ไม่ได้อยากจะทำอะไรในโลกนี้ เพราะเห็น คนที่มีสมบัติเงินทองข้าวของ มีแต่ความวุ่นวาย มีแต่ปัญหาทั้งนั้น เราไม่อยากจะมัวปัญหากับใครทั้งสิ้น อยากจะมีความเป็นอิสระ เป็นตัวของเราเอง มีความสุขตามอัธยาของเรา ทางนี้น่าจะเป็นทางที่จะไป

แต่พอออกจากสมาธิ แล้วไปสัมผัสกับเรื่องธุรกิจการทำงานต่างๆ ก็เกิด มีความปั่นป่วนขึ้นมา เวลาทำงานจิตจะฟุ้งซ่าน ต้องคิดต้องปรุงอยู่ตลอดเวลา ทำจิตให้สงบยาก ก็เลยรู้ว่าการทำงานเป็นอุปสรรค เป็นนิรर्थ ทำให้จิตฟุ้งซ่าน ก็เลยเห็นความแตกต่างระหว่างการอยู่ในสมาธิกับการทำงาน ไปคนละทางเลย ถ้าต้องการความสงบความสบายใจก็ต้องตัดเรื่องการทำงานไป

แต่ถ้ายังต้องพึ่งพาอาศัยการทำงานอยู่ เพื่อมีรายได้มาจุนเจือก็ต้อง พยายามสะสมเก็บเงินทองไว้ให้มีพอกับการใช้จ่าย พอมีพอแล้วก็จะ ออกจากงานได้

ตอนนั้นทำงาน ๖ เดือน เก็บเงินได้ประมาณสัก ๖,๐๐๐ บาท ก็คิดว่า น่าจะมีเสียบ้างอยู่ได้ปีหนึ่ง ก็เลยลาออกจากงาน

ตอนไปลาออก ฝรั่งก็คิดว่าลาออกเพื่อจะขอเงินเดือนเพิ่ม ถามว่า คุณต้องการเงินเพิ่มหรือ ตอบว่า ไม่หรอก พอดีตอนนี้ได้ก็ศึกษารรมา ได้มาฝึกนั่งทำสมาธิ รู้สึกว่าการทำงานกับการนั่งสมาธิมันขัดกัน อยากจะไป

ความเป็นท่าน

นั่งสมาธิมากกว่า งานการก็เคยทำมาพอสมควรแล้ว ความสุขในทางโลกก็เคยได้สัมผัสมาแล้ว เทียบก็เทียบมาพอสมควรแล้ว แต่ความสุขทางด้านความสงบยังไม่ได้สัมผัสมากเท่าที่ควร อยากจะสัมผัสให้มากกว่านี้ ก็เลยอยากจะออกจากงาน คิดว่าจะปฏิบัติสักปีหนึ่ง ทดลองดูว่าจะเป็นอย่างไร จะก้าวหน้าในทางปฏิบัติได้ไหม ถ้าได้ก็จะไปบวช ถ้าไปไม่ได้ก็จะกลับมาทำงาน แล้วก็จะเลิกนั่งสมาธิไปเลย ต้องเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง

ถ้านั่งสมาธิแล้วทำงานไปด้วย ก็เหมือนน้ำร้อนกับน้ำเย็นผสมกัน จะร้อนก็ไม่ร้อน จะเย็นก็ไม่เย็น มันอุ่นๆ ถ้าได้สมาธิแล้วแต่ยังต้องทำงานทางโลกอยู่ ก็จะไม่เจริญทางธรรมะเท่าที่ควร เพราะอยู่กันคนละทิศ ถึงเวลาที่จะต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง ก็เลยลาออกจากงานและขอเวลาสักปีหนึ่งอยู่กับ การปฏิบัติ

ไปบอกกับฝรั่งตอนนั้นเป็นเดือนพฤศจิกายน บอกล่วงหน้าหนึ่งเดือน ทำงานวันสุดท้ายตอนสิ้นปี ๒๕๑๖ คือวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๖ ทำงานได้ ๖ เดือน

เป้าหมาย

หลังออกจากงาน

ตั้งเป้าไว้ว่า ในหนึ่งปีนี้จะไม่ไปทางกามฉันทะ ไม่หาความสุขทางตา หู จมูก ลิ้น กาย จะภาวนาอย่างเดียว จะเจริญสติตามแนวของสติปัฏฐาน ๔ อย่างเดียว

อย่างสมัยที่อาตมาเคยปฏิบัติมา ตอนต้นก็นั่งไปตามอัธยาศัย นั่งไปแล้วรู้สึกว่อดีก็อยากจะนั่งมากขึ้น แต่ช่วงนั้นยังทำงานอยู่ ก็เลยตัดสินใจว่า อีกเดือนหนึ่งสิ้นปีพอดี ก็จะขอลาออกจากงาน จะขอใช้เวลา ๑ ปีทุ่มเทกับการปฏิบัติอย่างเดียว จะไม่ทำอย่างอื่น จะรับประทานอาหารมื้อเดียวก่อนเที่ยง ตลดวันจะเดินจงกรม นั่งสมาธิ อ่านหนังสือธรรมะเป็นส่วนใหญ่ จะไม่ออกไปหาความสุขจากสิ่งต่างๆ ภายนอก เหมือนกับสมัยที่ไม่ได้ปฏิบัติ พอตื่นเช้าขึ้นมาปั๊บก็ต้องออกจากบ้านไปขายทะเล ไปที่ไหนก็ได้ ขอให้ได้ไป แต่ตอนนี้จะไม่ไปแล้ว จะภาวนาปฏิบัติอยู่ในบ้าน ถ้าไปข้างนอกก็จะไปหาที่สงบที่เงียบ เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศบ้าง ไปหามุมสงบแถวชายทะเล บางทีก็ไปภาวนานอนค้างที่เกาะ กำหนดว่าจะลองทำสักปีหนึ่ง

ความเป็นอยู่ ช่วงปฏิบัติเอง

พอออกจากงานแล้ว วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ ก็เริ่มต้น
ซิงตัวเองอยู่ในบ้าน พอดีมีห้องแถวอยู่ในตลาด
นาเกลือห้องหนึ่ง ไม่มีใครอยู่ จึงได้อยู่คนเดียว
เหมือนกับได้อยู่ที่วัด แต่ก็ไม่ได้อยู่ที่นั่นตลอดทั้งปี
บางช่วงก็ไปที่อื่นบ้าง ไปนอนที่เกาะบ้าง ไปพักที่อื่นบ้าง
แต่ส่วนใหญ่ก็จะอยู่ที่บ้านคนเดียว

ตอนเช้าตื่นขึ้นมาก็จะนั่งสมาธิ ท่องพระสูตรไปก่อน แล้วก็ดูลมหายใจ
เข้าออก หลังจากนั้นก็ลุกขึ้นมาล้างหน้าล้างตาทำกิจอย่างอื่น ลงมา
เดินจงกรม อ่านหนังสือธรรมะ สลับกับนั่งสมาธิ ตอนนั้นทำกับข้าวกิน
เองบ้าง ออกไปซื้อกินข้างนอกบ้าง กินวันละมื้อ แล้วก็ถือศีล ๘ ไม่ไป
หาความสุข จากรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อยู่แต่ในบ้าน กวาดบ้าน
ถูบ้าน ทำไปคนเดียว แต่ก็ไม่เคยไปวัด ปฏิบัติตามหนังสือ

สมัยที่อาตมาปฏิบัติอยู่คนเดียวนี้ วันหนึ่งใช้เงินแค่ ๕ บาทก็อยู่ได้แล้ว เพราะกินแค่เมื่อเดียว สมัยนั้นข้าวจานละ ๓ บาท ก๋วยเตี๋ยวก็สามละ ๒ บาท วันหนึ่งก็กินข้าวจานหนึ่งและก๋วยเตี๋ยวสามหนึ่งก็อยู่ได้แล้ว ไม่ต้องใช้เงินมากหรอก

อาตมาตั้งแต่สมัยที่ยังไม่ได้ปฏิบัติธรรม ก็ไม่ได้สนใจกับเรื่องอาหาร การกิน อะไรก็ได้ ก็เลือกอาหารที่ชอบบ้างถ้ามีให้เลือก แต่ไม่ต้องเป็นร้าน เซลล์ชวนชิม ส่วนใหญ่ชอบกินก๋วยเตี๋ยวข้างถนน กินให้อิ่มก็ใช้ได้แล้ว

อาตมาเคยเจอพวกฝรั่งที่ชอบอยู่แบบชำเหมา พวกนี้มีเงินแต่อยาก จะประหยัด อยากจะอยู่อย่างจะเที่ยวนานๆ เชื้อไหมเขาซื้อข้าวแกงกินกัน กินข้าวแกงข้างถนนจานละ ๒ บาท ๓ บาท

เมื่อก่อนเรากลับมาจากเมืองนอกใหม่ๆ ยังต้องไปกินร้านอาหารที่ติดแอร์ มีคนเสิร์ฟ

พอเห็นเขาทำแบบนี้ เราก็บอกตัวเองว่าต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตเราแล้ว เพราะเงินก็มีเหลือน้อย แล้วก็อยากจะมีเงินอยู่ไปได้นานๆ เพราะไม่อยาก จะไปทำงาน อยู่เฉยๆ สบายกว่า ก็เลยประหยัดดีกว่า ยอมกินของถูกๆ แต่ไม่ต้องเป็นลูกจ้าง ไปให้เจ้านายคอยด่า คอยสั่ง ต้องตื่นแต่เข้าไปทำงาน ไปเปียดบนรถเมล์ กว่าจะได้เงินมาไม่กี่สตางค์ ไม่มีความเป็นอิสระ เราชัก ความเป็นอิสระ จึงยอมลำบาก ยอมอด ไม่ค่อยอยากจะได้รับคำสั่งจากใคร โดยเฉพาะจากคนที่โง่กว่าเรา แต่สั่งเราได้เพราะเขารวยกว่าเรา

ความเป็นท่าน

ต่อสู้ กับความอยาก

บางเวลาก็ยังแพ้กิเลสอยู่ บางที่หนึ่งแล้วเจ็บทรมานไม่ไหว ก็เปลี่ยนนอิริยาบถก็มี แต่บางครั้งก็ฮึดสู้ บางเวลาก็ทรหด บางเวลาก็อ่อนแอ บางที่อยากจะยอมแพ้ เป็นเรื่องธรรมดาของการต่อสู้ เวลาทำอะไรที่ยากลำบากมากๆ ก็ท้อแท้เหมือนกัน แต่รู้อยู่ว่าถอยไม่ได้ เลิกไม่ได้ มาทางนี้แล้วต้องไปต่อ ถ้ายังไม่ตายก็ต้องไปเรื่อยๆ มันก็ไปได้

สมัยที่เอาตมาปฏิบัติใหม่ๆ อยู่คนเดียว ฝึกภาวนาอยู่ประมาณปีหนึ่ง ฝึกนั่งสมาธิ เดินจงกรมในบ้าน อ่านหนังสือธรรมะ พยายามควบคุมจิตใจ ที่อยากจะออกไปเที่ยวโน่นที่วนี้ พยายามไม่ทำตามใจ เพราะรู้ว่าเวลาออกไปเที่ยวก็สนุกดี แต่พอกลับมาแล้วก็เศร้าสร้อยหงอยเหงา ลู้พยายามฝืนดีกว่า พยายามบังคับจิตใจให้ต่อสู้กับความเศร้าสร้อยหงอยเหงาที่มีอยู่ในตัว เรารู้ว่าเป็นกิเลส รู้ว่าเป็นอารมณ์ รู้ว่าจิตไปคิดไปสร้างมันขึ้นมา ถ้าเราพยายามเดินจงกรม นั่งสมาธิไปเรื่อยๆ เตียวสักพักอารมณ์เหล่านั้นก็จะหายไปเอง นี่เป็นวิธีแก้ที่ถูกต้อง

เวลาเกิดความเศร้าสร้อยหงอยเหงาขึ้นมากก็อย่าไปแก้ด้วยการออกไปเที่ยว จริงอยู่เวลาออกไปเที่ยว ความเศร้าสร้อยหงอยเหงาก็หายไป แต่พอกลับมาอยู่บ้านเดียวก็กลับมาอีก จึงมีคำพังเพยที่ว่า

“เวลาออกจากบ้านเหมือนไก่อบิน เวลากลับมาเหมือนห่านบิน”

กลับมาที่คอบพบ รู้ว่าต้องอยู่บ้าน ความเศร้าสร้อยหงอยเหงาก็กลับมาเหมือนเดิม ปัญหาจึงไม่ได้รับการแก้ไข แต่ถ้าแก้ความเศร้าสร้อยหงอยเหงาด้วยการไม่ออกไปเที่ยวนอกบ้าน จะเศร้าอย่างไรก็จะสู้กับมัน รู้ว่าเป็นเพียงอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เป็นอย่างนี้ไปตลอด ถ้ามีธรรมะเป็นเครื่องแก้แล้ว จะแก้ถูกทาง เพราะเมื่อได้ภาวนา ได้นั่งสมาธิแล้ว เตียวอารมณ์ความรู้สึกนี้ก็จะหายไปเอง

ช่วงหนึ่งปีที่ปฏิบัติ จิตมันก็เป็นสมาธิสลับกันไป เวลานั่งก็สงบ พอออกมาแล้ว เผลอไปคิดโน่นคิดนี่ก็ฟุ้งซ่าน ก็ต้องรีบกลับมานั่งหรือ เดินจงกรมใหม่ คอยควบคุมจิต พอสงบบ้างก็สบาย แล้วก็ปล่อยมันอีก พอปล่อยไปสักพักหนึ่งก็คิดฟุ้งซ่านอีก ก็ต้องกลับมาควบคุมอีก ก็สู้กันไป สู้กันมาอยู่อย่างนี้ บางทีมีความอยากจะออกไปเที่ยว ก็ต้องพยายามต่อสู้ ใช้ปัญญาสอนว่า ไปแล้วก็เหมือนกับเดินถอยหลัง เราเดินมาถึงนี่แล้ว ก็เหมือนกับปีนเขาได้หลายชั้นแล้ว ถ้าออกไปเที่ยวก็เหมือนเดินกลับลงไป ข้างล่าง เต็มด้วยต้นไม้กลับขึ้นมาที่เก่าอีก ถ้าเราไม่ไป เราก็จะได้ปีนสูงขึ้นไป เอาเวลาที่ไปเที่ยวนี้มาปีนต่อดีกว่า พยายามคอยตั้งใจที่ชอบอยากโน่น อยากนี่ไว้ พยายามฝืนความอยาก อยากจะไปที่โน่นก็ไม่ไป ฝืนจน หายอยากไปเอง ตอนที่ยากก็ทุรนทุราย ทรมานจิตทรมานใจมาก พอหยุดบ้าง ก็โล่งใจเบาใจ จะใช้วิธีนี้เป็นหลัก

ใจชอบเฟ้นพ่านไปโน่นมานี้ไม่มีเหตุมีผล พออยากจะไปไม่ได้ไปก็จะ
หงุดหงิด ทุกข์ทรมานใจ เราก็ใช้สติดูมันไป ไม่ไปตามความอยาก พอรู้ว่า
ไปไม่ได้ มันก็หยุดอยาก หายอยากไปเอง หายขาดไปเลย แล้วก็สงบลงไป
จะทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ จนวันหนึ่งเกิดความคิดว่า

“วันๆ หนึ่งเราไม่เคยนั่งอยู่กับที่เลย ทำไมวันนี้เราไม่นั่งอยู่กับที่ดูบ้าง”

เลยหาเก้าอี้สบายๆ มาหนึ่งสักตัวหนึ่ง เอาน้ำมาวางไว้ ไม่ต้องทำอะไร
ไม่ต้องดู ไม่ต้องฟังอะไร จะนั่งสมาธิก็ได้ จะพิจารณาธรรมก็ได้ ถ้าเมื่อย
จะลุกขึ้นยืนก็ได้ จะเข้าห้องน้ำก็ได้ นอกจากนั้นจะไม่ให้ไปจากเก้าอี้

เริ่มนั่งตั้งแต่ตอนสายๆ หลังจากรับประทานอาหารแล้ว จะนั่งจนมืด
จนต้องเปิดไฟ ถึงจะลุกไปจากที่นั่งก็ต้องต่อสู้กับความอยากที่อยากจะไปทำโน่น
ทำนี่ สู้กับความอยากไปด้วยสมาธิ ด้วยพุทโธบ้าง ด้วยการพิจารณาธรรมบ้าง
แต่ไม่อ่านหนังสือ ไม่ฟังอะไรทั้งนั้น สู้กับความอยาก ส่วนใหญ่เราจะปฏิบัติ
อย่างนั้น ไม่เช่นนั้นก็จะนั่งดูลมหายใจบ้าง พิจารณาร่างกายบ้าง พิจารณา
อาการ ๓๒ พิจารณาซากศพ พิจารณารูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ว่าเป็น
ไตรลักษณ์ เป็นทุกข์ ทำอยู่อย่างนี้ พิจารณาแล้วปฏิบัติตาม พอรู้ว่าเป็นทุกข์
ก็ไม่ไปแสวงหา ไม่ไปดู ไม่ไปฟัง ไม่ไปเสพ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ
ให้เสพแต่สิ่งจำเป็นกับร่างกาย รับประทานก็รับประทานเพื่อร่างกาย
มีอะไรก็รับประทานไป เครื่องดื่มต่างๆ ก็ไม่ดื่ม ดื่มแต่น้ำเปล่า

มันใจ ในแนวทางปฏิบัติ

การปฏิบัติตามแนวของมหาสติปัฏฐานสูตรที่ค้นคว้า
ศึกษามาเองโดยไม่มีอาจารย์ ปีนั้นทั้งปีปฏิบัติอยู่
คนเดียว เอาหนังสือเล่มนี้เป็นอาจารย์ ไม่สงสัยใน
พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ว่ามีหรือไม่มี ไม่เคย
สงสัย เวลาอ่านหนังสือธรรมะจะรู้สึกกว่าพระพุทธเจ้า
กำลังตรัสสอนเราโดยตรง คำสอนของท่านแม้จะผ่าน
มากกว่า ๒,๕๐๐ ปีมาแล้วก็ตาม แต่เป็นความจริง
จึงเหมือนกับได้ฟังจากพระโอษฐ์ ก็เลยมีความมั่นใจ

นอกจากภาวนาแล้ว จิตสงบร่มเย็นแล้ว ก็มีพิจารณาปัญญาด้วย พิจารณาไปเรื่อยๆ เดินตามแนวของสติปัญญา ๔ ส่วนใหญ่ก็พิจารณาภายในเรื่อยๆ เวทนาก็พยายามนั่งให้ผ่านให้ได้ แล้วก็ต่อสู้กับความอยาก พอเราเพลอก็จะรู้สึกหงุดหงิด อยากจะไปเล่นไปเที่ยวบ้าง ต้องพยายามต่อสู้กับความรู้สึกเหล่านี้ เพราะตอนนั้นสมาธิไม่ได้เป็นแบบต่อเนื่องตลอดเวลา ช่วงที่มีสมาธิก็สบาย พอไม่มีสมาธิ จิตก็คิดปรุงแต่ง ก็อยากออกไปหาแสง สี เสียง ก็รู้สึกหงุดหงิดเศร้าสร้อยหงอยเหงา ตอนนั้นก็ต้องตั้งสติ ต้องพิจารณาธรรม หรือนั่งสมาธิทำจิตให้สงบ ถ้าปล่อยให้อยู่เฉยๆ ก็ยิ่งปรุงใหญ่ จะยิ่งฟุ้งซ่าน ต้องต่อสู้ไปเรื่อยๆ พยายามทำให้มากยิ่งขึ้นๆ ขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้าทำจนจิตไม่มีเวลาว่างไปคิดเรื่องต่างๆ ที่ไม่เป็นประโยชน์ได้ก็จะก้าวหน้าไป ถ้าไม่เดินจงกรมก็นั่งสมาธิ ถ้าไม่นั่งสมาธิก็ฟังธรรมะ อ่านหนังสือธรรมะ สลับกันไป หรือไม่เช่นนั้นก็ทำกิจที่ต้องทำ เป็นฆราวาสก็ต้องกวาดดูบ้าน กวาดดูไป ซักผ้าก็ซักไป ทำกับข้าวรับประทานอาหารก็ทำไป แต่ให้มีสติอยู่กับกิจกรรมนั้นๆ ไม่ไปคิดเรื่องอื่น

พอเสร็จกิจแล้วก็เดินจงกรมต่อ นั่งสมาธิต่อ สลับกันไป ไม่นั่งเหม่อลอย คิดถึงอดีตที่หวาน จะทำให้รู้สึกเศร้าสร้อยหงอยเหงา คิดถึงเพื่อนฝูง แต่ก็อดเพลอไม่ได้ พอได้สติก็ต้องรีบนั่งสมาธิเลย หรือเดินจงกรมควบคุมจิตไม่ให้แพ้ใจ ไม่ให้เหม่อลอย แต่มันมีช่วงของมันเพราะสติยังไม่ต่อเนื่อง เวลาที่เพลอบีบนี้ กิเลสจะมาพาไปคิดแล้ว ถ้าไม่ทันมันก็จะทุกข์ทรมานใจ กว่าที่จะดึงกลับเข้ามานั่งสมาธิได้ ก็ต้องลากันอย่างสุดแรงถึงจะกลับมาได้

มันก็ต้องทรمانเป็นธรรมดา แต่ก็ไม่เลวร้าย เป็นความทรمانที่ให้ผลดีต่อมา พอผ่านไปแล้วก็เหมือนกับพันอึงมารไป หลุดจากการควบคุมของกิเลสได้นี้มันแสนจะสบาย ไม่มีอะไรมารบกวนใจ ไม่มีอะไรมาคอยหลอกมาล่อให้หลงกับเรื่องนั้นเรื่องนี้ สิ่งนั้นสิ่งนี้ อยู่เฉยๆ ก็มีความสุข เป็นรางวัลที่คุ้มค่ามาก

เงินใกล้หมด หาวัดบวช

ของอาตมานี้ คล้ายๆ กับว่าเป็นบุญหรืออะไรไม่ทราบ ถึงเวลาก็มีช่องไปโดยที่ไม่เคยคิดไว้ก่อนเลย ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยคิดว่าจะมาบวชเป็นพระ เพราะโดยปกติที่บ้านก็ไม่ได้เข้าวัดเข้าวา กัน ตอนเรียนหนังสือก็เรียนโรงเรียนคริสต์ เกือบจะเป็นคริสต์แล้วแต่ตอนที่จะต้องตัดสินใจก็เปลี่ยนใจ หนังสือธรรมะก็ไม่ได้จากที่วัด ได้มาจากฝรั่งที่มาเที่ยวพญา ก่อนที่จะปฏิบัติธรรม ก็ไม่เคยเข้าวัด เวลาปฏิบัติก็ศึกษาเอง ไม่รู้จักครูบาอาจารย์ที่ไหน

ในสมัยแรกๆ ตอนที่ปฏิบัติอยู่คนเดียว ตอนที่เห็นฆราวาสนั้นไม่เคยคิดอยากจะบวชเลย คิดว่าถ้าเป็นลูกคนรวยมีเงินสักก้อนหนึ่งแล้วไม่ต้องบวชได้นี้ก็จะไม่บวช จะอยู่เป็นฆราวาสปฏิบัติของเราไป ได้ตั้งใจไว้ว่าจะปฏิบัติอยู่ปีหนึ่ง เพราะมีเงินใช้กับการปฏิบัติได้ปีหนึ่งพอดี

พอครบเวลาปีหนึ่งก็ถามตัวเองว่าจะเอาอย่างไรต่อไป เพราะเสปียงคือเงินที่มีไว้สำหรับใช้จ่ายค่าอาหารก็ใกล้จะหมด ก็มีอยู่ ๒ ทางเลือก คือถ้าจะอยู่แบบฆราวาสก็ต้องไปหางานทำอีก ถ้าไปทำงานเวลาปฏิบัติก็มีน้อยไปทำงานวันละ ๘ ชั่วโมง เดินทางไปกลับอีก รวมกันอย่างน้อยก็ ๑๐ ชั่วโมงกว่าจะกลับมาถึงบ้านก็เหนื่อย เวลาที่จะปฏิบัติอย่างต่อเนื่องก็จะมีไม่มาก จะปฏิบัติได้เท่าที่เวลาจะอำนวย ไม่มีทางที่จะภาวนาได้ทั้งวันทั้งคืน แต่ถ้าอยากจะทำปฏิบัติต่อก็ต้องไปบวช ถ้าบวชจะมีเวลาปฏิบัติได้เต็มที่

ตอนนั้นใจหนึ่งก็ไม่อยากจะบวช ก็เลยยังหวังความสุขทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ความเป็นอิสระภาพที่จะไปไหนมาไหน เพราะคิดว่าการบวชเหมือนกับถูกจับขังอยู่ในกรง ก็เลยยังกลัวๆ กลัวๆ ตอนนั้นก็ทรมานใจพอสมควร ตอนที่ยังตัดสินใจไม่ได้

พอได้คิดไปคิดมาและตัดสินใจได้แล้วว่าต้องบวช เพราะจะได้มีเวลาปฏิบัติ ไม่ต้องกังวลกับเรื่องทำมาหากินก็รู้สึกโล่งอกไปเลย เมาใจ บวชก็บวช เรื่องบวชก็คงไม่มีปัญหาอะไร เพราะตลอดปีที่ปฏิบัติก็กินอยู่เหมือนนักบวชอยู่แล้ว ไม่ได้ไปเที่ยวเตร่ไปหาความสุขจากอะไร วันๆ หนึ่งก็อ่านแต่หนังสือธรรมะ นั่งสมาธิ เดินจงกรม รับประทานอาหารวันละมื้อ ที่สำคัญเมื่อบวช

แล้วจะต้องหาวัดที่สงบ ไม่ต้องเรียนปริยัติ อย่าไปเจอวัดที่มีการสวด มีกิจกรรมต่าง ๆ มีงานศพ งานบุญ หรือไปทำอะไรที่ไม่ใช่เรื่องภาวนาเลย เพราะเท่าที่ได้ศึกษาในพระไตรปิฎกก็ไม่เห็นมีงานอย่างที่ทำกันเหมือนในสมัยปัจจุบันนี้หรอก ในสมัยพุทธกาลพอออกบวชแล้ว พระพุทธเจ้าก็ทรงสอนให้ไปอยู่ตามป่าตามเขา ไปภาวนากัน แต่สมัยนี้บวชแล้วต้องไปทำโน่นทำนี่ ไปสวดศพ ไปงานบุญ ไปงานอะไรเต็มไปหมด ซึ่งไม่ใช่เป็นงานของพระเลย เพราะเหตุนี้เองจึงต้องหาวัดที่มีแต่การปฏิบัติ

ต่อนก่อนจะบวชก็เคยศึกษาดูว่ามีวัดแบบไหนบ้าง พอติดต่อนั้นได้อ่านหนังสือของฝรั่งชาวอเมริกันชื่อ Jack Kornfield ซึ่งเคยบวชมาแล้ว เขาทำหนังสือเกี่ยวกับวัดปฏิบัติธรรมในเมืองไทยชื่อว่า A Guide to Buddhist Monasteries and Meditation Centres in Thailand เขาไปมาหมดเลยนะวัดที่สำคัญๆ ในประเทศไทยนี้ ฝรั่งคนนั้นชวนขยายหาความรู้มาก เขาจะรู้ว่ารายละเอียดของแต่ละวัดว่าอาจารย์สอนแบบไหน อาหารเป็นอย่างไร มีพระเณรกี่รูป เขารู้จักวัดปฏิบัติทั้งหมดในเมืองไทย แล้วทำเป็นหนังสือไกด์เหมือนกับเวลาไปเที่ยวยุโรปหรือประเทศอื่นๆ เขาก็มีหนังสือไกด์แนะนำให้ไปดูสถานที่ต่างๆ อันนี้เขาทำเป็นหนังสือไกด์แนะนำวัดกรรมฐาน วัดปฏิบัติธรรมต่างๆ เราก็กินดู ก็พอรู้ว่า มีวัดปฏิบัติอยู่ที่ไหนบ้างแต่ยังไม่ได้ไป ต่อนั้นยังไม่ได้บวช

ตอนที่ได้ตัดสินใจบวชแล้ว อาตมาได้ไปกราบเรียนปรึกษาพระที่วัดช่องลม ต.นาเกลือ เป็นวัดธรรมยุตที่มีความเคร่งครัดในพระธรรมวินัยใน

จังหวัดชลบุรี และมีชาวบ้านนับถือเลื่อมใส คือ พระครูวิบูลธรรมกิจ หรือหลวงพ่อบัวเกตุ ปทุมลีโร ขณะนั้นท่านเป็นเจ้าของวัดและเป็นพระอุปัชฌาย์ของวัดนี้ ช่วงไหนที่ไม่มีกิจในวัด ท่านจะเดินทางไปศึกษาด้านปฏิบัติกรรมฐาน จากครูบาอาจารย์ลูกศิษย์สายหลวงปู่มั่นทางภาคอีสานอยู่เป็นประจำ ตอนนั้นท่านเพิ่งกลับมาจากไปกราบหลวงปู่ฝั้นมา โดยอาตมาได้กราบเรียนท่านว่าอยากจะบวช แต่ไม่อยากจะบวชอยู่วัดที่มีพิธีกรรมต่างๆ มีงานบุญบังสังสวดมากไม่เอา อยากจะหาวัดที่มีการปฏิบัติภาวนาเพียงอย่างเดียว เพราะกำลังปฏิบัติตามแนวสติปัฏฐาน ๔ อยู่

ท่านบอกว่า วัดของท่านไม่มีการปฏิบัติ เป็นวัดปริยัติ เป็นวัดเรียน วัดสวด มีเมรุ มีฉันเพล มีพิธีกรรม มีกิจนิมนต์ ถ้าบวชกับท่านก็ต้องอยู่จำพรรษากับท่าน ๕ พรรษา ตามพระธรรมวินัย ท่านจึงเมตตาแนะนำว่า ถ้าอยากจะบวชแล้วภาวนา ต้องไปหาครูบาอาจารย์ลูกศิษย์หลวงปู่มั่นทางภาคอีสาน สมัยนั้นก็มี หลวงปู่ชอบ หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่เทศก์ หลวงปู่ขาว

หลวงตามหาบัว หลวงปู่ชา โดยให้ไปบวชกับสมเด็จพระญาณฯ วัดบวรฯ นี้ ท่านเมตตารับบวชให้ เมื่อบวชแล้วต้องการไปภavana ไปปฏิบัติ ท่านก็จะอนุญาตให้ลาไปอยู่กับครูบาอาจารย์สายปฏิบัติ แทนที่จะต้องอยู่กับท่าน ๕ พรรษาตามพระธรรมวินัยได้

นั่นเป็นครั้งแรกที่ได้ยินชื่อของหลวงปู่มั่น เพราะตอนที่ปฏิบัติที่นั่น อาศัยหนังสือที่ได้มาจากประเทศศรีลังกา เป็นหนังสือที่คัดมาจากพระสูตร เป็นภาษาอังกฤษ ก็เลยไม่ทราบว่าพระปฏิบัติในประเทศไทยมีอยู่ที่ไหนบ้าง

เราก็เลยมุ่งไปที่วัดบวรนิเวศฯ ก็ไม่รู้จักสมเด็จพระญาณสังวรฯ แต่ทราบว่าที่นั่นมีพระชาวต่างประเทศพำนักอยู่ก็เลยไป พอไปถึงก็พบพระชาวอังกฤษ บวชมาได้ ๑๐ พรรษา (ปัจจุบันลาสิกขาแล้ว) ได้สนทนาธรรมกับท่าน เล่าให้ท่านฟังเป็นภาษาอังกฤษ ท่านฟังแล้วก็อาสาว่าจะไปกราบทูลสมเด็จพระญาณฯ ให้เรื่องที่จะขอบวช

พอไปกราบทูลเสร็จ สมเด็จฯ ก็รับสั่งให้ไปเฝ้า ท่านก็ถามคำสองคำว่า รู้จักใครในวัดนี้ไหม ตอบท่านว่าไม่รู้จักใครเลย เพราะเพิ่งมาครั้งแรก และเพิ่งเจอพระฝรั่งรูปที่มากกราบทูลให้ ท่านก็ถามว่า มีพ่อแม่แม่หรือเปล่า เพราะคิดว่าอาตมาเป็นคนเร่ร่อน ตอบท่านว่า มี ท่านก็บอกให้พามาพบหน่อย ก็เลยนัดวันพบ แล้วอาตมาก็กลับไปบอกคุณพ่อคุณแม่ คุณแม่ก็เลยให้พามากกราบสมเด็จฯ

ขออนุญาต

ออกบวช

พอเจอธรรมะ พอได้นั่งปฏิบัติก็ติดใจ มันก็ไปตาม
เรื่องของมัน ไม่ต้องมานั่งคิดว่าจะมีปัญหา จะต้อง
ทิ้งใครไป ตอนนั้นก็ยังโสด ไม่มีภาระอะไรกับใคร
พ่อแม่ก็ไม่เดือดร้อนอะไร ไปโดยไม่ได้วางแผนมาก่อน
ชีวิตก็ไปตามขั้นของมัน แล้วก็ไม่ได้คิดว่าจะบวช
นานเท่าใด เป็นคนที่ไม่ยึดติดกับอะไรมากจนเกินไป
ไม่ได้ตั้งเป้าไว้ว่าจะต้องเป็นอย่างนั้น จะต้องเป็น
อย่างนี้ จะต้องให้ได้อย่างนั้น จะต้องให้ได้อย่างนี้
ทำไปก็แล้วกัน จะได้มากน้อยเพียงไร ก็ประเมินผล
ไปเรื่อยๆ แล้วก็พิจารณาดูว่าควรจะทำอย่างไร
ควรจะแก้ไขอย่างไรต่อไป ถ้าไปทางนี้จะมีอุปสรรค
อะไรบ้าง จะต้องทำอย่างไรบ้าง ก็แก้ไขไป ศึกษาไป

ตอนขอออกบวช โยมแม่เขาก็อนุโมทนา แต่โยมพ่อไม่เห็นด้วย
ความเห็นไม่ตรงกัน โยมพ่อคิดว่า เราไม่มีทางไปแล้วหรือถึงจะต้องไปบวช
อาศัยผ้าเหลืองกิน ท่านคิดอย่างนั้น คิดว่าคนไปบวชเป็นคนไม่มีทางไปแล้ว
ท่านก็ว่าเราไม่ใช่เป็นคนแบบนั้น ได้ไปเรียนหนังสือมา มีความรู้ความสามารถ
ทำไมต้องมาท้อแท้กับชีวิต ท่านคิดว่าคนที่ไปบวชเป็นคนท้อแท้ต่อชีวิต
คนลึนทำ ไม่มีปัญญาที่จะต่อสู้กับชีวิต ท่านอยากให้อยู่คู่ต่อไป อย่าไปท้อแท้

ความเป็นท่าน

ชีวิตใหม่ ในเพศภุสสวัต

อาตมาโชคดีเพิ่งเรียนจบมาใหม่ๆ ยังไม่มีอะไร งานที่ทำก็ไม่ใช่เป็นงานที่อาตมาอยากจะได้ แต่ต้องทำ เพราะต้องมีอะไรเลี้ยงชีพ ก็ทำไปพอประทังชีพเท่านั้นเอง ก็เลยไม่ได้รู้สึกเสียดายอะไรเลยเวลาจะต้องออกจากงานนี้ไป เวลาจะบวชก็ไม่มีสมบัติข้าวของเงินทองติดตัวอยู่ ก็เลยไม่มีอะไรให้เสียดาย จึงไปง่าย เหมือนกับมาตัวเปล่าๆ แล้วก็ไปตัวเปล่าๆ ยังไม่ได้มีอะไรจะต้องเสียดาย ไม่มีอะไรที่จะเหนียวรั้งให้ติดอยู่กับชีวิตของฆราวาส มองไปข้างหน้ามีแต่ความหวัง เพราะเชื่อว่าเป็นทางที่ดี จะได้ปฏิบัติเต็มที่ คนที่ชอบปฏิบัติจะเห็นว่าการเป็นพระนี่ดีที่สุดเลย พระพุทธเจ้าทรงวางแนวทางให้ไปทางนี้จริงๆ เป็นพระไม่ต้องทำอย่างอื่นเลย ถ้าศึกษาแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน จะรู้ว่าทรงสอนให้ภาวนาอย่างเดียวเท่านั้น ให้เจริญศีล สมาธิ ปัญญา เท่านั้น

เมื่อถึงวันนัดพบ อาตมาก็ได้พาคุณพ่อคุณแม่มากราบพบท่านที่
วัดบวรฯ สมเด็จฯ ได้พูดคุยและกำหนดวันบวชเป็นวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๕๑๘ มีสมเด็จฯ เป็นพระอุปชฌาย์ให้ โดยบวชคู่กับอีกคนหนึ่ง
ที่บวชชั่วคราว บวชประมาณ ๑๕ วัน เขาเพิ่งจบปริญญาโทมาจากสหรัฐฯ
เป็นลูกนายพล

ตอนนั้นอาตมาเหลือเงินเก็บอยู่ ๓,๐๐๐ บาท ก็พอดีสำหรับซื้อเครื่อง
อัฐบริวารไว้บวชพอดี เลยไม่ต้องรบกวนเงินของคุณพ่อคุณแม่

วันที่บวช ทางอีกฝ่ายเขาก็มีแขกมาเยอะร่วม ๑๐๐ คน แต่เรามีเพียง
๔ คน มีพ่อมีแม่มีน้องสาว แล้วก็ลูกพี่ลูกน้องอีกคนหนึ่ง เพราะไม่ได้บอกใคร
ชอบทำอะไรเงียบๆ ตอนที่ลาออกจากงานก็ไม่ได้บอกใคร ตอนที่อยู่บ้าน
ปฏิบัติธรรมก็ไม่ได้บอกใคร เพราะไม่รู้จะบอกทำไม ไม่มีเหตุผลอะไร
ที่ต้องบอก เป็นเรื่องของเรา ไม่ใช่เรื่องของคนอื่น ก็คืออยู่อย่างหนึ่ง บวชแล้ว
ก็ไม่มีใครตามมายุ่ง ก็มีคนหนึ่งรู้ เขาต้องการให้เราไปทำงานก็ส่งโทรเลข
มาตาม แต่ก็ไม่สนใจแล้ว

ช่วงที่อยู่วัดบวรฯ มีพระฝรั่งไปวัดป่าบ้านตาดกัน ก็เลยรู้ว่าทางภาคอีสาน มีวัดของหลวงตามหาบัว มีวัดหลวงปู่เทสก์ มีวัดหลวงปู่ฝั้น ที่มีชื่อเสียง ก็เลยคิดว่าจะลองไปดู โดยเลือกวัดป่าบ้านตาดของหลวงตาเป็นวัดแรก ตอนนั้นก็ยังไม่รู้จักวัดป่าบ้านตาด พระฝรั่งบอกว่า เวลาไปวัดป่าบ้านตาด ต้องเขียนจดหมายไปขออนุญาตจากท่านอาจารย์ปัญญาก่อน ท่านเป็นพระชาวอังกฤษ พวกชาวต่างชาติจะติดต่อทางวัดผ่านท่านอาจารย์ปัญญา ท่านจะไปกราบเรียนหลวงตาอีกทีหนึ่ง ถ้าหลวงตาอนุญาตก็ไปได้

เราก็เลยเขียนจดหมายไปหาท่านอาจารย์ปัญญา เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ท่านก็เลยไม่รู้ว่าเราเป็นคนชาติไหน ใช้ชื่อ อภิชาโตภิกขุ ท่านก็ไปกราบเรียนหลวงตาๆ ก็บอกว่าไปได้

อาตมาบวชได้ประมาณ ๖ อาทิตย์ที่วัดบวรฯ พอห่มจีวรเป็นบิณฑบาตเป็น ดูแลรักษาอัฐบริวารต่างๆ และสามารถเดินทางได้โดยไม่รู้สึกลำบากใจเกี่ยวกับการห่มผ้า ก็ได้กราบลาสมเด็จพระเจ้า ขออนุญาตไปอยู่กับหลวงตาที่วัดป่าบ้านตาด สมเด็จพระเจ้า ก็พูดว่า ท่านอนุญาต แต่หลวงตาจะอนุญาตหรือไม่ก็อยู่ที่หลวงตา

พอถึงเวลาเราก็ไปประมาณต้นเดือนเมษายน จำได้ว่าก่อนวันจักรีสักวันสองวัน ก็นั่งรถไฟขึ้นไป รถไฟออกตอนเย็น ไปถึงนั้นก็เข้ามืด ทางวัดก็มืดมิด มีญาติโยมอุปัฏฐากที่อยู่อุดรฯ มารับไปส่งที่วัดเลย

ความเป็นท่าน

บททดสอบแรก ของพระบวช:

ที่ตัดสินใจเลือกวัดป่าบ้านตาด เพราะมีพระชาวต่างประเทศแนะนำ ก็ไม่ได้ตั้งใจจะไปอยู่ จะไปดูว่าเป็นอย่างไร ถ้าไม่ถูกใจก็ไม่อยู่ ถ้าถูกใจก็อยู่ ถ้าถูกใจแต่ไม่ให้อยู่ก็อยู่ไม่ได้ ไม่ได้ยึดติดอะไรมากจนเกินไป เพียงแต่ต้องการสถานที่สงบ ให้ได้มีเวลาปฏิบัติอย่างเต็มที่เท่านั้น เป็นเป้าหมายที่ไป ตอนแรกไม่ได้คิดฟังพาคณาจารย์เป็นหลัก เพราะมีหนังสือธรรมะพอเป็นแนวทางได้

ตอนไปอยู่บ้านตาด ก็ไม่คิดว่าจะได้อยู่หรือไม่ จะอยู่นานไม่นานก็ไม่ได้คิด เพียงแต่ขอให้ได้ไปก็แล้วกัน ตอนนั้นอยากจะได้ที่ภาวนาเท่านั้นเอง อยากจะได้ที่สงบ ตอนนั้นยังไม่รู้ว่ามีการบวชพระระดับไหนอยู่ในประเทศไทย เพราะไม่เคยอ่านหนังสือของทางสายปฏิบัติ หนังสือที่ได้อ่านส่วนใหญ่

จะเป็นพวกที่คัดมาจากพระไตรปิฎกก็เลยจะรู้แต่เรื่องพระในอดีต แต่พระในปัจจุบันจะไม่รู้ แต่ตอนนั้นรู้แล้วว่าจิตของเราต้องการสถานที่ที่สงบสงัด สถานที่ที่สามารถบำเพ็ญภาวนาได้

นั่งรถไฟไปตอนเย็น ถึงอุตรา ตอนเช้ามีด มีรถของญาติโยมที่อุตรา มารับ พอมาถึงศาลาวัด ก็พอดีได้เวลาออกบิณฑบาต หลวงตาท่านก็เพิ่งลงมาก็เลยไปกราบท่าน ท่านก็พูดว่า อยู่ไม่ได้นะ อยู่ได้ชั่วคราว กุฎิไม่ว่างเสร็จแล้วท่านก็ไม่พูดอะไร ก็รีบเตรียมบิณฑบาตแล้วก็ออกบิณฑบาต

อวดมาเหมือนเด็กเกิดใหม่ ยังไม่เดียงสาในการเป็นพระนัก วันแรกที่ไปถึงก็เห็นสมรรถภาพของตัวเอง

จากการเดินบิณฑบาตที่เร็วมากของวัดป่าบ้านตาด เราไม่เคยเดินเร็วอย่างนั้น เข้าไปก็เดินตามปกติไปแบบสบายๆ แต่ขากลับ พอพ้นบ้านหลังสุดทำย่ำไปบาตรเสร็จ พระรับบาตรของหลวงตาบ๊ีบ ต่างคนต่างโกยแนบกันเลย เราไม่เคยเดินวิ่งแบบนั้น ซึ่งเหมือนแข่งเดินเร็วในโอลิมปิก มีข้าวเหนียวเต็มบาตรที่หนักมาก ถลกบาตรก็ผูกไม่แน่น เดินกลับมาได้ครึ่งทางถลกบาตรก็หลุด จีวรก็จะหลุด ต้องคอยประคองประคองอย่างทุลักทุเล กว่าจะไปถึงศาลาเขาก็เริ่มจัดแจกอาหารกันแล้ว

ตอนนั้นหลวงตาท่านคงมอง แต่ท่านเมตตา ท่านไม่พูดอะไร ส่วนใหญ่ถ้าเป็นพระมาใหม่ ท่านจะไม่ใช้มาตรการหนัก ท่านจะเฉยๆ ไปก่อน

นอกจากแย่จริงๆ ก็อาจจะถูกว่าโดยตรง แต่ใหม่ๆ ท่านจะสังเกตดู ถ้าเห็นว่ามีความตั้งใจปฏิบัติ จะซักว่าเขา ยังไม่เข้าร่องเข้ารอย ท่านก็ไม่พูดอะไร

จนประมาณสัก ๑ เดือนก่อนจะเข้าพรรษา ท่านจะบอกพระที่มาขออยู่จำพรรษาว่า องค์กรไหนอยู่ได้ องค์กรไหนอยู่ไม่ได้ ช่วงนั้นท่านจะรับพระประมาณ ๑๕-๑๖ รูปเท่านั้นเอง ตอนนั้นพอมาถึงเรา ท่านก็บอกว่า ท่านจำได้ใหม่ว่า วันที่ท่านมานี้ ได้ตกลงกันไว้แล้วว่าอยู่ไม่ได้ อยู่ได้ชั่วคราว ดังนั้นท่านก็อยู่ไม่ได้นะ พอได้ยินอย่างนั้น เราก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี ก็เฉยๆ ไว้ก่อน ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะทำอย่างไร

จากนั้นหลวงตาท่านก็แสดงธรรมเกือบ ๒ ชั่วโมง พอจะเลิกประชุม ก็ลุกขึ้นมากกราบพระพร้อมๆ กัน

ท่านก็พูดขึ้นว่า **ท่านที่มาจากวัดบวรฯ ท่านจะอยู่ที่อยู่นะ** พอท่านอนุญาตให้อยู่ได้ พระเก่าก็มาแสดงความยินดี เพราะท่านจะไม่รับใครง่ายๆ มีพระหลายรูปด้วยกันที่ท่านไม่ให้อยู่ ท่านต้องการให้เห็นคุณค่าของการได้อยู่จะได้มีความตั้งใจ เพราะเวลาได้อะไรมาง่ายๆ เราจะไม่เห็นคุณค่าของมัน สิ่งใดที่ได้มาด้วยความยากลำบากเราจะรักษามัน อาตมาก็เลยได้อยู่ต่อ

อยู่ที่นั่นก็มีกติกาวา ถ้ายังไม่ได้ ๕ พรรษาจะไม่ให้ไปไหน เพราะพระวินัยกำหนดไว้ ถ้ายังไม่ได้ ๕ พรรษาไม่ให้อยู่โดยปราศจากครุฑาอาจารย์ นอกจากนี้มีเหตุขอขาดบาดตาย มีธุระจำเป็นที่จะต้องไปทำ แต่ถ้าจะไปเที่ยว

ความเป็นท่าน

ที่นั่นที่นี้ ท่านจะไม่ให้ไป ให้อยู่ให้ได้ ๕ พรรษา ก่อน เช่น บวชได้ ๒ พรรษา แล้วจะไปจุดงค์องค์เดียวก็ยังไม่ไปไม่ได้ นอกจากท่านเห็นว่าสมควร ถ้าไปแล้วได้ประโยชน์ แต่ถ้าไปแล้วไม่เกิดประโยชน์ ท่านก็ไม่ให้ไป มีพระอยู่รูปหนึ่งอยู่ได้ ๒-๓ พรรษาก็ขอลาไปจุดงค์ ลาสองสามครั้ง ท่านก็ไม่อนุญาต ครั้งสุดท้ายไปลา ท่านก็บอกว่า ถ้าไปก็ไม่ต้องกลับมา

ท่านจะดูจิตของผู้ปฏิบัติเป็นหลัก อายุพรรษาไม่สำคัญเท่าไร บางทีได้ ๕ พรรษาแล้ว ถ้าท่านเห็นว่ายังไม่สมควรไป ไปแล้วเสีย ไปแล้วสึก ท่านก็พยายามดึงไว้ อย่างน้อยอยู่ในวัดก็ยังสามารถศึกษาจากครูบาอาจารย์

สำหรับอาตมาก็อยู่มาตลอด ๕ ปีแรกก็ไม่ได้ไปไหนเลย

เปลี่ยน ทัศนคติใหม่

เมื่อก่อนเราไม่เคยคิดหาครูบาอาจารย์ ตอนเรียนหนังสือก็เรียนอีกศาสนาหนึ่ง ไปเรียนต่อก็ไปอยู่อีกซีกโลก แต่ทำไมยังมาทางนี้ได้ เพราะที่ไปมานั้นไม่ถูกใจ ไปเพราะหน้าที่ ต้องไปเรียนหนังสือ พอหมดหน้าที่แล้ว ก็มีสิทธิ์ที่จะเลือกเองได้ พอได้หนังสือธรรมะมาเล่มเดียวก็ติดใจเลย ก็เขียนไปขอมามากหลายเล่ม พอได้อ่านก็รู้ว่าต้องปฏิบัติ พอปฏิบัติได้ผลบ้าง ก็รู้ว่าต้องหาที่ปฏิบัติ เพราะชอบความสงบ เวลาจะบวชก็กำหนดไว้เลยว่า ต้องบวชวัดที่สงบ ไม่มีกิจกรรมต่างๆ ไม่มีงานบุญบังล้งสวด

การปฏิบัตินี้ ถ้ามีสถานที่ดี มีครูบาอาจารย์ที่รู้ทางนี้ มีความพากเพียรที่จะปฏิบัติตามคำสอน ผลจะต้องปรากฏขึ้นมาอย่างแน่นอน เพราะผลเกิดจากเหตุ เหตุก็คือความรู้ความเห็นที่ถูกต้อง ต้องมีครูบาอาจารย์ที่ผ่านมาแล้วคอยสอนถึงจะมีความรู้ความเห็นที่ถูกต้อง ถ้าผู้ปฏิบัติมีความพากเพียรเข้มแข็ง อดทน กล้าหาญ แล้วก็ีสถานที่ๆ เหมาะต่อการปฏิบัติ ไม่มีอะไรต่างๆ มาดึงใจไปจากการภาวนา เช่น งานก่อสร้างต่างๆ งานบุญงานกุศลต่างๆ ได้เดินจงกรม ได้นั่งสมาธิ ได้ปลีกวิเวก ได้รับอุบายต่างๆ จากผู้ที่ได้รับผลมาแล้วก็จะได้ผลอย่างรวดเร็ว

พอบวชแล้วได้อยู่วัดป่าบ้านตาด จึงเห็นว่าไม่ได้เป็นการติดคุกเลย เป็นการบำเพ็ญเป็นการปฏิบัติ เพื่อปลดเปลื้องความทุกข์ต่างหาก

ก่อนหน้านั้นก็เคยคิดอยู่ว่าการบวชเป็นเหมือนติดคุก ตอนที่เริ่มปฏิบัติก็ไม่เคยคิดว่าจะบวช คิดว่าเป็นฆราวาสปฏิบัติไปก็จะอยู่อย่างมีความสุข แต่พอปฏิบัติไปจริงๆ ก็เริ่มเห็นแล้วว่ามันขัดกัน

ชีวิตของฆราวาสกับความสงบของจิตใจไปด้วยกันไม่ได้ เมื่อเห็นสังขารนี้แล้ว ก็จะไม่เห็นว่าการบวชเป็นเหมือนติดคุก แต่ก็ยังมีกิเลสเล็กๆ ที่ทำให้ไม่อยากบวชอยู่ ถ้าช่วงนั้นมีเงินพอ ไม่ต้องไปทำงาน ก็อาจจะไม่บวชก็ได้ อาจจะปฏิบัติเป็นฆราวาสไปเรื่อยๆ แต่จะเป็นผลเสียมากกว่าเป็นผลดี เพราะจะขาดครูบาอาจารย์ ขาดหมู่คณะ ยังไม่เก่งพอที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางโดยลำพังได้ อาจจะหลงผิดติดอยู่กับเพศฆราวาส คนที่คิดว่า

ปฏิบัติธรรมเก่งแต่ยังเป็นฆราวาสอยู่ แสดงว่ายังหลงผิดอยู่มาก เราก็เคยคิดอย่างนี้มาก่อน พอบวชแล้วจึงเห็นคุณค่าของการบวช ได้อยู่กับครูบาอาจารย์ที่เลิควิเศษ อยู่กับหมู่คณะที่ดี ได้สถานที่ดีมันช่วยได้มาก

ตอนที่ยังไม่ได้ไปอยู่กับหลวงตา ก็ไม่เคยคิดว่าจะมีพระมีครูบาอาจารย์ที่มีคุณธรรมสูง เพราะไม่เคยได้สัมผัส ตอนนั้นอยู่แต่ภาคกลางก็ไม่ค่อยได้เจอเห็นแต่พระตามบ้านตามเมือง ก็ไม่ได้มีอะไรวิเศษ ตอนนั้นก็อาศัยการอ่านหนังสือธรรมะ ในความรู้สึกก็คิดว่าเพียงพอที่จะคลำทางไปได้เอง

แต่เมื่อได้ไปอยู่กับครูบาอาจารย์แล้วจึงจะรู้ว่ามันต่างกันมาก เหมือนกับมีแผนที่พาเราเดินทางออกจากป่า กับมีพรานที่ชำนาญทางพาเราเดินออกนี้มันต่างกัน

การดูแผนที่คลำไปนี้ บางทีก็ติดติดดูถูกได้ แต่ถ้ามีคนพาไปนี้เราไม่ต้องทำอะไรเลย เดินตามเขาไปอย่างเดียว เขาบอกให้ทำอะไรก็ทำตาม เขาบอกไม่ต้องเสียเวลา เพราะการปฏิบัตินี้มันจะต้องหลงผิดทุกชั้นไปเลย

ถ้าไม่ได้อยู่กับผู้ที่ได้ผ่านมานี้ จะไม่รู้คุณค่าของข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ ก็จะปฏิบัติไปตามความรู้สึกนึกคิดของเรา ซึ่งเป็นความรู้สึกของกิเลสนั่นเอง ถ้ายังไม่ได้บรรลุมรรคผลนิพพานแล้วไปปฏิบัติตามลำพัง ส่วนใหญ่จะหลงทางกัน ถ้าไม่หลงก็จะเสียเวลามาก

ชีวิตพระ: วัดป่าบ้านตาด

พระที่ไปอยู่กับหลวงตาก็เป็นเหมือนลูกของท่าน
ท่านเป็นเหมือนพ่อเป็นเหมือนแม่ของพระเถรที่ไป
อยู่ศึกษากับท่าน พระเถรจึงเรียกท่านว่า **พ่อแม่ครูจารย์**

สมัยที่ไปอยู่บ้านตาดใหม่ ๆ นี้ ท่านรับพระเถรประมาณ ๑๗ รูป
เท่านั้น ใครเป็นลำดับที่ ๑๘ ก็อยู่ไม่ได้ ต้องออกไป แต่ตอนหลังท่านก็เพิ่ม
จำนวนให้มากขึ้น เพราะมีผู้สนใจมาก ครูบาอาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอนได้
ก็ชราภาพลงไปมาก มีน้อยลงไป ท่านก็เลยต้องรับภาระเพิ่มมากขึ้น
คุณภาพก็ด้อยลงไปด้วย พอมีพระเถรมากขึ้น ก็จะไม่สงบเหมือนเมื่อก่อน
เพราะถ้ามีพระเถรที่ไม่มีธรรมมาก ก็จะดึงไปในทางที่ไม่ใช่ธรรม ถ้ามี
จำนวนน้อยแต่มีธรรม ก็จะไปในทางธรรมกัน เวลาที่รับพระรับเถร ท่านถึง
ต้องดูคุณสมบัติว่าใช่ธรรมหรือไม่ สนใจที่จะปฏิบัติธรรมจริงๆ หรือไม่
จะดูว่ามีสติหรือไม่ ถ้ามีสติแสดงว่าใช่ธรรมแล้ว ถ้าไม่มีสตินี้แสดงว่า
ไม่ใช่ธรรม ถึงแม้จะฝึกก็ไม่สามารถปฏิบัติได้ ถ้าทำอะไรผิดๆ ถูกๆ สะเปะสะปะ
แสดงว่าไม่มีสติอยู่กับตัว ดูก็รู้ ท่านจึงเลือกพระเถรพอสมควร

พระที่ได้อยู่ศึกษากับหลวงตานี้ พออยู่ได้ระยะหนึ่งท่านจะไล่แล้ว
ท่านจะบอกว่าเปิดโอกาสให้พระอื่นเข้ามาเรียน

ข้อวัตรปฏิบัติของวัดป่าบ้านตาดช่วงที่ไปอยู่ พอตื่นเช้าขึ้นมาทำกิจ
ส่วนตัวเรียบร้อยก็ลงไปศาลา ต้องรีบไปให้ทัน ถ้าไปหลังเขาแสดงว่าเอาวัด
เอาเปรียบ พอไปถึงศาลาก็เตรียมจัดอาสนะ จัดบาตร จัดอะไรก่อนที่จะออก
บิณฑบาต และก็จะกวาดศาลากัน เมื่อก่อนนี้หลวงตาจะลงมาคุมพระทำงาน
ที่ศาลาเอง ช่วงที่พระกำลังทำงาน ท่านก็จะนั่งยึดเส้นยึดสายไปด้วย ท่านใช้
เวลานี้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการทำกิจของท่านไปในตัว และคุมพระไปด้วย
แทนที่จะอยู่ทำกิจของท่านที่กุฏิ ปล่อยให้พระละเลงกันเองที่ศาลา คนขยัน

ก็ทำแทบเป็นแทบตาย คนชี้แจงก็จะไม่ทำเลย แต่พอมีท่านนั่งคุมอยู่ ทุกคนก็พร้อมเพรียงกัน

แต่บางครั้งท่านก็ต้องลุกมาทำเองนะ เพราะบางที่มีพระที่หูหนวก ตาบอดมาจากที่อื่น ไม่รู้ว่าหน้าที่ของพระเป็นอย่างไร เช่นตอนเช้าที่พวกเรา จะช่วยกันกวาดกุศลา บางที่มีพระมาจากกรุงเทพฯ เขาจะไม่เคยกวาดกุศลามาก่อน ก็จะยืนเฉยๆ บางที่หลวงตาท่านก็ต้องลงไปถูเองกวาดเอง เขาถึงจะทำตาม

พื้นศาลาที่นั่นใช้เทียนไขทา เอาเทียนไขมาต้มกับน้ำมันก๊าด แล้วก็มาทาบนพื้นไม้ เวลาเดินจะมีรอยติดอยู่ จึงต้องถูพื้นด้วยกะลามะพร้าวทุกเช้า ทุกเย็น ทุกคนต้องช่วยกันทำ พอเริ่มถูก็ถูกันหมดทุกรูปเลย ถูเสร็จก็ช่วยกันกวาด กวาดเสร็จก็เตรียมหม้อจีวรออกบิณฑบาต

มีอยู่ปีหนึ่งหนาวมากถึง ๖ องศา หนาวจริงๆ ก็ยังต้องออกบิณฑบาต สมัยนั้นถนนยังเป็นลูกรัง ยังไม่ได้ลาดยาง เวลาเดินเหยียบก้อนหินเหมือนกับเหยียบก้อนน้ำแข็ง ต้องเดินเท้าเปล่า สุดทรมานเลย แต่เป็นการฝึกที่ดี แต่ไม่เคยท้อหรอก

ช่วงเสาร์อาทิตย์จะมีญาติโยมจากอุดรฯ มาสัก ๒-๓ เจ้า มาใส่บาตร ส่วนใหญ่จะได้อาหารจากบิณฑบาต เสริมด้วยอาหารจากโรงครัว และผลไม้ที่ปลูกไว้ในวัด พวกกล้วย มะละกอ สับปะรด มะม่วง แล้วแต่ฤดู

ความเป็นท่าน

ฉันเสร็จก็ล้างบาตร ช่วยกันทำความสะอาดศาลา หลังจากนั้นก็กลับ
กุฏิภาวนา จนถึงช่วงบ่าย ๒ โมง ถ้าอยากจะฉันน้ำชา กาแฟ ฉันน้ำปานะ ก็มี
ที่เตรียมไว้ให้ฉัน ฉันเสร็จแล้วก็ช่วยกันปิดกวาด เสร็จแล้วก็ช่วยกันทำ
ทำความสะอาด เช่นนำไปใส่ตุ่มตามที่ต่างๆ ตักน้ำจากบ่อใส่ปิ่นใส่รถเข็น
แล้วก็เข็นไปใส่ในห้องน้ำต่างๆ ตามกุฏิ ตามสถานที่ต่างๆ เสร็จแล้วก็กลับ
กุฏิสรงน้ำ แล้วก็ภาวนาต่อ

วันไหนที่ท่านจะประชุมอบรมพระ ท่านจะให้พระมาบอกตอนใกล้ๆ
พลบค่ำ พอบอกบิ๊ก็ต้องรีบไปเลย เพราะท่านจะไปรออยู่แล้ว จะปล่อยให้
ครูบาอาจารย์นั่งรอก็ไม่สมควรอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะทำอะไรอยู่ พอพระมาบอก
ประชุมคำเดียวก็รีบไปเลย หยิบไฟฉายหยิบผ้าปูนั่งกับจิ๋วได้ก็ต้องรีบไปเลย
ใครไปถึงก่อนก็ช่วยจัดที่นั่ง จุดธูปจุดเทียน ไม่มีไฟฟ้า เวลาท่านเทศน์ก็มี
แค่เทียน ๒ เล่มที่จุดไว้บูชาพระเท่านั้นเอง

สมัยที่อยู่กับหลวงตา ท่านจะอบรมพระทุก ๔ หรือ ๕ วัน อย่างน้อยก็
๒ ชั่วโมงขึ้นไป ถ้าช่วงเช้าพระจะอบรมอย่างถ้อยๆต่อเนื่อง ธรรมะของ
หลวงตาเข้มข้นมาก ตอนนั้นท่านยังมีกำลังวังชา มันพุ่งไปๆ อย่างเดียว บางที
เทศน์ไม่ทันธรรมะที่ไหลออกมา ยิ่งเทศน์ยิ่งเร็ว พอได้ฟังก็เหมือนกับปลาได้น้ำ
มีกำลังจิตกำลังใจ

ท่านเห็นความสำคัญของการอบรมมาก เป็นประโยชน์มาก เวลาไม่ได้
ฟังธรรม ใจจะคิดไปทางโลก พอได้ฟังธรรมใจจะหม่นไปทางธรรม ฟังแล้ว

จะมีกำลังใจ เหมือนต้นไม้ได้น้ำ มีความกระตือรือร้น ออกจากประชุมไป
เดินจงกรม นั่งภาวนาได้ทั้งคืนเลย ไม่่วงเหงาหาวนอน ไม่ว่าเหว รู้สึกว่า
ครูบาอาจารย์และมรรคผลนิพพานอยู่ใกล้ๆ เรา

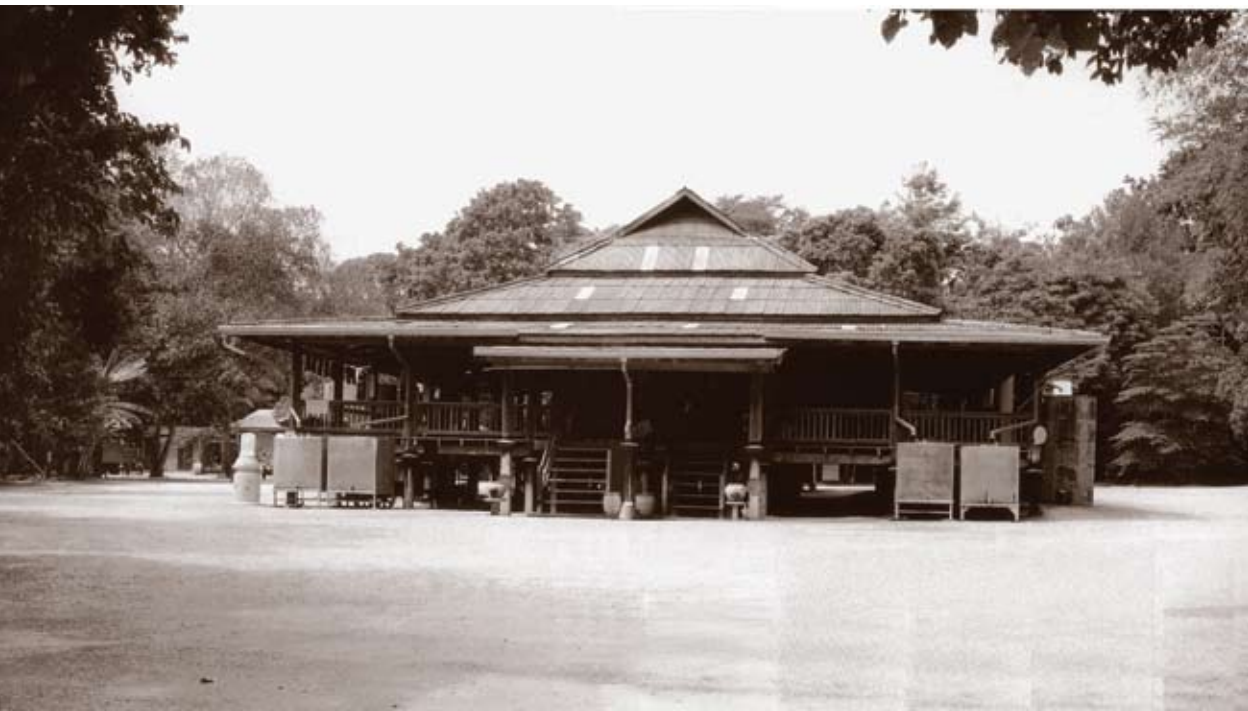
แต่ถ้าไม่มีประชุม พอสัปดาห์ ๔-๕ วัน ผ่านไป กำลังใจก็ค่อยอ่อนไป
เรื่อยๆ กิเลสก็ฮึกเหิมขึ้น ก็จะขี้เกียจภาวนา เดินได้สองสามก้าวก็เบื่อแล้ว
เพราะใจไม่หมั่นไปทางธรรมเหมือนใจของท่าน ใจของท่านเป็นธรรมอยู่
ตลอดเวลา แต่ใจของพวกเรายังไปทางโลก ยังคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้อยู่ พอคิด
ทางโลกก็จะไม่มีกำลังภาวนา พอได้ฟังธรรมแล้วก็มีกำลัง

ฉะนั้น การศึกษาธรรมะด้วยตนเองสู้อยู่กับครูบาอาจารย์ไม่ได้ เพราะท่าน
เป็นเหมือนหมอ แต่หนังสือเป็นเหมือนตำรารักษาโรค ไม่เหมือนกัน ถ้าบอก
หมอว่าเป็นอะไร หมอจะบอกวิธีรักษา บอกยาให้รับประทานเลย ถ้าเป็น
ตำราก็ต้องไปค้นหาดูว่าจะพบว่าโรคนี้ควรจะใช้ยาชนิดไหน จะรักษาแบบไหน
ก็จะนาน หรือรักษาผิดๆ ถูกๆ ก็ได้ ถ้ามีหมอจะง่ายกว่า ครูบาอาจารย์ก็เป็น
เหมือนหมอ ส่วนหนังสือธรรมะเป็นเหมือนตำราที่หมอเขียนไว้ แต่เขียนไว้
หลายโรคด้วยกัน เวลาเราเป็นโรคกว่าจะไปเปิดหาเจอว่าโรคนี้รักษาด้วยวิธีไหน
ก็ต้องเสียเวลาไปพอสมควร

แต่โดยเจตนาธรรมณ์เดิมที่ไปนั้นไม่ได้ไปหาครูบาอาจารย์ นี่ไม่ได้
ประมาทนะ เพียงแต่เล่าให้ฟังตามความเป็นจริง เพียงแต่อยากจะหาสถานที่
ปฏิบัติ

ความเป็นท่าน

โชคดีที่ได้ทั้งสถานที่ ได้ทั้งครูบาอาจารย์ด้วย ยิ่งทำให้การปฏิบัติไปได้อย่างรวดเร็วอย่างไม่น่าเชื่อ อย่างง่ายดาย เหมือนได้พบทางเดินเพียงเดินตามจะเกิดผลไปโดยไม่คาดฝัน อยู่ที่บารมี ถ้าสะสมมากจะผลักเราไปเอง

เติมเต็มภาคปฏิบัติ จากหนังสือหลวงตา

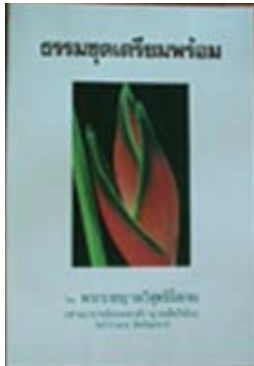
สมัยที่เราไปใหม่ๆ ยังไม่มีเทปให้ฟัง ได้แต่อ่านหนังสือของท่านวันละชั่วโมง ก็เหมือนกับได้ฟังท่านเทศน์ เพราะท่านเขียนออกมาจากใจ เป็นธรรมล้วนๆ อ่านแล้วจิตก็สงบ ถ้าท่านไม่เรียกประชุมก็ได้ฟังเทศน์ด้วยการอ่านหนังสือของท่าน ทำให้มีธรรมคอยเตือนใจให้เร่งปฏิบัติ การฟังธรรมจึงสำคัญมาก เพราะยังไม่วิชิตทาง ไม่รู้วิธีปฏิบัติ ไม่รู้อุบายต่างๆ ปัญหาต่างๆ พอได้อ่านแล้วก็จะได้รับความรู้เพิ่มเติมเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติ

ความเป็นท่าน

อาตมาก็ไม่ได้ศึกษาจากพระไตรปิฎกโดยตรง ส่วนใหญ่จะได้ยินได้ฟังจากครูบาอาจารย์ อีกส่วนหนึ่งก็อ่านหนังสือที่คัดมาจากพระไตรปิฎกอีกทีหนึ่ง จะไม่ค่อยได้อ่านหนังสือที่เป็นตำรา เพราะอ่านไม่ได้ เรื่องเยอะเหลือเกิน บางทีเรื่องไม่ตรงประเด็นที่เราต้องการจะรู้ แต่ถ้าอ่านหนังสือของครูบาอาจารย์พระปฏิบัตินี้ ท่านจะพูดตรงประเด็นกับที่เราปฏิบัติ แล้วก็ยกเรื่องจากพระไตรปิฎกมาเสริม ในพระไตรปิฎกจะมีเรื่องราวต่างๆ อยู่มาก อาจจะทำให้เราท้อได้ ต้องเรียนรู้ทุกๆ เรื่องเลยหรือ ไม่ต้องหยุกหาหนังสือดีๆ เล่มหนึ่งที่เขาจะจุดสำคัญๆ ก็พอ เช่น หนังสือของครูบาอาจารย์นี้แหละ

ตอนที่ไปอยู่กับหลวงตาใหม่ๆ ช่วงไหนไม่ได้นั่งภาวนาหรือเดินจงกรม ก็จะอ่านหนังสือของหลวงตา อ่านทุกวันเลย ถือเป็นกิจวัตรประจำวัน วันละชั่วโมง อ่านเกือบทุกเล่ม เวลาอ่านนั้นก็นั่งขัดสมาธิอ่าน ก็เหมือนกับนั่งฟังเทศน์สมัยนั้นในวัดยังไม่มีเครื่องเล่นเทป ก็ใช้อ่านหนังสือเอา อ่านไปจิตก็เย็นสบาย เกิดปัญญาด้วย เกิดความเข้าใจอกเข้าใจ ตอนนั้นไม่มีกิเลส มีปฏิปทา

มีประวัติพระอาจารย์มั่น มีหนังสือที่ท่านไปเทศน์ที่ลอนดอน มีแว่นดวงใจที่เป็นเล่มหนาที่สุด ตอนนั้นยังไม่มีธรรมชุดเตรียมพร้อม

ธรรมชุดเตรียมพร้อม ชุดนี้ดีมากนะ เพราะท่านสอนวิธีปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นจริงๆ ท่านไม่สอนเรื่องทาน เรื่องศีล ท่านจะสอนเรื่องภาวนาเป็นหลัก เรื่องละตัณหาต่างๆ ความหลง เรื่องการปล่อยวางร่างกาย เพราะผู้ฟังคือคุณแพพวงนี้ป่วยเป็นโรคมะเร็ง รักษาไม่หายแล้ว หมอบอกว่าไม่มียา ไม่มีวิธีที่จะรักษาเขาให้หายได้ เหลือเวลาอีกอย่างมากที่สุด ๖ เดือน เขาก็เลยมาฟังหลวงตา ขอหลวงตาไปอยู่ที่วัดป่าบ้านตาด เพื่อให้หลวงตาช่วยสอนเขาเจริญทางด้านจิตใจ ให้เขามีธรรมะเพื่อที่จะดับความทุกข์ที่เกิดจากความตายนี้ให้ได้ หลวงตาบอกว่า ถ้าจะมาเพื่อภาวนาก็มาได้ แต่ถ้ามาแล้วต้องเอาหม้อเอาหุ้กเอายาเอาอะไรต่างๆ มาด้วย ก็อย่ามาดีกว่า เขาก็ใจกล้า ไปแบบตัวเปล่าๆ ไปเพื่อภาวนาจริงๆ หลวงตาท่านเห็นความจริงจังที่เขามุ่งมั่นมาหาท่านเป็นที่พึ่งจริงๆ ท่านก็เลยยอมสอนให้เขาได้มีที่พึ่ง

หลวงตาท่านเทศน์ในปี ๒๕๑๘ เราเข้าไปอยู่ตอนเดือนเมษายน คุณแพพวงไปตอนออกพรรษาแล้ว ช่วงปลายตุลาคม ต้นพฤศจิกายน ท่านก็เมตตาเทศน์ทุกคืน ตั้งแต่สร้างวัดป่าบ้านตาดมาท่านไม่เคยไปเทศน์ทุกคืนในครัวเลย เป็นครั้งแรกและครั้งเดียวที่ท่านเทศน์ทุกคืน ยกเว้นคืนที่มีภารกิจอื่นคืนที่ต้องเทศน์สอนพระ ท่านก็ไม่ได้ไปในครัว หรือไปธุระข้างนอก รู้สึกว่าท่านแสดงประมาณ ๙๐ กว่าครั้งด้วยกัน ในระยะเวลา ๔ เดือนนี้ ท่านบอกว่าท่านไม่เคยแสดงธรรมแบบนี้ให้กับใครมาก่อน เท่าที่เราได้ยินก็ทราบว่าเขาได้รับผลจากการได้ศึกษาได้ปฏิบัติในครั้งนี้

ฉะนั้น ธรรมะนี้เป็นของที่ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะปฏิบัติและรับผลได้ ไม่ว่าจะ เป็นใคร เป็นนักบวชหรือเป็นฆราวาส เป็นหญิงหรือเป็นชาย ข้อสำคัญขอให้มีคนสอนเถอะ แล้วขอให้เราคนเรียนที่ตั้งใจเรียนจริง ตั้งใจปฏิบัติจริงๆ แล้วรับรองได้ว่าผลจะต้องเกิดขึ้นมาอย่างแน่นอน

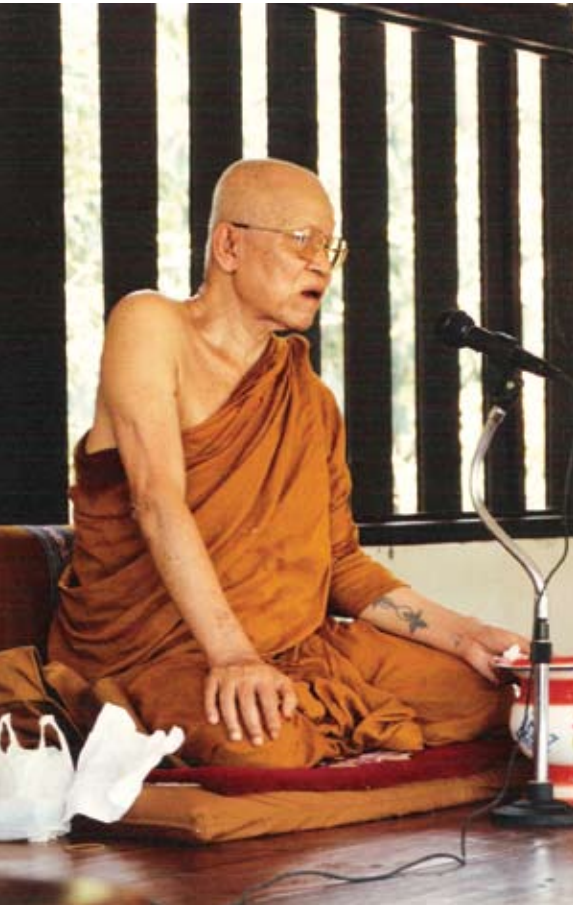
หลังจากที่ท่านเทศน์โปรดคุณแพพวงแล้ว ม.ร.ว.สงครีกับน้องสาว ต้องขอหลวงตาพิมพ์หลายครั้ง ท่านถึงจะอนุญาต จึงเป็นที่มาของหนังสือ ๒ เล่ม คือ ธรรมชุดเตรียมพร้อม และศาสนายูที่ไหน

ท่านบอกว่าชุดนี้มันเผ็ดร้อน สอนให้เตรียมตัวสู้กับทุกขเวทนาตอนใกล้ตาย สำหรับคนทั่วไปอาจจะรู้สึกว่าแรงเกินไป ท่านจึงไม่ยากให้เผยแพร่ไปสู่คนที่ไม่ได้ปฏิบัติ เกรงจะไม่ได้รับประโยชน์ เหมือนกับให้เด็กกินแกงเผ็ด กินแค่คำเดียวก็สำลยหน้าหนี แต่ผู้ใหญ่ที่ชอบของเผ็ดๆ ร้อนๆ อยู่แล้ว พอได้กินเพียงคำเดียวก็จะติดใจ เป็นประโยชน์มาก เพราะท่านเน้นไปเรื่องธาตุขันธ์

เรื่องการต่อสู้กับทุกขเวทนา ด้วยอุบายแห่งสมาธิ ระลึกอยู่กับกรรมฐาน บทใดบทหนึ่ง จะเป็นพุทโธก็ได้ หรือพิจารณาด้วยปัญญา ให้เห็นว่าเวทนามากี่สักแต่เวทนา ไม่ได้ร้ายแรงอะไร จะสุขหรือทุกข์ หรือไม่สุขไม่ทุกข์ เป็นเวทนาเหมือนกันหมด มีอวิชชา มีความหลง ไปแยกว่าดีหรือไม่ดี ถ้าไม่แยกก็เหมือนกันหมด สุขเวทนามาก็คือเป็นเวทนา ทุกขเวทนามาก็คือเป็นเวทนา ไม่สุขไม่ทุกข์เวทนามาก็คือเป็นเวทนาเหมือนกัน ปรากฏขึ้นมาในจิตแล้วก็ดับไป เกิดดับๆ อยู่ในจิต ถ้าจิตไม่โง่งเงลาเบาปัญญา ไม่มีอวิชชา ความหลงไปแยกว่า เวทนาแบบนี้ดี เวทนาแบบนี้ไม่ดี ก็จะไม่มีปัญหาอะไร เหมือนกับน้ำที่โยมถวายมา มีน้ำเขียว น้ำขาว น้ำแดง ถ้าไปแยกว่าชอบไม่ชอบเข้าก็จะมีปัญหา คนที่ชอบน้ำสีชาวนพองเจอน้ำสีแดงก็ส่ายหน้า คนที่ชอบน้ำสีแดงพองเจอน้ำสีชาวนก็ส่ายหน้า คนที่ชอบกับคนที่ไม่ชอบก็มีใจเหมือนกัน ไม่มีอะไรแตกต่างกัน ต่างกันตรงที่ถูกลี้มสอนมาให้ชอบไม่ชอบเท่านั้นเอง

ใจของเราถูกอวิชชาถูกความหลงลื้มสอนมาไม่ให้ชอบทุกขเวทนา ให้ชอบแต่สุขเวทนา พองเจอสุขเวทนามาก็อยมอยากจะได้ จึงแย่งกัน แย่งสมบัติกัน แย่งสามีภรรยากัน เพราะเป็นสุขเวทนา พองต้องไปทำงานตรากตรำลำบากลำบากก็ส่ายหน้าหนีกันหมด เพราะถูกลี้มสอนมาแบบนั้น ก็เลยต้องมีปฏิกิริยาแบบนั้น แต่พวกเราไม่รู้ถูกลี้มสอนมา คิดว่าเป็นธรรมชาติของเราที่พ่อแม่ไม่ต้องสอน เรื่องสุขเวทนาทุกขเวทนานี้ พ่อแม่ไม่ต้องเสียเวลาสอน จิตมันรู้เอง พองเจอสุขเวทนามาก็อยมอยากได้ พองเจอสุขเวทนามาก็อยมอยากได้

ความเป็นท่าน

ฟังเทศน์

ฟังธรรมหลวงตา

การฟังธรรม ฟังเพื่อให้เกิดฉันทะ วิริยะ ที่จะปฏิบัติ
เมื่อมีฉันทะ วิริยะแล้ว เวลาปฏิบัติไม่ต้องนั่งอยู่
ใกล้ท่านแล้ว ต้องไปปลีกวิเวก ไปหาที่สงบสงัด
พอธรรมะจะจางหายไปจากใจก็กลับมาหาท่านใหม่
กลับมาฟังเทศน์ฟังธรรมต่อ แล้วก็กลับไปปฏิบัติใหม่
ครูบาอาจารย์ถึงต้องคอยอบรมพระเถรที่อยู่กับท่าน
อย่างสม่ำเสมอ

ตอนเราเข้าไปอยู่ที่บ้านตาดใหม่ ๆ เวลาหลวงตาจะอบรมพระนั้น
แล้วแต่ท่านจะสะดวก ช่วงนั้นประมาณสัก ๔-๕ วันครั้ง ตอนเย็นๆ ตอนเกือบ
พลบๆ ท่านจะบอกให้พระรูปหนึ่งไปบอกพระมาประชุม ไม่มีการตีกลอง
ตีระฆัง ตีอะไรทั้งสิ้น ท่านจะบอกพระที่ใกล้ซัดที่ปฏิบัติท่าน ให้ไปบอกพระ
มาประชุมกัน แล้วพระท่านก็จะไปบอกต่อๆ กัน พอบอกประชุมปั๊บ ต้องรีบ

มาเลย กำลังทำอะไรอยู่ต้องวางไว้หมด เอาผ้าอาสนะ เอาไฟฉาย เอาจิวร แล้วก็รีบมา เพราะถ้ามาช้านิดหนึ่งนี่ ท่านจะนั่งรอเราอยู่แล้ว

สมัยที่เข้าไปอยู่ไม่มีไมโครโฟน ก็เหมือนตอนนี่ มีพระเณรประมาณ ๑๐ กว่ารูป ท่านก็นั่งอยู่ตรงนี้ พระเณรก็นั่งอยู่ข้างหน้าท่าน ท่านก็พูดเสียงดัง พอได้ยินกัน

เวลาหลวงตาเทศน์ พูดครั้งแรกก็ประมาณสักชั่วโมงหนึ่ง หรือ ๔๕ นาที เสร็จแล้วท่านก็พักฉันน้ำ เคี้ยวหมาก แล้วที่นี้ก็เล่าเรื่องราวสมัยที่อยู่กับ หลวงปู่มั่น สมัยที่ท่านปฏิบัติ เช่น ตอนที่ท่านนั่งภาวนาทั้งคืน เป็นต้น ก็จะ แบ่งเป็นสองภาค เทศน์แต่ละครั้งก็ประมาณสัก ๒ ชั่วโมง

ฟังแล้วก็จะได้กำลังจิตกำลังใจ พอกลับไปแล้ว ก็ขยันหมั่นเพียร ขึ้นเยอะ มีกำลังใจนั่งสมาธิได้นาน เดินจงกรมได้นาน เป็นเครื่องกระตุ้น ให้เราเร่งความเพียรอยู่ตลอดเวลา ไม่ให้หนึ่งนอนใจ

การฟังเทศน์ถึงต้องฟังอยู่เรื่อยๆ **กาเลน ัมมัสสวนัง** พอฟังเทศน์ ของท่านแล้ว มีกำลังใจ บางทีกลับไปนั่งภาวนา เดินจงกรมจนถึงสว่างเลย เหมือนกับท่านอัดจิตกำลังใจให้เต็มที่เลย

การได้อยู่กับครูบาอาจารย์แบบนี้ถือว่าโชคดี เป็นบุญมาก เพราะ โดยปกติตัวเราเองจะไม่ค่อยมีกำลังที่จะขับตัวเราเท่าไร ไม่มีธรรมะที่จะ ล่อด้วย ท่านมีทั้งลูกล่อและลูกผลัก ลูกล่อ ก็คือ ธรรมะอันวิเศษที่ได้จาก

การปฏิบัติเอาออกมาอวดมาโชว์ เหมือนกับท่านมีแหวนเพชรสวยๆ ท่านก็เอามาโชว์ ถ้าปฏิบัติอย่างนี้ก็จะได้แหวนอย่างนี้ พอเห็นแหวนสวยๆ เราก็อยากจะได้ ก็มีกำลังจิตกำลังใจที่จะปฏิบัติ แล้วท่านก็จะบอกวิธีการปฏิบัติว่าจะต้องทำอะไร จะต้องอดทนขนาดไหน จะต้องทุ่มเทอย่างไร มันก็ทำให้เรามีเกิดความมั่งรู้เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติมากขึ้น

การได้ยินได้ฟังธรรมะของท่านอยู่อย่างต่อเนื่อง เป็นการเตือนสติให้รู้ว่าทางที่จะต้องไปนั้นไปทางไหน เวลาปฏิบัติธรรมนี้จิตมักจะไปติดตามจุดต่างๆ เวลาได้สมาธิก็จะติดอยู่ในสมาธิ ภาวนาที่ไรก็จะภาวนาให้สงบอย่างเดียว พอสงบนิ่งแล้วก็มีความสุข พอถอนออกมาก็ไม่ได้พิจารณาธรรมะต่อ ไปทำอะไรอย่างอื่นก็อกๆ แก๊กๆ ไป พอจิตฟุ้งซ่านขึ้นมาก็กลับไปทำสมาธิใหม่ แต่ไม่ได้เจริญปัญญา

ท่านก็เลยต้องคอยเตือนเสมอว่า พอได้สมาธิแล้ว เวลาออกจากสมาธิควรไปทางปัญญาต่อ ควรพิจารณาร่างกายก่อน พิจารณาให้เห็นถึงความไม่สวยงาม อสุภะ ความเป็นปฏิกูลของร่างกาย เพื่อคลายความกำหนัดยินดี นอกจากอาการทั้ง ๕ ที่อยู่ข้างนอกร่างกายคือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนังแล้ว ยังมีอาการที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้ผิวหนัง เช่น เนื้อ เอ็น กระดูก อวัยวะต่างๆ ให้เข้าไปดูด้วยปัญญา คือตาเนื้อของเราเนี่ยมองทะลุหนังเข้าไปไม่ได้ แต่ปัญญานี้มันทะลุเข้าไปได้ เพราะเราสามารถกำหนดพิจารณาจินตนาการภาพของอวัยวะต่างๆ ในร่างกายได้

ช่วงหลังๆ การประชุมก็เริ่มห่าง เพราะหลวงตาท่านมีภารกิจมากขึ้น มีปัญหาทางด้านสุขภาพบ้าง จนบางครั้งก็ห่างเป็นเดือนเลยก็มี ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเห็นว่าได้มีการบันทึกเสียงธรรมะของท่านไว้เป็นจำนวนมากแล้ว พระทุกองค์สามารถหาฟังได้ จึงไม่ค่อยวิตกกังวลกับการอบรมสั่งสอน

เทคโนโลยีหรือเครื่องมือใช้ไม่สอยสมัยใหม่นี้เอามาใช้ประโยชน์ในทางธรรมะได้ เอามาเปิดฟังธรรมได้ เวลาที่อยากจะฟังก็เอามาเปิดฟังได้ ไม่ต้องไปพบท่านเสมอไป เพราะธรรมะที่ฟังแต่ละครั้งนี่ จะได้เพียงไม่กี่เปอร์เซ็นต์

ทำนพูด ๑๐๐ คำ อาจจะได้เพียง ๑๐ คำเท่านั้นเอง หรือเข้าใจเพียง ๑๐ คำ เพราะจิตของเรานั้นอยู่ในระดับนั้น รับผิดชอบส่วนนั้น แต่ส่วนที่เหนือความสามารถของเราที่จะเข้าใจได้ก็จะไม่เข้าใจ พอได้ปฏิบัติธรรมได้ขยับขึ้นไปอีกหน่อย พอกลับมาฟังกัณฑ์เดิมก็เหมือนได้ฟังกัณฑ์ใหม่ เหมือนไม่เคยได้ฟังมาก่อน คราวที่แล้วก็ฟังมาแล้วแต่ทำไมไม่เหมือนกับคราวนี้ ได้อะไรใหม่ที่ไม่ได้ในคราวที่แล้ว

จึงอย่าไปคิดว่าธรรมะที่ได้ฟังแล้วนี้จะซ้ำซากจำเจหรือไม่มีอะไรใหม่ มันมีแต่เราไม่รู้ ควรฟังธรรมสลับกับการปฏิบัติ ให้ยึดเป็นแนวทางของการดำเนิน เวลาเข้าหาครูบาอาจารย์ไม่ได้เข้าเพื่อเห็นหน้าเห็นตาท่าน ไปเพื่อฟังธรรม ฟังแล้วจะได้ประเด็นไปปฏิบัติต่อ มีการบ้านไปทำ ธรรมที่ท่านแสดงที่เรายังทำไม่ได้ เป็นการบ้านของเรา ถ้าทำได้แล้วก็หมดปัญหาไป การเข้าหาครูบาอาจารย์ต้องเข้าอย่างนี้

เวลาไปวัด ถ้าไม่ได้นั่งข้างหน้า ไม่ต้องเดือดร้อนใจ ถ้ามีระบบเสียงที่เราสามารถได้ยินได้ฟัง ก็เหมือนกับนั่งใกล้ชิดกับท่านก็ใช้ได้ ไปเพื่อธรรมะ เพราะท่านมีธรรมะ ไม่ต้องการอย่างอื่นจากท่าน ไม่ต้องการขนม ไม่ต้องการให้ท่านยิ้มหรือทักทายเรา ส่วนนั้นถือเป็นของแถมก็แล้วกัน เหมือนกับไปเติมน้ำมัน ถ้าแจกอะไรก็รับไว้ แจกผ้าขนหนู แจกปากกา แจกดินสอ แจกสมุด ก็รับไว้ แต่เราไม่ได้ไปปืมเพื่อสิ่งเหล่านี้ เราไปเติมน้ำมันเพื่อจะได้ขับรถไปสู่จุดหมายปลายทาง ไปหาครูบาอาจารย์ก็ไปหาธรรมะ ซึ่งเป็นเหมือนน้ำมันที่จะขับเคลื่อนจิตใจของเราให้ไปสู่มรรคผลนิพพาน

พระฝรั่ง ฟังธรรมหลวงตา

สมัยที่อาตมาเข้าไปใหม่ๆ มีพระฝรั่ง ๓ รูป คือ ท่านปัญญา ท่านเชอรี และท่านเอียน ปัจจุบันท่านเอียนลาสิกขาแล้ว หลังจากนั้นอีกสักปีสองปีก็มีเข้ามาเพิ่มเป็น ๕-๖ รูป

พระชาวต่างประเทศที่อยู่กับหลวงตา ถ้าเป็นเรื่องธรรมะเล็กๆ ก็ต้องอาศัยคนแปลให้

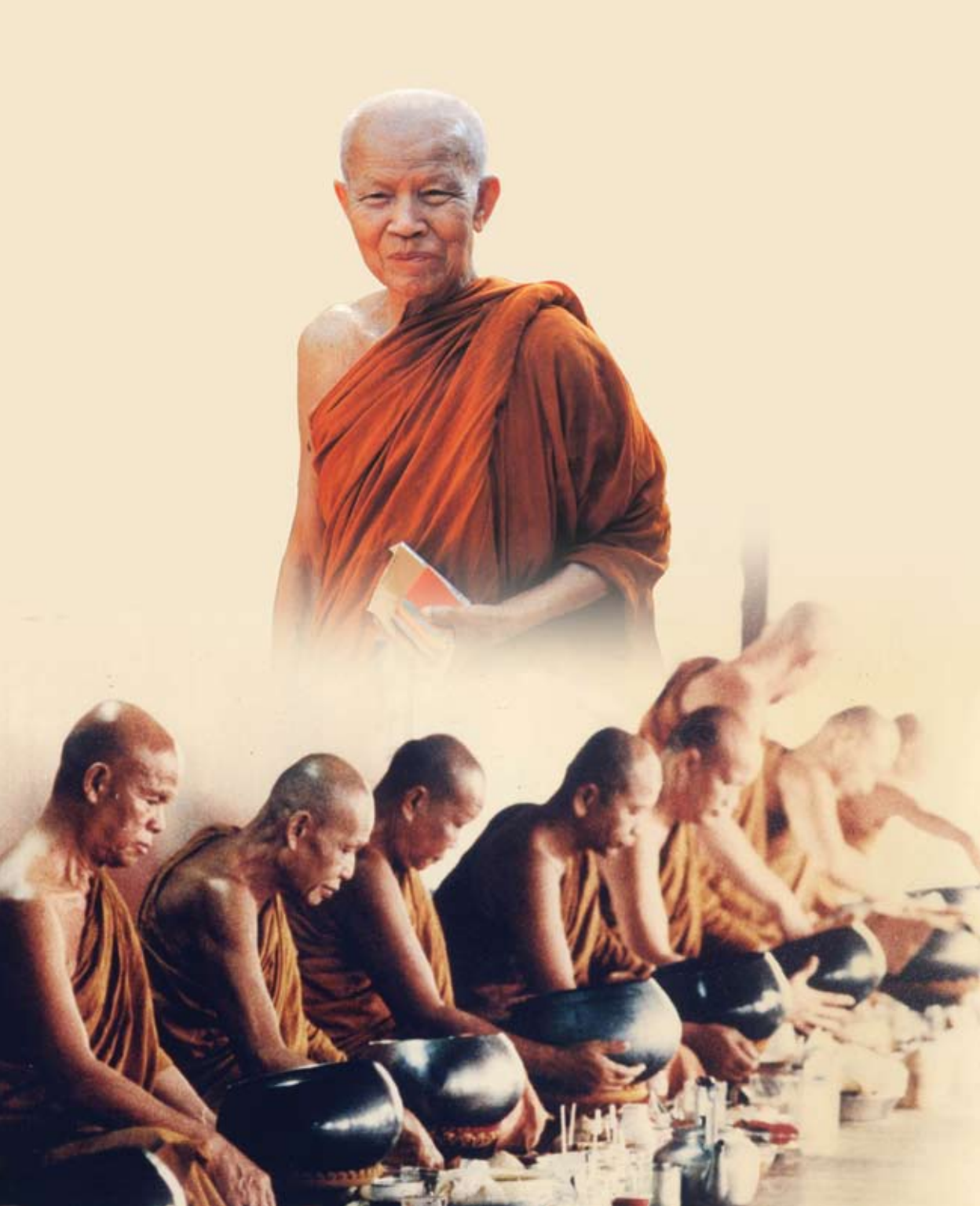
ท่านปัญญาจะทำหน้าที่แปลให้พระฝรั่งรูปอื่นฟัง หลังจากที่หลวงตาเทศน์เสร็จแล้ว หลวงตาก็บอกว่า เอาท่านปัญญาอธิบายให้หมู่เพื่อนฟัง ท่านปัญญาก็จะสรุปให้ฟังประมาณสัก ๑๐ นาที ว่าวันนี้หลวงตาท่านพูดเรื่องอะไรบ้าง เขาก็พอที่จะได้เกรดความรู้บ้าง

ระหว่างนั้นหลวงตาก็จะนั่งฉันน้ำฉันหมากไป พระรูปอื่นก็นั่งสมาธิ นั่งภาวนาไป รอให้ท่านปัญญาอธิบายให้เสร็จเรียบร้อย พอเสร็จแล้ว หลวงตาก็จะคุยต่อแบบสนทนากัน เล่าเรื่องการปฏิบัติของท่าน เรื่องการอยู่กับ

หลวงปู่มั่น และเรื่องราวต่างๆ เป็นเกร็ดความรู้ พุทธคุณประมาณ ๔๕ นาที
ก็เลิกประชุมกัน

ตอนที่เรายู่ก็ช่วยแปลหนังสือบางเล่มมาให้เขาอ่านกัน เทศน์บางกัณฑ์
ที่ท่านเทศน์ เราก็แปลเป็นภาษาอังกฤษให้เขาฟังกัน เพราะธรรมะนี่ละเอียดนะ
เป็นนามธรรม จะแสดงกิริยาอาการอย่างเดียวนี่ไม่พอ พวกสุนัขจึงไม่มีบุญ
ไม่มีโอกาสที่จะได้รับธรรมะ ต้องมาเกิดเป็นมนุษย์ เพราะพระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์
ไม่มีสุนัขเป็นพระพุทธเจ้า ผู้ที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าได้ต้องเป็นมนุษย์
การที่ได้มาเกิดเป็นมนุษย์และได้มาเจอพระพุทธเจ้า เจอพระพุทธศาสนา
จึงเป็นลาภวิเศษที่สุด ไม่ได้เกิดได้ง่ายๆ นะ คราวหน้ากลับมาเกิดเป็นมนุษย์
ก็อาจจะไม่เจอพระพุทธศาสนาก็ได้

บุคคล สัปปายะ

ถ้าได้ครูบาอาจารย์ที่ดีแล้ว แต่อาหารไม่ค่อยสัปปายะ ก็ไม่เป็นไร อย่างพระฝรั่งที่ไปอยู่กับหลวงตา ไม่เคยกินอาหารอย่างนี้มาก่อนก็กินได้ ไม่เคยอยู่ในสภาพแบบนี้มาก่อนก็อยู่ได้ ฝรั่งเกิดมาก็อยู่ท่ามกลางความสุขสบายอยู่แล้ว บ้านเขาก็มีทุกอย่าง มีเครื่องปรับอากาศ ปรับความเย็น มีน้ำไฟพร้อมทุกอย่าง แต่เขาก็สละได้เพราะต้องการสิ่งที่ดีกว่า

ผู้ที่จะให้เขาได้ก็คือครูบาอาจารย์ บุคคลสลับปายะจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ก็คืออาจารย์ที่เก่งและฉลาด ถ้าไม่มีอาจารย์ก็ต้องอาศัยสหธรรมิก คือเพื่อน ที่ปฏิบัติธรรมร่วมกัน ถ้าเป็นคนที่ฉลาดเก่งกว่าเรา อยู่กับเขาก็ได้ประโยชน์ ถ้าไม่เก่งไม่ฉลาดกว่าเรา หรือฉลาดน้อยกว่าเรา เขาก็จะชวนเราคุย ชวนไป ทำกิจกรรมอย่างอื่น ทำให้เราเสียเวลาได้ เราจึงต้องเลือกคนที่เราอยู่ด้วย เพราะ จะอยู่ตามลำพังไปตลอดไม่ได้ อยู่ในวัดก็ต้องอยู่กันหลายคน ถ้ารู้ว่าเขา ไม่ภาวนา ถ้าหลีกเลี่ยงได้ก็ควรจะหลีกเลี่ยง ถ้าไม่จำเป็นต้องทำสังฆกรรม ร่วมกันก็แยกย้ายกันไปหาที่สงบ

ที่บ้านตาด หลวงตาท่านให้พระแยกกันอยู่ คือไม่ให้จับกลุ่มกัน ทำกิจ เสร็จแล้วก็ให้แยกกันไป พอฉันเข้าเสร็จก็ให้แยกกันไป ตอนบ่ายมาฉันน้ำร้อน ฉันเสร็จก็ให้แยกกันไป ไม่ให้หนึ่งฉันน้ำร้อนแล้วคุยกันไป ท่านจึงต้องเดินมา ตรวจที่โรงน้ำร้อนอยู่เรื่อยๆ

มือโธ ฉันอย่างนั้น

ที่ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมาเป็นประจำ ก็คือฉันในบาตร อาหารคาวหวานต่างใส่รวมเข้าไปในบาตร แล้วก็ฉันมือเดียว พอต่อความต้องการของร่างกาย ถ้าฉันมากกว่า ๑ มือก็แสดงว่าฉันเพื่อกิเลส ยังติดอยู่กับรสชาติของอาหาร ถ้าจู้จี้จุกจิกเลือกอาหาร ก็ต้องทรมาณมันด้วยการคลุกอาหาร ทำไม่นานหรอกไม่ต้องทำไปตลอด ทำไปจนกว่าจะหายจู้จี้จุกจิก มีอะไรก็กินได้ ข้าวคลุกน้ำปลาก็กินได้

พระที่วัดป่าบ้านตาดไม่มีสิทธิเลือกอาหาร ทุกองค์ทำหน้าที่ตักแจกอาหารใส่บาตรให้แก่กัน ไม่ได้นั่งเลือกอาหารเอง เปิดบาตรไว้ พระแต่ละองค์พอรับอาหารจากหลวงตามา ก็เอาไปตักแจกใส่บาตรให้พระทุกรูป

ตอนบวชใหม่ๆ ใช้วิธีตัดปัญหาเรื่องชอบหรือไม่ชอบอาหาร ด้วยการใส่อาหารทั้งคาวทั้งหวานทั้งผลไม้รวมลงไปในบาตร แล้วก็คลุกรวมกัน เพราะเดี๋ยวก็ต้องไปรวมกันในห้องอยู่ดี ไม่มีปัญหาอะไรเลย ร่างกายเป็นผู้กิน เขาไม่เดือดร้อนอะไรเลย ใจไม่ได้กินกลับวุ่นวายเป็นตัวจู้จี้จุกจิก ใจไม่ได้กิน ร่างกายเป็นผู้กิน ใจเป็นเหมือนแม่ ร่างกายเป็นเหมือนลูก แม่จู้จี้จุกจิกเลือกอาหารให้ลูกกิน แม่ชอบอาหารอะไรก็บังคับให้ลูกกินอาหารชนิดนั้น แต่ลูกไม่สนใจ ให้กินอะไรก็กินได้ทั้งนั้น ให้ร่างกายกินอะไรเขาก็กินได้ทั้งนั้น ควรฝึกอย่างนี้

ถ้าอยากจะก้าวหน้า ต้องฝึกมักน้อยสันโดษ มักน้อยก็คือใช้น้อยๆ กินน้อยๆ สันโดษก็คือยินดีตามมีตามเกิด มีอาหารอะไรก็รับประทานไป ถ้ารับประทานไม่ลงก็จะได้อุดอาหาร ได้ตัดสันดานกิเลส พอไม่ได้กินมือนี้เดี๋ยวมือต่อไปก็จะกินอะไรก็ได้เพราะหิว อาหารที่ไม่เคยกินไม่ชอบกิน ก็จะได้กินได้ เพราะหิว แม้แต่ข้าวคลุกน้ำปลาก็อร่อย ถ้าไม่ใช้มาตรการอย่างนี้จะไม่ก้าวหน้า ถ้าใช้ชีวิตแบบเดิมๆ เคยอยู่อย่างไรรก็อยู่อย่างนั้น การปฏิบัติจะไม่ก้าวหน้า ต้องทรมาณใจด้วยอุบายต่างๆ

พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติธุดงค์วัตร ๑๓ ข้อให้พระภิกษุปฏิบัติ เพื่อเป็นการทรมาณกิเลส เช่น ฉ้นในบาตรเป็นวัตร บิณฑบาตเป็นวัตร เป็นการทรมาณกิเลส กิเลสชอบกินแต่ไม่ชอบบิณฑบาต ฉ้นมือเดียวเป็นวัตร เพื่อทรมาณกิเลสที่ชอบกินทั้งวัน ธุดงค์วัตรเป็นอุบายทรมาณกิเลส

เพื่อพัฒนาใจให้เจริญก้าวหน้า
เป็นการรืดกิเลส เหมือนรืดหนอง
ถ้าปล่อยไว้เฉยๆ หนองจะไม่ไหล
ออกมาเอง ต้องรืดมันออกมาจะได้
หายเร็ว จึงควรใช้มาตรการเหล่านี้
ถ้าต้องการเจริญทางจิตใจ ต้องกล้า
จะใช้มาตรการแบบนี้

อดข้าว แก้กิเลส

หลังจากบวชแล้วไม่ค่อยมีเหตุการณ์ทรมานใจ เพราะอยู่กับครูบาอาจารย์แล้วก็ภาวนาตลอดเวลา ตอนนั้นบुकกิเลสแทนที่จะปล่อยให้มีมันบุก บุกมัน ด้วยการอดอาหาร พออดอาหารกิเลสจะถอย ถ้าไม่อดอาหาร ตอนเย็นๆ จะคิดถึงอาหาร อยากจะรับประทานอาหาร แต่พออดอาหารแล้วจะไม่คิดเลย เพราะเวลาอดอาหารจะอยู่เฉยๆ ไม่ได้ จะต้องภาวนาตลอดเวลา ถ้าไม่ได้ภาวนาปุ๊บจิตจะปรุงแต่งคิดเรื่องอาหารทันที จะหิวขึ้นมาทันที พอนั่งสมาธิไป เดินจงกรมไป มันก็จะสงบลง ความคิดเรื่องอาหารก็จะหายไป

เวลาที่ได้อยู่กับหมู่กับพวกที่ปฏิบัติด้วยกันแล้ว จะเห็นอุบายวิธีต่างๆ อุบายที่ได้จากการไปอยู่ที่วัดป่าบ้านตาดก็คือการอดอาหาร ตอนที่ศึกษาและปฏิบัติเองนี้ ยังไม่เคยทราบเรื่องการอดอาหาร แต่พอไปอยู่ที่วัดป่าบ้านตาดใหม่ๆ ก็ไม่รู้ว่าพระท่านอดอาหารกัน บางวันพระบางรูปอยู่ๆ ท่านก็หายไป คิดว่าท่านลาไปธุระ พอถามท่านก็บอกว่าไปอดอาหาร

การอดอาหารนี้ อาตมาก็ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน ตอนต้นฉันมือเดียวก็คิดว่าเต็มที่แล้ว พอเห็นพระท่านอดอาหารกันที่ละหลายๆ วัน ก็เลยทำให้มีความมูมานะอยากจะลองดูบ้าง โชคดีที่เวลาอดอาหารมันก็ถูกจริต คือเป็นเครื่องกระตุ้นให้ต้องภาวนา เพราะเวลาอดอาหารมันจะหิวข้าวมาก แล้วถ้าอยู่เฉยๆ มันจะคิดปรุงถึงเรื่องอาหารตลอดเวลา แล้วจะทุกข์ทรมานมาก จึงต้องดับมันด้วยการภาวนา ตอนนั้นยังอยู่ในช่วงทำสมาธิก็นั่งกำหนดจิตให้สงบ พอจิตสงบแล้ว ความคิดปรุงแต่งก็หยุดไป ความหิวที่เกิดจากความคิดปรุงแต่งก็หายไป ก็เลยเห็นว่าความหิวส่วนใหญ่นี้ มันอยู่ที่จิตเราแท้ๆ เวลาคิดถึงอาหารแล้วจะทรมานจิตใจมาก บางที่หิ๊งๆ ที่รับประทานอาหารเสร็จไปใหม่ๆ ถ้าไปคิดถึงอาหารจนโปรดเข้า ก็อยากจะรับประทานขึ้นมาอีกก็เกิดความหิวขึ้นมาอีกได้เหมือนกัน ทั้งๆ ที่ร่างกายก็รับอาหารเข้าไปเต็มที่อยู่แล้ว

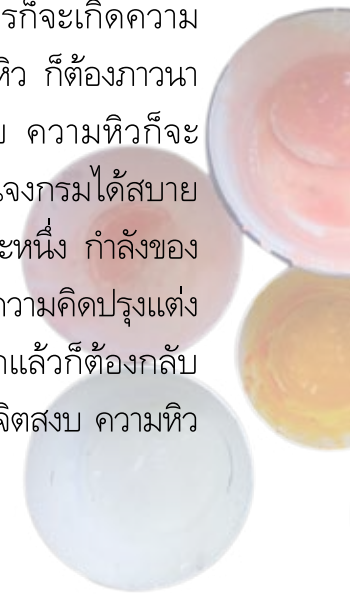
เวลาที่อดอาหารไม่ต้องออกมาทำกิจร่วมกับหมู่คณะ ไม่ต้องมาทำกิจกรรมบนศาลา ไม่ต้องออกไปบิณฑบาต แม้แต่การปิดกวาดของส่วนรวมก็ไม่ต้องทำ ทำแต่เฉพาะส่วนของตน หลวงตาท่านเน้นให้ปลีกวิเวก

ไม่ให้มาคลุกคลีกัน ไม่ให้มาสัมผัส
รับรู้กับรูปเสียงกลิ่นรสต่างๆ
ถ้าอดอาหารก็ให้ภาวนาอย่างเดียว

เวลาอดอาหารนี้จะสร้างภาวะ
กตตันขึ้นมา คือสร้างความสุขขึ้นมา
คือความหิว ถ้าหิวแล้วก็มีวิธีแก้อยู่
๒ วิธี คือ ๑. ต้องหาอาหารมา
รับประทาน ๒. ต้องดับความหิว
ที่เกิดจากความคิดปรุงแต่งของใจ
ถ้าอดอาหารก็จะไม่หาอาหารมาดับ
ความหิว ก็มีอยู่ทางเดียวคือต้อง
ดับความหิวด้วยการภาวนา ทำใจ
ให้สงบ เพราะความหิว ๙๐ เปอร์เซ็นต์
ออกมาจากใจ ไม่ได้ออกจาก
ร่างกาย ความหิวของร่างกายมี
น้ำหนักเพียง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ แต่
ความหิวที่เกิดจากความคิดปรุงแต่ง
มีน้ำหนัก ๙๐ เปอร์เซ็นต์ ตอนนั้น
ถ้านึกถึงอาหาร น้ำลายก็จะไหลแล้ว

ดังนั้นเวลาอดอาหารก็เหมือนกับ
ขึ้นเวที ไม่ได้ชกกระสอบทรายแล้ว
ต้องชกกับกิเลสตัณหา จะอยู่แบบ
สบายๆ ไม่ได้ ต้องเข้มงวดกวดขัน
กับการนั่งสมาธิ เติบจนกรม ถ้านั่ง
แล้วเมื่อยก็เดินจงกรม เดินจงกรม
แล้วเมื่อยก็กลับไปนั่งต่อ ก็เลย
เป็นการบังคับให้ทำความเพียรไป
ในตัว เหมือนนักมวยที่ขึ้นเวทีแล้ว
จะยืนแก้ๆ กังๆ ไม่ได้ จะต้องใช้
ความสามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ให้ได้

เวลาอดอาหารก็จะเกิดความสุข
ที่ขึ้นมาคือความหิว ก็ต้องภาวนา
เท่านั้น พอจิตสงบ ความหิวก็จะ
หายไป ออกมาเดินจงกรมได้สบาย
พอเดินไปได้สักกระยะหนึ่ง กำลังของ
สมาธิก็จะหมดไป ความคิดปรุงแต่ง
ก็จะคิดถึงอาหารอีกแล้วก็ต้องกลับ
ไปนั่งสมาธิใหม่ พอจิตสงบ ความหิว

ก็หายไปอีก พอหนึ่งแล้วเมื่อยกก็ลุกขึ้นมาเดินจงกรมต่อ ทำอย่างนี้สลับกันไปทั้งวันทั้งคืน ก็เลยได้ภาวนาอย่างต่อเนื่อง จิตถูกควบคุมด้วยสติด้วยปัญญาอยู่ตลอดเวลา บางทีก็ต้องพิจารณาความเป็นปฏิภูลของอาหาร เวลาคิดถึงอาหารที่อยู่ในจาน ก็ต้องนึกถึงอาหารที่อยู่ในปาก อยู่ในท้อง เวลาออกมาจากร่างกาย ก็จะหยุดความคิดปรุงแต่งเรื่องอาหารได้เป็นพักๆ พอคิดถึงอาหารชนิดนั้นชนิดนี้ปั๊บ ก็ต้องนึกถึงเวลาอยู่ในปาก อยู่ในท้อง และเวลาออกมาจากร่างกาย แล้วความอยากที่จะรับประทานอาหารก็จะหายไป

เราจึงต้องสร้างภาวะที่กดตันจิตใจ เพื่อเราจะได้ผลิตรธรรมะออกมาต่อสู้อุบัติปัญญา ผลิตสมาธิ

ผลิตสติ ถ้าอยู่ในสภาพที่สบายๆ กิเลสจะออกมาเพ่นพ่าน

วันที่ฉันอาหาร เวลากลับมาถึงกุฏิจะง่วงเลย จะหาหมอนก่อนไม่อยากจะเดินจงกรม นั่งสมาธิ ถ้านั่งก็นั่งได้เดี๋ยวเดียวแล้วก็คอพับก็จะใช้การอดอาหารเป็นเครื่องมือสนับสนุนความเพียรไป อดบ้างฉันบ้างสลับกันไป อดทีละ ๓ วันบ้าง ๕ วันบ้าง แล้วก็กลับมาฉัน ๒ วัน แล้วก็กลับไปอดใหม่

หลวงตาท่านเตือนให้สังเกตดูธาตุขันธ์ด้วยว่าเสียหายหรือเปล่า ถ้าอดมากเกินไปก็จะทำให้ท้องเสียได้ ต้องคอยสังเกตดู ช่วงที่อดอาหารเราไม่มีอาการรูบ โดยจะทำจากน้อยไปหามาก ค่อยๆ ลดปริมาณลงไป ให้ร่างกายปรับตัว ถ้าอดอาหารแล้วมีปัญหาก็แสดงว่าไม่ถูก

กับจริตก็ต้องใช้วิธีอื่น ของเราเคยอดได้สูงสุด ๔ วัน มากไปกว่านั้นจะไม่ได้ผล เพราะไม่ได้ภาวนา จะนอนมากกว่า

ถ้าอดได้ครั้งละ ๕ วันนี่กำลังดี ๓ วันแรกจะทรمانหน่อย เพราะช่วง ๓ วันแรกจะหิวมาก พอผ่าน ๓ วันไปแล้ว ก็จะไม่คิดถึงอาหารชนิดต่างๆ เพราะคิดก็ไม่ได้กิน จึงอดไปเรื่อยๆ ครั้งละ ๓ วันบ้าง ๕ วันบ้าง อดวัน เว้นวันบ้าง วันหนึ่งฉัน ฟรุ้งนี้ไม่ฉัน ทำอยู่ ๒ ถึง ๓ ปี แต่ไม่ได้อดเพราะเรื่อง อาหารอย่างเดียว อดเพราะช่วยการภาวนาให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ไม่ให้ เกียจคร้าน ไม่ให้วัง

ตอนอดอาหาร ท่านก็อนุญาตให้ฉันนมได้บ้าง สมัยนั้นไม่มีนมกล่อง มีนมข้นชงกับโอวัลติน ก็ฉันวันละถ้วย ก็ช่วยทำให้ไม่อ่อนเพลียมากเกินไป ตอนบ่ายก็ฉันน้ำปานะ บางครั้งหลงตามีช็อกโกแลตมาแจก ท่านมักจะแจก ให้กับพระที่อดอาหาร พระที่ไม่อดจะไม่ค่อยได้ ใครอยากจะฉันช็อกโกแลต ก็ต้องอดอาหาร เวลาอดอาหารก็ต้องอยู่อย่างหนึ่ง ไม่ต้องไปเจอเสือ (หลงตามหาบัว) ที่บนศาลา เวลาไปฉันแต่ละวันนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายๆ นะ ต้องขึ้นศาลา ไปเจอเสือ ถ้าไม่ยอมเจอเสือก็ต้องอดอาหาร พระเณรจึงอดอาหารกันมาก อดกันบ่อย ในช่วงเข้าพรรษาที่บางที่หายไปทีครึ่งวัด ถ้าไม่อด ออกมาฉันจะ โดนเสื่อคำราม หลวงตาท่านต้องการให้พระภาวนากัน

อยู่ที่วัดป่าบ้านตาด ถ้าไม่อดอาหารก็ต้องออกไปกวนหม้อ ออกไป ทำกิจกรรมกับผู้อื่นก็จะเพลอคุยกัน ใจก็จะไม่สงบ ไม่ก้าวหน้า ไม่คิดถึง

ทางจงกรม ไม่คิดถึงการนั่งสมาธิ เพราะไม่มีเหตุบังคับ เช่นความหิว เหมือนกับยา ถ้าไม่เจ็บไข้ได้ป่วยจะไม่คิดถึงยา แต่เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย จะคิดถึงยาตลอดเวลา เพราะอยากจะทำให้หาย เวลาอดอาหารก็เหมือนกัน จะคิดนั่งสมาธิ เดินจงกรม ถ้าไม่ทำ ความทุกข์ทรมานใจก็จะตามมา เพราะจะคิดปรุงแต่งแต่เรื่องอาหาร

พอเห็นคุณค่าของการอดอาหารแล้ว ก็ได้อดอาหารไปเรื่อยๆ จนจิต เข้าร่องเข้ารอย จึงไม่ต้องทรมานจิตด้วยการอดอาหารอีกต่อไป

หลวงตา

แก้ปัญหาให้โดยไม่ได้ถาม

เวลามีปัญหา เราไม่เคยถามท่านเลยนะตั้งแต่อยู่กับท่านมา ตอนที่ท่านเทศน์มันก็ครบอยู่แล้ว ยังไม่เคยถามปัญหาท่านเลย

แต่ครั้งหนึ่งเคยคุยกับพระรูปหนึ่ง เคยถามอะไรอยู่เรื่องหนึ่ง จำไม่ได้ อยู่ๆ หลวงตาก็ตอบมาโดยที่ไม่ได้ถามท่าน เหตุการณ์นี้คือไปปรนนิบัติท่าน ตอนนั้นช่วยถอนขนตาให้ท่านที่ทิ่มเข้าไปในตา ขนตาธรรมชาติมันจะยื่นออกมาข้างนอก แต่ของท่านจะยื่นเข้าไปข้างใน ต้องคอยถอน คนหนึ่งต้องคอยส่องไฟ อีกคนหนึ่งใช้คีมเล็กๆ ดึงขนตาออก ตอนแรกอาตมาก็ไม่ได้ไปทำหรอก แต่ตอนหลังหาพระไปทำไม่ได้ พระก็เลยบอกว่า ท่านไปทำหน่อย ถ้าไม่มีใครทำ เราก็คงไป แต่ถ้ามีใครปรนนิบัติท่านอยู่แล้ว เราก็คงไม่ต้องไป

ก่อนที่จะไป เราเคยคุยกับพระที่ท่านช่วยส่องไฟ ถามเรื่องอะไร ไม่ทราบจำไม่ได้แล้ว อยู่ๆ หลวงตาก็พูดออกมา เออทำอย่างนั้นนะ ทำอย่างนี้นะ ท่านตอบคำถามของเราโดยที่เราไม่ได้ไปถามท่าน แต่เรื่องทางด้านปฏิบัตินี้แทบจะไม่ต้องถาม เพราะท่านเทศน์อย่างละเอียด เล่าทุกอย่างให้ฟัง อยู่กับท่าน ฟังเทศน์ก็หลายร้อยกัณฑ์แล้วก็เข้าใจ

ความเป็นท่าน

ต่อสู้ กับความกลัว

ครูบาอาจารย์สมัยก่อนท่านก็มีปามีเขา มีสัตว์มีเลื้อ เป็นเครื่องทดสอบจิตใจ ท่านจึงออกไปรูดงศ์กันเพื่อ เจริญวิปัสสนา ไปพิสูจน์ธรรมชาติของจริง ส่วนพวกเรา ยังเป็นปัญญาที่อยู่ในที่ปลอดภัย อาจจะคิดว่าเรา ไม่กลัวแล้วก็ได้ พอถึงเวลาที่ต้องไปเจอของจริง ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าจะเป็นอย่างไ

อย่างตอนที่เรต่อสู้กับความกลัวนี้ เวลาเดินในวัดตอนกลางคืนก็กลัวงู พอกลัวมากๆ ก็คิดว่า นี่เป็นปัญหาที่จะต้องแก้ ก็เลยตัดสติใจไม่ฉายไฟ เดินไปมืดๆ ถ้าจะเหยียบงูหรือจะกัดก็ให้มันกัดไป ตอนที่กลัวมากๆ กลัว สุดขีดนี้ พอปลงได้แล้วก็หายกลัว ใจดึงเข้าสู่ความสงบ ต้องปลงจริงๆ ต้อง ยอมตายจริงๆ ต้องยอมให้ถูกกัดจริงๆ ต้องคิดว่ามีงู คิดว่ากำลังจะเหยียบงู ความจริงจิตมันหลอกเรา แต่ก็ต้องให้มันหลอก จะได้ปลงตายได้ พอปลงได้ แล้วใจก็จะสงบ จะหายกลัว การทำอย่างนี้เพื่อเป็นการเข้าห้องสอบ เป็นการ ริดหนองคือความกลัวให้ออกมาจากใจ ก็ต้องเจ็บบ้างเป็นธรรมดา

ความเป็นท่าน

งานภายใน งานภายนอก

หลวงตาท่านเคยเล่าว่า ในหลวงท่านอยากจะสร้างโบสถ์ถวาย หลวงตาท่านยังปฏิเสธเลย ท่านบอกว่าวัดนี้ไม่สนใจกับการสร้างวัตถุ สนใจแต่สร้างคน สร้างคนให้เป็นพระมากกว่า การสร้างคนให้เป็นพระไม่จำเป็นต้องมีโบสถ์ แต่ต้องมีสถานที่สงบสงัดวิเวกในป่าในเขา

อย่างสมัยที่ไปอยู่กับครูบาอาจารย์ ท่านก็เน้นแต่เรื่องงานภายในเป็นหลัก ให้พระภิกษุให้มาก ส่วนงานภายนอกก็ทำเท่าที่จำเป็น ท่านเข้มงวดมากเรื่องงานภายนอกสำหรับพระเณร ที่วัดหลวงตาจึงไม่เน้นเรื่องถาวรวัตถุ สร้างเพื่อให้ใช้งานได้ก็พอ แล้วก็ไม่ได้สร้างอย่างวิจิตรพิสดาร อย่างศาลาที่สร้างตั้งแต่ตอนสร้างวัดมาก็ยังไม่ได้รื้อ เพียงแต่ยกพื้นให้สูงขึ้น เพราะมีคนมามาก ชั้นบนพื้นที่ไม่พอ ก็เลยยกพื้นขึ้นเพื่อใช้ชั้นล่างที่กว้างใหญ่กว่าแทน

ความเป็นท่าน

เวลาจะสร้างกุฏิแต่ละครั้ง ท่านต้องพิจารณาว่าจำเป็นจริงๆ ถึงจะให้สร้าง ท่านต้องการให้มีเวลามากๆ ช่วงนั้นพระเถรท่านก็ไม่รับมากเกินไป เพราะว่า ๑. ถ้ามีมากก็ต้องสร้างที่อยู่เพิ่ม ๒. มีมากก็จะควบคุมอย่างใกล้ชิดไม่ได้ ฉะนั้น ที่วัดจึงมีกุฏิพอประมาณ ไม่มากจนเกินไป ถ้ามีมากก็อยู่ใกล้ชิดกันมาก ความวิเวกก็จะหมดไป มีแต่ความอึกทึกครึกโครม เวลาจะสร้างก็จะช่วยกันรีบทำให้เสร็จ ไม่ยืดเยื้อ ไม่ทำหามรุ่งหามค่ำ ทำถึงตอนเย็นก็ให้หยุด เพื่อจะได้ไปภาวนาต่อ

ส่วนงานที่ต้องทำประจำ ก็ช่วยทำพร้อมกันทั้งวัด เช่น งานทำไม้กวาด ซึ่งปีหนึ่งก็ต้องไปตัดกิ่งไม้ใช้สำหรับทำไม้กวาด และงานใส่แก่นขนุน เพราะต้องหาไว้สำหรับชักย้อมจีวรทุก ๑๕ วัน

พอทางวัดมีฐานะดี ก็จะไม่ใช้พระในวัดทำงาน เช่น ตอนก่อสร้างกำแพงรอบวัด มีผู้มีจิตศรัทธาสับสนุน ไม่ต้องใช้พระเถร จ้างชาวบ้านแทน ท่านจะไปดูงานเอง ตอนเช้าฉันเสร็จท่านก็เดินไปดู ตอนบ่ายท่านก็เดินไปดู ตอนเย็นก่อนจะเลิกงานท่านก็เดินไปดู ไม่ให้ทำเลยเถิด ทำเกินเวลา เพราะเสียงจะรบกวนการภาวนา

ถ้าไม่มีความจำเป็น ถึงแม้มีคนมาถวายเงินจะให้สร้างกุฏิ ท่านก็ไม่รับ ท่านก็จะส่งเงินคืนไป บอกเขาว่าไม่มีความจำเป็น เพราะท่านไม่เห็นอะไรจะมีคุณค่าเท่ากับงานภายใน หลวงตาจะหวงพระมาก ไม่ให้ไปทำงานอย่างอื่น ไม่ให้รับกิจนิมนต์ ไม่ให้ทำงานก่อสร้างในวัด

ถ้าสถานที่ไหนสงบสงัดวิเวกเหมาะกับการบำเพ็ญ หลวงตาท่านก็จะซื้อไว้ ท่านพยายามส่งเสริม เพราะต่อไปสถานที่ปฏิบัติจะมีน้อยลงๆ ไปทุกวัน เพราะประชากรจะมีมากขึ้น การตัดไม้ทำลายป่าก็จะมีมากขึ้นๆ ทุกวันนี้ที่ต่อสู้ก็เพื่อรักษาป่าเขาสถานที่บำเพ็ญไว้เท่านั้นเอง ถ้าพระไม่ได้อยู่ป่าก็อย่าไปหวังว่าจะได้บรรลุมรรคผลนิพพานกัน ถ้าให้อยู่ในโบสถ์สวยๆ กุฏิสวยๆ ติดแอร์ ไม่มีทางที่จะหลุดพ้นไปได้หรอก เพราะอยู่แบบฆราวาส ได้แต่โกนหัว ห่มผ้าเหลืองเท่านั้น อาจจะถูกขโมยกว่าฆราวาสเสียอีก กุฏิพระบางแห่งมีทั้งแอร์ มีทั้งพรม มีอะไรเต็มไปหมด แล้วจะเอาเวลาที่ไหนมานั่งภาวนา พอเจ็บนิดปวดหน่อยก็นั่งไม่ได้แล้ว

งานภายนอก ถ้าปล่อยไปตามความอยากแล้ว มันจะพาให้สร้างอะไรต่างๆ ได้อย่างพิสดาร เช่น วัดบางวัดที่สร้างอะไรต่อมิอะไรอย่างใหญ่โตมโหฬาร พิสดาร มันไม่มีความหมายอะไรหรอก การสร้างวัดดูไม่เหมือนกับสร้างธรรมะ ภายในจิตใจ พวกเราจึงอย่าหลงประเด็น อย่าไปหลงกับการสร้างสิ่งต่างๆ สะสมสิ่งต่างๆ ภายนอกให้มากเกินความจำเป็น เพื่อเราจะได้มีเวลามาสร้างสิ่งที่ดีที่งามภายในจิตใจของเรา

เวลาทำบุญจึงต้องใช้ปัญญาเพื่อจะได้เกิดประโยชน์ อยากจะส่งเสริม พระพุทธศาสนาก็ต้องส่งเสริมให้ถูกทาง อย่าไปสร้างพวกวัดดูต่างๆ พยายามส่งเสริมให้มีสถานที่ปฏิบัติธรรม ส่งเสริมพระที่เผยแผ่ธรรมะ เพื่อให้คนได้รู้จักคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริง แล้วจะได้้นำเอาไปปฏิบัติ

อัตรงาน ให้ถูกกับคนปฏิบัติ

งานภายนอกเป็นงานหยาบ ครูบาอาจารย์ส่งเสริม
งานภายในมากกว่า

ถ้าใจยังหยาบอยู่ ยังเข้าถึงงานละเอียดไม่ได้ ท่านก็ให้ทำงานภายนอก
ไปก่อน ยังภาวนาไม่ได้ หลวงตาาก็ให้ไปดูแลโรงครัว ปัดกวาด เช็ดถูต่างๆ
ไปก่อน ถ้าทำงานละเอียดได้แล้ว ท่านก็จะไม่บังคับให้ทำงานหยาบ เวลาเห็น
มาทำงานหยาบท่านก็จะไล่ไป

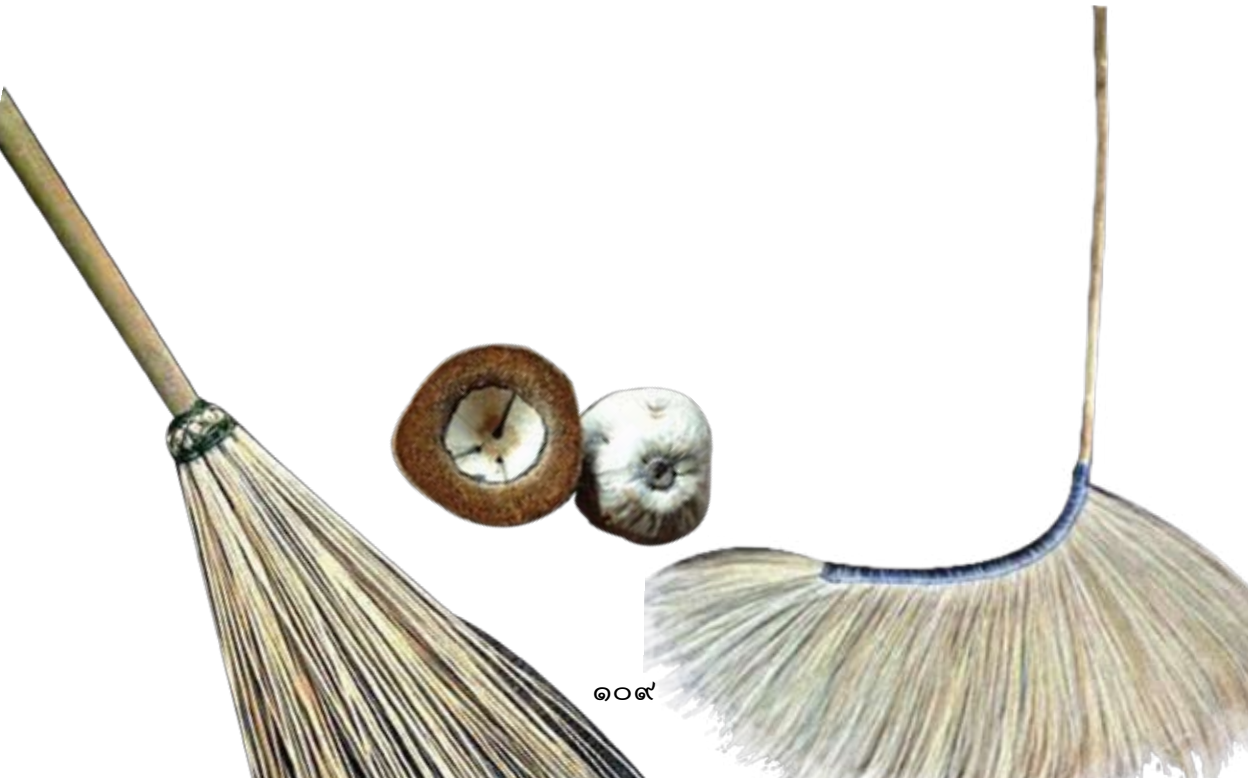
อย่างสมัยที่อาตมาอยู่ที่วัดป่าบ้านตาด บางครั้งก็มีการสร้างกุฏิ ก็มีพระ
ช่วยกันทำ เราก็ไปช่วย พอหลวงตาท่านเห็น ท่านก็ไล่เราไป แต่ท่านก็พูด
แบบไม่ให้คนอื่นเสียกำลังใจ ท่านก็ว่า เรามันไม่ได้เรื่อง อย่ามาเกะกะ
ก็เหมือนกับท่านชี้โพรงให้แล้ว เราก็สบายใจ วันต่อไปก็
ไม่รู้รู้สึกติดตะขวงใจที่ไม่ได้มาช่วย เป็นธรรมดาของ
คนที่อยู่ร่วมกัน ก็ต้องมีภาระความรับผิดชอบร่วมกัน
มีงานส่วนรวมที่ต้องช่วยกันทำ พอดีท่านเมตตา ท่าน
แยกแยะคนให้ไปทำงานอีกอย่างจะดีกว่า เพราะจะเกิด
ประโยชน์ตามมาทีหลัง

งานภายนอกก็มีประโยชน์เหมือนกัน แต่ไม่มากเท่ากับงานภายใน
งานภายใน ผู้ปฏิบัติก็ได้ประโยชน์ เมื่อปฏิบัติเสร็จผู้อื่นก็จะได้รับประโยชน์ด้วย

ควรไปวัดที่มีครูบาอาจารย์ฉลาด รู้เรื่องงานหยาบงานละเอียด รู้ว่า
เหมาะกับงานชนิดไหน ท่านแยกแยะได้ ถ้าไปอยู่วัดที่ไม่แยกแยะ ถึงเวลา
ทำงานหยาบ ทุกคนก็ต้องทำด้วยกันหมด ไม่ว่าจะกำลังทำงานละเอียดขนาดไหน
ก็ต้องปล่อยให้ก่อน มาทำงานหยาบก่อน งานละเอียดก็就不用กำหนด จะเสียเวลา

ถ้าปล่อยให้ทำไปตามภูมิจิตภูมิธรรม กำลังทำงานหยาบก็ทำไป กำลัง
ทำงานละเอียดก็ทำไป แยกกันไป จะได้ไม่เสียเวลาสำหรับคนที่ทำงานละเอียด
ถ้าทำงานหยาบมากๆ งานละเอียดก็จะเสียหายได้

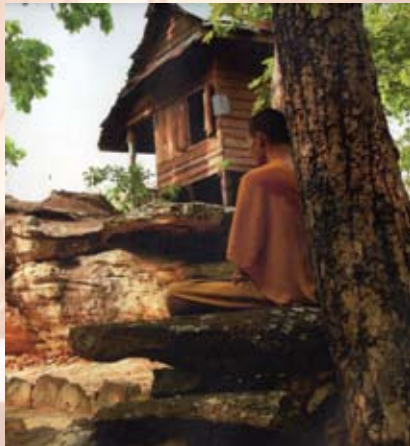

เวลาที่เหมาะสม ในการภาวนา

เคยอยู่ครั้งหนึ่ง เวลาเดินจงกรมง่วงนอนมาก แต่เราไม่ยอมนอน บังคับให้เดินไปๆ บังคับให้บริกรรมพุทโธๆ ซ้ายขวาๆ ลักพักหนึ่งจิตก็สงบวูบลงไป หายง่วงเลย หูตาสว่างเย็นสบาย ไม่รวมแบบสลับสไลด์แบบหลับใน แต่รวมแบบมีสติ

ตอนก่อนนอนจะเหนื่อยเพลีย พอได้นอนพักแล้ว ตื่นขึ้นมาจิตจะละเอียด นักปฏิบัติจะนอนเพียง ๔-๕ ชั่วโมง ตื่นตอนตี ๒ ตี ๓ ตอนนั้นจิตจะละเอียดที่สุด ถ้าดีสำหรับเราตอนไหนก็เอาตอนนั้น เพราะต่างคนต่างมีความแตกต่างกัน โดยทั่วไปจิตจะละเอียดตอนเช้ามีตตอนตี ๒ ตี ๓ หลังจากได้พักผ่อนหลับนอนเต็มที่แล้ว ภายนอกก็เงียบสงบ ส่งเสริมความสงบภายใน

ถ้าปฏิบัติไปเรื่อยๆ แล้ว ต่อไปจะภาวนาเวลาไหนก็ได้ ยกเว้นเวลา
ฉันเสร็จ นั่งแล้วจะหลับ ต้องเดินจงกรมก่อนแล้วค่อยไปนั่งต่อ เสร็จแล้ว
ถ้าอยากจะพักก็พักสักชั่วโมงหนึ่ง พอลุกขึ้นมาก็เดินต่อ นั่งต่อ ทำกิจวัตร
ปิดกวาด พอสร่งน้ำแล้ว ก็เดินจงกรมจนถึงเวลานั่งสมาธิ แล้วก็พัก ๔-๕
ชั่วโมง แล้วก็มานั่งต่อ เดินต่อ มีเวลาพักผ่อนหลับนอนเท่านั้นที่ไม่ได้ภาวนา
แม้แต่เวลาทำกิจต่างๆ ก็ต้องมีสติ พระที่วัดป่าบ้านตาดท่านไม่คุยกัน
เวลาทำกิจวัตร

กลัว โศก

สมัยอาตมาอยู่ที่วัดป่าบ้านตาดก็อาศัยเสือ คือ
หลวงตา ถ้าอยู่ต่อหน้าท่านแล้ว สามารถทำอะไร
โดยไม่หวาดหวั่น มือไม้ไม่สั่นได้ แสดงว่าเริ่ม
มีสมาธิ มีปัญญาแล้ว เพราะบางทีทำอะไรมือไม้
สั่นไปหมด แสดงว่ายังควบคุมใจไม่ได้ ทำสมาธิ
ไม่ได้ ในขณะที่ต้องทำอะไรในยามคับขัน สมาธิ
เป็นเพียงตัวสนับสนุน ตัวที่จะขจัดความสั่น
ความกลัวต่างๆ ก็คือปัญญา

ประสบการณ์ของอาตมาตั้งแต่เป็นฆราวาส รู้ว่าคนดูเป็นคนใจดี จะได้ประโยชน์จากคนดูมากกว่าคนไม่ดู เวลาเรียนหนังสือก็จะหาครูที่ดูๆ ที่เดียวๆ ถ้าไม่เคียวจะไม่ได้ความรู้

เวลาหลวงตาจะดูใครก็แล้วแต่คน ดูตรงๆ ได้หรือไม่ จะเกิดประโยชน์หรือเกิดโทษ ถ้าดูแล้วเป็นบ้าไปเลย ท่านก็ไม่ดู ท่านดูจริตนิสัยของคนว่าจะรับได้มากน้อยขนาดไหน ท่านถึงถึงประโยชน์หรือโทษที่จะเกิดขึ้น บางทีก็ไม่ได้ว่าตรงๆ แต่พูดเรื่องคนอื่นให้คนนี้ฟัง แต่เป็นเรื่องของคนนี้ ถ้ามีปัญหาที่น้อมเอาเข้ามาพิจารณาว่าเป็นเรื่องของตนหรือเปล่า คนฟังมันควรน้อมเข้ามาเสมอ ไม่ว่าพูดเรื่องอะไรต้องน้อมเข้ามา แต่ไม่น้อมแบบโมโหโง่โง่แบบมีอารมณ์ น้อมมาเพื่อศึกษาดูว่าเราบกพร่องหรือเปล่า ท่านว่าคนนั้นบกพร่อง เราก็ต้องย้อนมาดูว่าเราบกพร่องเหมือนกับที่ท่านว่าหรือเปล่า ถ้าไม่ก็ไม่ต้องทำอะไร เพราะฟังเพื่อแก้ไขส่วนที่บกพร่อง ฟังเพื่อพัฒนาตัวเรา ส่วนดีที่เรายังไม่มี ก็ควรพัฒนาให้มีขึ้นมา ส่วนไม่ดีก็ต้องแก้ไข ไม่ว่าท่านจะพูดเรื่องใครก็ตาม เราต้องโอบนโยน น้อมเข้ามาหาตัวเราเสมอ

นักปราชญ์ท่านฉลาด ท่านรู้ว่าคนเรามีจริตนิสัยต่างกัน สอนตรงๆ อาจจะไม่รับได้ จะอับอายขายหน้าเพื่อนฝูง อาจจะไม่โกรธขึ้นมาเลยก็ได้ อาจจะไม่เลิกล้มถือเป็นอาจารย์ไปเลยก็ได้ ท่านก็ดูแต่ละคนว่าจะรับได้มากน้อยเพียงไร

มาใหม่ๆ อาตมาก็ไม่รู้ เคยโดนดูเรื่องนั่งเท้าแขน เหมือนกัน ท่านบอกไม่ให้นั่งเท้าแขน คงเป็นท่านั่งที่ไม่สุภาพ

นอกจากนี้ก็เคยถูกลวงตาตะปบเรื่องไม่รู้วิธีปฏิบัติกับ ครูบาอาจารย์ ไม่รู้ว่าตามธรรมเนียมลูกศิษย์ย่อนถามอาจารย์ ไม่ได้ ถ้าท่านไม่เปิดโอกาสให้ถาม ท่านพูดอะไรก็รับอย่างเดียว หรือเฉยอย่างเดียว

เวลานั่งรถไปกับหลวงตา พระทุกรูปจะนั่งสงบ ต่างคน ต่างดูจิตของตน มีสติกัน ไม่เพ้อเจ้อ ไม่คุยกัน เวลาอยู่กับ หลวงตา เหมือนท่านมีฤทธิ์เสกให้ทุกคนแข็งตัวหนึ่ง

เวลาไปใหม่ๆ เห็นพระตัวสั้นเวลาอยู่ต่อหน้าหลวงตา ก็คิดว่าเราจะ เป็นอย่างนั้นหรือเปล่า ตอนต้นก็ไม่สั้น รู้สึกเฉยๆ เพราะยังไม่ถูกตะปบ พอโดนตะปบสัก ๒-๓ ครั้ง พอเห็นท่านเดินมาก็เดินหนีแล้ว

ตอนหลังที่กลัวท่านมากก็เพราะไม่อยากจะแสดงความงอออกมา ถ้าท่านว่ากล่าวตักเตือนครั้งแรกแล้ว จะพยายามไม่ให้มีครั้งที่สอง พยายาม จำไว้เลย เพราะท่านสอนจากจิตจากใจ สิ่งที่ท่านสอนมีคุณค่าอย่างยิ่ง แต่พวกเรา ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เหล่านี้ เราก็ปล่อยมันไป ซึ่งเป็น เหมือนร่อยรั่ว เป็นเหตุที่ทำให้เราไม่เจริญกัน เพราะไม่ระมัดระวังกัน

ครูบาอาจารย์ตำ เรียกว่าเมตตา

สมัยที่อยู่บ้านตาด หลวงตาท่านก็ร่วมปวารณาด้วย โดยเริ่มจากพระอาวุโสก่อน ท่านจะตำหนิติเตียน พระลูกวัดเสมอ หลักของพระปฏิบัติถือว่าเมื่อเข้าอยู่ในหมู่คณะแล้ว ต้องปวารณาตัวตลอดเวลา แต่ที่ทำนี้เป็นเพียงพิธีกรรม ความจริงต้องปวารณาตั้งแต่วันบวชเลย ต้องพร้อมที่จะรับการว่ากล่าวตำหนิติเตียน

บวชเรียนเพื่อพัฒนาตน จะพัฒนาได้ก็ต้องรู้ว่าตนได้ทำผิดอย่างไร จะได้แก้ไข จึงต้องมีการว่ากล่าวตักเตือนกัน ถ้าสังคมมีการปวารณากัน โลกนี้จะไม่มีปัญหาอะไร ผู้ว่ากล่าวตักเตือนก็ต้องคิดให้ดีกว่าสิ่งที่พูดนั้น จริงหรือไม่ ออกมาจากจิตที่เป็นกุศลหรืออกุศล ถ้ากำลังโกรธ กำลังเกลียด ก็อย่าเพิ่งไปว่ากล่าวตักเตือน รอให้ใจสบายก่อน แล้วค่อยว่ากล่าวตักเตือนกัน แต่ในเชิงปฏิบัตินี้จะมีคนเดียวที่ว่ากล่าวตักเตือนกันได้ ก็คือครูบาอาจารย์

หรือพระเถระที่น่าเคารพศรัทธาเลื่อมใส ถ้าไม่น่าเคารพศรัทธาเลื่อมใสไปว่ากล่าวตำหนิติเตียนจะรับไม่ได้ ผู้ว่ากล่าวตำหนิติเตียนผู้อื่น ต้องดูสถานภาพของตนก่อน ไม่เช่นนั้นจะเป็นโทษได้ เป็นเวรเป็นกรรมได้

ถ้ามีครูบาอาจารย์อย่างหลงตานี้จะช่วยได้มาก แต่ต้องเคารพท่าน ต้องเชื่อฟังท่าน ต้องเกรงกลัวท่าน ท่านจะช่วยเราได้มาก แต่อย่ากลัวจนไม่มีสติสังตัง พอเห็นท่านก็สั่นไปทั้งตัว ให้เชื่อท่าน ท่านดำเรา ท่านว่าเรา นี่ท่านกำลังช่วยเรา เราไม่ชอบดำตัวเราเอง เราไม่ชอบห้ามตัวเราเอง เราต้องให้ท่านช่วยห้าม ช่วยดำเรา คนอื่นดำเราไม่ได้ มีคนเดียวที่ดำเราได้ก็คือครูบาอาจารย์ ถ้าไม่มีความยำเกรงแล้ว ท่านจะไม่มีประโยชน์กับเรา ท่านว่าเรา ท่านห้ามเรา เราก็ไม่ฟังท่าน อยู่กับท่านก็อยู่แบบทัพพีในหม้อแกง ไม่เกิดประโยชน์อะไร

คนส่วนใหญ่มักจะชอบให้หลวงตารัก ให้หลวงตาเมตตา พอท่านดำเข้าก็ว่าท่านไม่เมตตาแล้ว แต่ความจริงท่านเมตตาถึงได้ว่าเรา ถ้าไม่ว่าแสดงว่าไม่เมตตา เห็นเราทำผิดแล้วไม่ช่วยแก้ไข ไม่ช่วยตัดกิเดือน ถ้าอยากจะปฏิบัติธรรม อยากจะมีครูบาอาจารย์ ก็ต้องกล้าหาญอดทน มีสติ มีปัญญา ครูบาอาจารย์จะดูว่ากล่าวอย่างไร เราไม่มีสิทธิ์ที่จะไปมีปฏิกิริยาอะไรทั้งสิ้น ใหนึ่งเหมือนหินเลย ฟังอย่างเดียว แล้วก็เอาไปพิจารณา ถ้าสิ่งที่ท่านพูดเป็นความจริงก็ต้องรีบแก้ไข อย่าให้ท่านว่าท่านสอนซ้ำได้เป็นดี เพราะถ้าต้องว่าซ้ำ ๒ ซ้ำ ๓ แล้ว แสดงว่าเราไม่ได้เรื่อง สั่งสอนยาก ว่านอนสอนยาก โอกาสที่จะเจริญจะพัฒนา ก็จะยาก เพราะยังมีทิฐิ

ถ้าไม่มีทิว ก็โง่งจนไม่สามารถมองเห็นความผิดของตน แล้วนำเอาไปแก้ไขปรับปรุงได้ ถ้ามีสติปัญญาแล้ว การดำเนินชีวิตของเราจะเป็นประโยชน์ทางด้านกรรมะตลอดเวลา จะไม่สนใจกับคำสรรเสริญเยินยอ จะจริงหรือไม่จริง ก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไร เพราะถ้าจริงเราก็เป็นอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องให้ใครมาบอกเราว่า เราดีอย่างนั้นวิเศษอย่างนี้ เราก็รู้อยู่แล้ว ถ้าไม่จริง มันก็ไม่ได้ทำให้เราวิเศษขึ้นมา คำสรรเสริญเยินยอสำหรับนักปราชญ์ สำหรับคนที่มีสติปัญญาแล้ว จะไม่มีความหมายอะไร ในสังคมของนักปราชญ์จึงไม่ค่อยชมกัน มีแต่สังคมของคนโง่งที่ชอบชมกัน ยกย่องสรรเสริญกัน ให้รางวัลกัน ทั้งๆ ที่สงสัยกันว่าได้รางวัลได้อย่างไร

ความเป็นท่าน

อุบาย ความโกรธ

ความโกรธเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ที่ครูบาอาจารย์ จะใช้สอนลูกศิษย์ลูกหา ท่านจะยั่วยุแหย่โทสะลูกศิษย์ อยู่เรื่อย ลูกศิษย์ก็รู้ว่าโกรธครูบาอาจารย์ไม่ได้ ก็โกรธ อยู่ข้างในนั้นแหละ แต่ในที่สุดก็ดับได้ เพราะท่าน ช่วยค้ำเขี่ยให้เรา

บางคนพอได้สมาธิ ไม่โกรธแล้ว บางคนฟัง จิตใจแล้ว ก็คิดว่าไม่มี นิทานเรื่องคุณหญิง พังธรรมกับหลวงพ่อกุศลจิตสงบ ความโกรธ ก็เลยดีใจไป ฟังว่า

แล้ว ก็คิดว่าบรรลุแล้ว เทศน์ฟังธรรมจนซาบซึ่ง ความโกรธแล้ว เหมือน คุณนายที่ฟังเทศน์ องค์หนึ่ง ฟังจนซาบซึ่ง กิเลสสงบราบ ความโลภ ไม่มีเหลืออยู่ในใจ เล่าให้หลวงพ่อกุศล

“ตั้งแต่หนูได้ฟังเทศน์ฟังธรรม
หลวงพ่อก็แล้ว เดียวนี้จิตใจหนูเย็น
สบาย ไม่โกรธไม่แค้นเลย” หลวงพ่อ
ตอบไปว่า “อิต่อแหละ” เท่านั้น
ความโกรธก็โผล่ขึ้นมาเลย

เหมือนเวลาไปกราบหลวงปู่
เจี๊ยะ ต้องทำใจมากๆ พอไปถึงท่าน
จะถามว่า “มาทำไมวะ” เมื่อก่อน
เวลาใครไปกราบหลวงตา ท่านจะ
พูดว่า “มายุ่งทำไม มาไม่ได้เรื่อง
ได้ราว” ท่านจะไล่ใหญ่เลย

นั่นแหละอุปนิสัยของครูบา
อาจารย์ สอนเราตั้งแต่ก้าวแรก
ที่เข้าไปในวัด ท่านจะเย็บใส่เรา
ก่อนเลย

ฉะนั้น สิ่งที่ต้องทำใจก็คือ
ต้องโดนดูแ่นๆ จะได้ธรรมะจาก
การทำใจนี้แหละ โดยธรรมชาติ
กิเลสชอบการสรรเสริญ ชอบการ

ต้อนรับขับสู้ พอถูกขับไล่ ทำใจ
ไม่ค่อยได้ พอไปถึงแทนที่จะต้อนรับ
กลับถามว่า “มาวุ่นวายทำไม” เป็น
เพียงการเย็บดูใจของเราว่าจะเป็น
อย่างไร ถ้ารับไม่ได้ใจก็ล้มพับไปแล้ว
พวกที่รู้ทันก็จะเฉยๆ ท่านจะว่า
อย่างไรก็ว่าไป มีหน้าที่ฟังก็ฟังไป
เพราะไปก็เพื่อไปฟัง ไม่ได้ไปให้
ท่านต้อนรับขับสู้ ลูกหน้าปะจมูกเรา
ชมว่าดีอย่างนี้ดีอย่างนั้น ไปเพื่อฟัง
ธรรมะ คนที่ต้องการธรรมะก็จะ
ทำใจให้สงบ เป็นเหมือนผู้รักษา
ประตูฟุตบอล คอยรับลูกอย่างเดียว
ไม่กำหนดกฎเกณฑ์ว่าจะต้องเตะ
แบบไหน ต้องรับได้ทุกรูปแบบ จะเตะ
มาแรงก็ได้ มาค่อยก็ได้ สมัยนั้นจึง
ไม่ค่อยมีคนไปวัดป่าบ้านตาดกัน
เพราะกลัวหลวงตา แต่ก็ดีไปอย่าง
สงบเงียบดี ข้าวของก็มีไม่มาก
มีพอใช้ ไม่เดือดร้อนอะไร

ความเข้มงวด ของหลวงตา

สมัยก่อนไม่ค่อยมีใครไปวัดป่าบ้านตาดกัน ส่วนใหญ่จะไปวัดครูบาอาจารย์ที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่กว่าหลวงตา วันเสาร์วันอาทิตย์อย่างมากก็มีรถแค่ ๒-๓ คันที่ไปจากอุดรฯ เท่านั้นเอง ไปใส่บาตรไปถวายอาหาร

ตอนนั้นวัดของหลวงตาเป็นวัดที่เขาไม่ค่อยกล้าเข้ากัน ท่านดูมากนะ และหลวงตาไม่ค่อยเปิดโอกาสให้มากนัก ถ้าจะมาก็ต้องทำใจไว้ก่อนถึงจะมาได้ พวกที่ทำใจไม่ได้ก็จะไม่มา จะเลยไปวัดอื่นเลย ส่วนใหญ่จะมากันเยอะก็ช่วงกฐิน จะมีคณะจากกรุงเทพฯ เหมารถบัสกันไป ไปเดี่ยวเดียว พอถวายของเสร็จ รับพรเสร็จก็กลับกันมา ไม่กล้าค้างกัน

ความที่ญาติโยมไม่ค่อยมากันเยอะ พอฉันเสร็จ ทำภารกิจต่างๆ เรียบร้อย พระก็รีบแยกกันกลับไปที่พักโดยเร็ว มุ่งไปที่การภาวนาอย่างเดียว

เดินจงกรม นั่งสมาธิ เวลาพระออกมาเฟ้นฟ่านก็จะถูกหลวงตาไล่ไปภาวนา ถ้าออกมาเฟ้นฟ่านบ่อยๆ ก็จะโดนไล่ออกจากวัดเลย

หลวงตาท่านเข้มงวดกวัดชั้นกับพระเถรมาก ท่านไม่ต้องการให้พระเถรเสียเวลากับเรื่องของกิเลส ส่วนใหญ่เรามักจะติดเรื่องของกิเลสกัน เช่น เรื่องขบเรื่องฉัน เรื่องคุยกันที่ไม่เกิดประโยชน์

ตอนอยู่ที่วัดป่าบ้านตาด จะรวมกันเฉพาะเวลาหลวงตาเรียกประชุมเท่านั้นเอง นอกจากนั้นแล้วพระจะไม่มารวมกัน ท่านต้องการให้แยกกัน ให้ปลีกวิเวก ต่างคนต่างภาวนา ต่างคนต่างบำเพ็ญ ท่านจะคอยไล่พระให้ภาวนา ให้เข้าทางจงกรม พระก็ชอบแอบออกมานั่งอยู่แถวโรงน้ำร้อนน้ำชาอยู่เรื่อยๆ ท่านก็ต้องคอยเดินตรวจอยู่ทุกๆ ครั้งชั่วโมง เดินมาครั้งแรกเห็นหน้าไม่เป็นไร ท่านจะไม่พูดอะไร ถ้าเห็นครั้งที่ ๒ ต้องรีบกระโจนนะ ไม่งั้นเดี๋ยวโดน ท่านจะว่า “ยังอยู่ตรงนี้อีกหรือ จะฉันไปถึงไหนกัน ทำไม่ไม่ไปเข้าทางจงกรม ทำไม่ไม่ไปนั่งสมาธิกัน” หลวงตาจะคอยกำราบ ท่านไม่ค่อยให้คุยกัน ให้รีบฉันให้เสร็จแล้วก็แยกกันกลับไป เพราะคุยกันแล้วจิตมันฟุ้งซ่าน ดีไม่ดีก็ทะเลาะกันเถียงกัน

ถ้าท่านเห็นกุฏิไหนมีรองเท้าอยู่ ๒ คู่ ๓ คู่ ก็จะโดนเลย เวลาจะเยี่ยมกัน ต้องซ่อนรองเท้าไว้ เวลาคุยกันก็ต้องไม่ให้มีเสียงเด็ดขาดออกมาจากกุฏิเลย เมื่อก่อนนี่ตอนกลางคืนหลวงตาจะเดินตรวจพระอยู่เป็นประจำ ท่านไม่ให้พระไปสูงสิง ไปคุยกันตามกุฏิ บางที่ท่านก็ไม่ใส่รองเท้าเดิน จะเดินเงิบๆ

จะไม่ได้ยินเสียงท่านเดิน ไม่ใช่ไฟด้วย สร้างความกลัวให้พระต้องคอยระวังตัวเองตลอด ถ้าองค์ไหนไม่ภาวนาก็จะโดนหลวงตากดูแลนอน

ส่วนใหญ่เราจะไม่ไปคุยกับใคร เพราะติดภาวนา จะอยู่ตามลำพังที่กุฏิ นานๆ ถ้ามีธุระจำเป็นจริงๆ ก็ไปพูดไปคุยบ้าง ส่วนใหญ่จะพูดคุยกันตอนที่ ยังไม่มีต ช่วงตอนปิดกวาด ตอนทำกิจวัตรร่วมกัน คุยกันนิดหน่อย เสร็จกิจแล้วก็แยกกัน แต่จะไม่ไปนั่งคุยที่กุฏิ ส่วนใหญ่จะไม่ไปไหน ไปทำกิจที่ศาลา เสร็จแล้วก็กลับมาอยู่ที่กุฏิ หรือไปภาวนาเดินจงกรมอยู่ในป่า อยู่คนเดียว แส่นจะสุขแส่นจะสบาย เวลาบำเพ็ญจนจิตสงบแล้วจะไม่อยากยุ่งกับใคร จิตสงบเป็นเหมือนกับน้ำนิ่ง พอไปพูดไปคุยกับใครก็ทำให้กระเพื่อม จิตก็จะไม่ใส ไม่สดชื่น ไม่สุข ทำให้เสียเวลาด้วย เพราะนอกจากการทำจิตให้สงบแล้ว ยังมีงานสำคัญว่านั่นอีก คือการเจริญปัญญา พิจารณานิจจัง ทุกขัง อนัตตา ในชั้นที่ ๕

ตั้งแต่บวชมานี้ เราไม่เคยไปงานไหนเลย งานผ้าป่า งานกฐิน งานฉลอง งานศพ ไม่เคยไปเลย ในช่วงเข้าพรรษาจะมีธรรมเนียมไปกราบครูบาอาจารย์ ทำวัตรขอขมา ท่านไปทำองค์เดียว จะไม่ให้พระเถรไปไหน หลวงตากจะไม่พาพระเถรไปกราบครูบาอาจารย์เลย

งานศพของครูบาอาจารย์ต่างๆ พระเถรในวัดก็ไม่ต้องไป เช่น งานศพของพระอาจารย์สิงห์ทอง ท่านก็ให้พระเถระ ๒-๓ รูปไปกับท่าน พระเถรในวัดไม่ให้ออกไปข้างนอก ท่านว่าถ้ากำลังภาวนาอยู่ที่ไม่ควรเสียเวลา ท่านเห็น

ความเป็นท่าน

ความสำคัญของการภาวนามากกว่าการไปช่วยงานศพที่เป็นงานระดับทาน ถ้าไปงานศพก็จะได้ภาวนา ถ้าออกไปข้างนอกวัดจะเสียการภาวนา ทำให้จิตหยาบลง ท่านห่วงมาก ไม่อยากให้ออกไปสัมผัสรูป เสียง กลิ่น รส กลับมาจะมีสัญญาอารมณ์ตกค้างอยู่ในใจ เวลาเดินจงกรมก็จะคิดถึงภาพที่เห็นเป็นอันตรายมากต่อความสงบของจิตใจ

นี่ก็เป็นเหตุที่ทำให้เราไม่ค่อยได้ไปไหนเท่าไร ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติมานี้ ก็ไม่เคยไปเกี่ยวข้องกับงานต่างๆ ตั้งแต่ได้หนังสือธรรมะมาอ่าน หนังสือก็บอกให้เข้าข้างใน ปฏิบัติเข้าข้างในอยู่ตลอด ไม่มีเหตุดึงให้เราไปข้างนอก

การ อดนอน

การอดนอน ให้ถือ ๓ อริยาบถ คือ ยืน เดิน นั่ง
ไม่ให้นอน

ถ้าอยู่ใน ๓ อริยาบถนี้ จะหลับได้ไม่นาน เวลาง่วงมากๆ ก็จะนั่งหลับ
ไปสักชั่วโมง ๒ ชั่วโมง แล้วก็ตื่นขึ้นมา จากนั้นก็ไปเดินจงกรมต่อ
พอเดินจงกรมเมื่อยก็กลับมานั่งสมาธิต่อ จะได้ไม่เสียเวลากับการหลับนอน
ถ้าจะหลับก็ให้หลับอยู่ในท่านี้ ถ้านอนจะหลับนาน เวลาตื่นจะไม่อยากลุกขึ้น

การปฏิบัตินี้ขึ้นอยู่กับจริตแต่ละคน บางคนชอบอดนอน ๓ อริยาบถ
บางคนชอบอดอาหาร บางคนชอบไปอยู่ที่เปลี่ยวๆ ที่น่ากลัว นักปฏิบัติ
ต้องเดนตาย นอนกับดินกินกับทรายได้ ไม่วิตกกับการอยู่การกินมาก
จนเกินไป ยอมตาย ต้องพิจารณาความตายอยู่เรื่อยๆ ว่าเกิดมาแล้วต้องตาย
ไม่มีใครหนีพ้นความตายไปได้ ให้เอาความตายมากระตุ้นให้ปฏิบัติธรรม
ไม่ช้าก็เร็วก็ต้องตาย ขณะที่มีชีวิตอยู่มีโอกาสได้ปฏิบัติก็ต้องรีบทำ ถ้าไม่รีบ
ปฏิบัติพอถึงเวลาตายก็จะหมดโอกาส

ความมักน้อย ของหลวงตา

ได้ยืมว่าสมัยก่อนหลวงตาท่านมากรุงเทพฯ ท่านจะนั่งรถไฟชั้น ๓ แก้อื้อไม่ไม่มีเบาะ ท่านไม่นอน ท่านนั่งมาตลอดคืน ทั้งๆ ที่เขาอยากถวายตู้นอนให้ท่าน แต่ท่านไม่เอา ท่านทำเพื่อให้จิตใจเข้มแข็ง ให้กิเลสอ่อนกำลังลง จะได้ไม่มาสร้างควมวุ่นวายให้กับใจ ขอให้ใช้ความมักน้อยเสมอ

กิริยา พระอรหันต์

หลวงตาท่านบอกว่า ท่านทำอะไรเป็นกิริยาหมด เวลาดูท่าทางเหมือนโกรธแค้น โกรธเคือง แต่ในใจไม่มีอะไร เป็นเพียงกิริยา เป็นการแสดง เราแสดงอย่างนั้นได้หรือเปล่า ถึงเวลาวางแผน ก็วางแผนไป ถึงเวลาทำอะไรก็ทำไป พอไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ จะหงุดหงิดหรือเปล่า ถ้าหงุดหงิด มันก็เป็นโทษกับตัวเราเองที่ไปเอาจริงเอาจังมากจนเกินไป ลืมไปว่าเราเพียงเล่นละคร ที่เราไปเอาเป็นเอาตายกับมัน เพราะยังติดกับกามสุขอยู่ ถ้าอยากจะกินอะไรแล้วไม่ได้กิน จะหงุดหงิด ทำไม่ไม่คิดว่าเราเพียงเล่นละคร

การดูแล

สุขภาพของหลวงตา

พระที่นั่งสมาธิประจำ ไม่ได้เป็นโรคเข้าเสื่อมก็มี ตั้งเยอะเยอะไป ครูบาอาจารย์อย่างหลวงตา ท่านอายุ เก้าสิบกว่าแล้ว ทำไมท่านก็ยังไม่ไปไหนมาไหนได้อยู่ เพราะท่านรู้จักวิธีดูแลรักษาร่างกายของท่าน ทำโยคะ อยู่เรื่อย ท่านก็มีท่าของท่าน เราก็เห็นท่าของท่าน ตอนเช้าที่มานั่งคุมพระกวาดอุคาลา ท่านก็ยืดเส้น ยืดสายอะไรของท่านไป นอกจากนั้นก็ยังมีพระคอย จับเส้นให้ เพราะเส้นมันตึงมันยึด บีบแล้วมันก็คลาย

เมื่อก่อนนี้หลวงตาเดินตรวจพระ
ตอนกลางคืนอยู่เป็นประจำ ท่านใช้การ
เดินตรวจพระเป็นการเปลี่ยนอิริยาบถไป
ในตัว เพราะบางที่ท่านไม่มีเวลาเดิน จึงใช้
การเดินตรวจให้เกิดประโยชน์หลายอย่าง
ได้ประโยชน์ทางกาย ได้ประโยชน์ในการ
ดูแลพระเณร

คนที่มียุถึงขนาดนี้ ยังเคลื่อนไหว
ขนาดนี้ได้ ต้องถือว่าเก่งมาก อายุเก้าสิบ
กว่าแล้ว ยังคล่องแคล่วว่องไว ยังทำอะไร
ได้ด้วยตัวเอง ถ้าเปรียบเทียบกับสมเด็จพระ
สังฆราชฯ นี้ต่างกัน สมเด็จพระ
พระในเมือง ไม่มีโอกาสได้เดินมาก
นั่งรับแขกรับคนอยู่เรื่อยๆ มันก็จะชำรุด
เร็วกว่า

จึงขอสรุปว่า สังฆารเป็นของไม่เที่ยง
จงพยายามทำประโยชน์ส่วนตนและส่วน
ท่านให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท

ธรรมโอสถ รักษาโรค

พระปฏิบัติพระป่าส่วนใหญ่จะไม่กังวลกับเรื่องหยุกยาเท่าไร ส่วนใหญ่จะรับประทานยาสมุนไพร จะไม่ค่อยไปหาหมอไปโรงพยาบาล นอกจากเป็นโรคที่รักษาได้ผลจริงๆ ถ้าเป็นไข้ป่า ก็ใช้ธรรมโอสถ

ตั้งแต่บวชนี้ไม่เคยฉันทยาแก้ปวดเลย เราไม่เคยมียาแก้ปวดอยู่ในกุฏิ แม้แต่เม็ดเดียว แต่มีธรรมโอสถเป็นยาแก้ปวดอยู่ในใจ ปวดก็ปล่อยให้ปวดไป ร่างกายมันปวด แต่ใจไม่รู้รู้สึกปวด ใจแยกออกจากร่างกายได้ ถ้าวอดข้าวที่ละ ๕ วัน ๗ วันได้นี้ ความเจ็บปวดอย่างอื่นจะไม่ทรมาณเท่าไร จึงอย่าเสียดายร่างกายเลย ให้พิจารณาความตายอยู่เรื่อยๆ จะได้รู้ว่ารักษาอย่างไรก็ต้องตาย เสียเวลาไปเปล่าๆ ผู้รักษาใจดีกว่า จะสบายไปตลอด ร่างกายจะเป็นอย่างไรจะไม่เดือดร้อน จะรวยจะจนก็ไม่เดือดร้อน ถ้าไม่รักษาใจแล้ว ก็เลสจะหลอกให้อยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ อยากให้รำให้รวยไปตลอด อยากให้สุขไปตลอด พอมีปัญหามาทางเศรษฐกิจ ทางการเงินการทอง ก็จะวุ่นวายใจ อย่าไปให้ความสำคัญกับร่างกายมากเกินไป เรามีร่างกายมาหลายร่างแล้ว เหมือนมีเสื้อผ้ามาหลายชุดแล้ว มาให้ความสำคัญกับใจดีกว่า

พระอุปัชฌาย์ หลวงตา

ถ้าได้ปฏิบัติหลวงตาก็จะได้ธรรมะ หรือแก้ปัญหาธรรม
ได้มากเวลาอยู่รับใช้ท่าน เช่น พระอุปัชฌาย์ก็จะมี
โอกาสเยอะ เพราะเวลาอยู่ใกล้ตัวท่าน ก็เหมือนกับ
ขึ้นเวทีต่อยมวย คู่ต่อสู้ก็จะคอยต่อยเราอยู่เสมอใช่ไหม

เราก็ต้องคอยตั้งรับอยู่เสมอ ก็ทำให้เรามีสติตั้ง มีปัญญาไว้คอยรับ
แต่ถ้าไม่ได้เข้าไปปฏิบัติใกล้ชิดกับท่าน ก็เป็นเหมือนคนดู นั่งดูเฉยๆ เท่านั้นเอง
ก็จะได้ที่ท่านคอยช่วยกระตุ้นธรรมะให้กับเรา ยกเว้นถ้าเราเป็นคนที่สามารถ
ปฏิบัติของเราเองได้ ก็ไม่ต้องอาศัยท่านให้คอยกระตุ้น แต่ถ้าได้ไปรับใช้ใกล้ชิด
ก็เป็นโอกาสที่ดี

เหมือนกับพระอานนท์ที่ได้รับใช้พระพุทธเจ้าอย่างใกล้ชิด ก็จะได้เรียนรู้
อะไรเยอะแยะ แต่ก็เป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ด้วยกันทุกคน เพราะท่านก็
องค์เดียว แล้วท่านก็มีลูกศิษย์ตั้งเยอะแยะ ก็แล้วแต่ว่าท่านจะพิจารณาใคร
แต่ก็ไม่จำเป็นที่ทุกคนจะต้องเข้าไปอยู่ใกล้ชิดอย่างนั้น คนอื่นที่ไม่ได้ใกล้ชิด
พระพุทธเจ้าหรือกับครูบาอาจารย์ เขาก็บรรลุธรรมได้

ความจำ กับความจริง

ส่วนใหญ่หนังสือพระพุทธศาสนาภาษาอังกฤษ จะเกี่ยวกับปริยัติมากกว่าการปฏิบัติ จะเกี่ยวกับชื่อ ของกิเลส ชื่อของธรรม ไม่เกี่ยวกับอาการของกิเลส ของธรรมว่าเป็นอย่างไร

หลวงตาท่านบอกว่า ความรู้ที่ได้จากการอ่านเป็นความจำ ไม่ได้เป็น ความจริง

เราอ่านแล้ว เราก็จำสิ่งที่เราอ่านแล้วก็คาดคะเนไป เพราะยังไม่ได้เห็น ของจริง ก็ต้องวาดภาพไปภายในใจก่อน ใจของเราเป็นเหมือนแว่นตาที่ไม่ใส สะอาด หรือแว่นตาที่ไม่ได้ขนาดกับสายตา พอมองไปก็จะมองไปตามแว่นตา แว่นตาบอกเป็นสีแดง เราก็ว่าเป็นสีแดง แต่ความจริงเป็นสีม่วง แต่ เนื่องจากแว่นตามีสีเคลือบไว้ ก็เลยทำให้เราเห็นเพี้ยนจากความจริงไป เห็นไปตามแว่นตา

ใจก็เห็นไปตามการคาดเดาของเรา ความรู้ที่ได้จากการศึกษาอย่างเดียว
จึงยังไม่พอ ต้องปฏิบัติเทียบกับความจริงที่ใจเป็นผู้สัมผัสรับรู้ ถ้าเอามา
เทียบมาสัมผัสแล้วก็จะรู้ทันทีว่าเป็นอย่างไร แต่การที่ใจจะสัมผัสรับรู้ได้
ใจต้องสะอาดก่อน ถึงแม้จะไม่สะอาดถาวร ก็ต้องสะอาดชั่วคราว พอให้เห็น
ความจริงได้สักแวบหนึ่ง เหมือนกับแว่นตาที่ขีดแล้วก็จะสะอาดอยู่ระยะหนึ่ง
พอให้เห็นภาพจริงได้ ถ้าจะให้เห็นตามความเป็นจริง จิตต้องมีสมาธิก่อน
ต้องรวมลง ต้องหลุดจากความครอบงำของกิเลส

ความคิดของเราอยู่ภายใต้อำนาจของอวิชชาของกิเลส อวิชชาบังจया
สังขาร ก็เลยคิดไปในทางอวิชชาคือความหลง เหมือนแว่นตาที่ไม่สะอาด
จึงต้องขีดแว่นตาให้สะอาดก่อน แล้วจะเห็นตามความเป็นจริง สีเขียวก็เป็น
สีเขียว สีแดงก็เป็นสีแดง จะไม่เป็นสีอื่น

เรื่องที่ไม่มีแสดง ในพระไตรปิฎก

ในประวัติท่านพระอาจารย์มั่นได้เขียนไว้ว่า มีพระพุทธเจ้า และพระอรหันต์มาแสดงธรรม มาสนทนาธรรมกับท่าน อยู่เป็นประจำ แต่นี่ก็เป็นกรณีพิเศษเฉพาะบุคคลที่ ติดต่อกับจิตของผู้อื่นได้ ถ้าไม่มีความสามารถทางด้านนี้ ก็จะติดต่อกันไม่ได้ ก็เหมือนกับคนที่มือโทรศัพท์มือถือ กับคนที่ไม่มี คนที่มีก็สามารถติดต่อกับผู้ที่มีได้ ถึงแม้จะ อยู่ต่างประเทศก็ยังติดต่อกันได้ แต่เรื่องนี้ไม่มีแสดงไว้ในพระไตรปิฎก

คนที่ศึกษาพระไตรปิฎกจนเป็นหนอนก็จะค้านหัวชนฝาหาว่าหลวงปู่มั่น อูตริ อย่างที่ปรากฏอยู่ในท้ายหนังสือประวัติหลวงปู่มั่น เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ของม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่วิจารณ์หลวงปู่มั่นว่าเป็นหลวงตาเพื่อเจ้าหรือเปล่า พุดในสิ่งที่ไม่มีในพระไตรปิฎก

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ถือว่าตนเป็นเอกในด้านพระไตรปิฎก ยืนยันว่า สิ่งที่หลวงปู่มั่นพุดไม่มีในพระไตรปิฎก หลวงตาท่านก็ตอบไปว่า ความรู้ในพระไตรปิฎกเป็นเหมือนน้ำในตุ่มในไห แต่ความรู้ที่ปรากฏขึ้นในจิตของผู้ปฏิบัติ เป็นเหมือนน้ำในมหาสมุทรกว้างใหญ่ไพศาลมาก ความรู้ของพระพุทธรเจ้าที่ไม่ได้บรรจุไว้ในพระไตรปิฎก เป็นเหมือนน้ำในมหาสมุทรเหมือนใบไม้ในกำมือกับใบไม้ในป่า พระพุทธรเจ้าทรงถามภิกษุว่าส่วนไหนจะมากกว่ากัน พระภิกษุก็ตอบว่า ใบไม้ในกำมือมีไม่กี่ใบ นับได้เลย แต่ใบไม้ในป่านับไม่ถ้วน

พระพุทธรเจ้าก็ทรงตรัสว่า ความรู้ที่ตถาคตรู้อยู่ในใจเหมือนกับใบไม้ในป่า แต่ความรู้ที่ตถาคตสอนพวกเขาเป็นเหมือนใบไม้ในกำมือ สอนเท่าที่จำเป็นเพื่อให้พวกเขาเอาไปปฏิบัติแล้วจะให้เห็นความรู้ที่ตถาคตไม่ได้เอามาสอน ถ้าพวกเขาเพียงแต่ศึกษาพระไตรปิฎกก็จงอย่าไปอูตริว่ารู้มาก จะกลายเป็นใบลานเปล่าไป ต้องไปปฏิบัติก่อน แล้วความรู้ต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นมาในจิตจะมีมากมายกายกอง แล้วจะไม่ปฏิเสธความรู้ที่ไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎก

พิธีพาดไฟ ภาคอีสาน

อาตมาตอนไปอยู่บ้านตาดใหม่ๆ ก็ไปสวดงานศพ
ชาวบ้านทางอีสานเวลาเผาศพจะไม่มีโลงไม้ปิดมิดชิด
จะเป็นโลงกระดาษแปะโครงไม้ ไม่มีฝา เวลาเผาก็
ตั้งบนกองฟืน เอาไม้ ๒ ท่อนทับโลงไว้ เวลาไฟเผา
ร่างกายจะดีดขึ้นมา ก็ไปพิจารณาดูคนตายอยู่เรื่อยๆ
ถ้านึกภาพไม่ออกก็ต้องไปดูของจริง ดูของจริงแล้วก็
เอามาคิดเอามาเจริญอยู่เรื่อยๆ อยู่ในใจ ว่าสักวันหนึ่ง
ร่างกายเราก็ต้องเป็นอย่างนี้

งานเผาศพของโยมแม่หลวงตา ตอนนั้นเผาตอนบ่ายที่หน้าศาลา
ภายในวัด ไม่ได้ก่อเมรุ เอาฟืนมากอง แล้วก็เอาโลงศพไปตั้ง พอถึงเวลา
ก็จุดไฟเผา ตอนดีกพอไฟไหม้หมดแล้ว ก็เก็บเศษกระดูกเข้าไปโรย
ใต้ต้นไม้ในวัด จากดินก็กลับคืนสู่ดิน

ตอนเช้าที่หน้าศาลาไม่มีอะไรเหลืออยู่เลย ไม่มีซากเหลืออยู่เลย เก็บเรียบร้อยหมด ตอนต้นท่านจะให้เผาวันที่เสียเลย เสียตอนเช้าท่านจะให้เผา ตอนบ่าย ญาติพี่น้องขออนุญาตเก็บไว้คืนหนึ่ง จะได้บอกญาติพี่น้องที่อยู่ไกลจะได้มาร่วมงาน ก็เลยเก็บไว้คืนหนึ่ง ไม่มีการสวด ตั้งศพไว้เฉยๆ ใครอยากจะทำวัก็ไหว้ไป แต่ไม่มีพระสวดกุสลาฯ เวลาก่อนจะเผาก็นิมนต์ครูบาอาจารย์ ๑๐ รูปมาบังสุกุล ไม่ได้สวดกุสลาฯ

กุสลา แปลว่า ความฉลาด ก็คือการพิจารณาว่าเป็นเพียงตุ๊กตาตัวหนึ่ง เป็นดินน้ำลมไฟ ที่จะต้องแก่ต้องเจ็บต้องตาย **ต้องกุสลาตอนที่ยังไม่ตาย** **ตายไปแล้วจะกุสลาหาอะไร** ต้องกุสลาอยู่กับคนที่ยังมีชีวิตอยู่ คนที่มีชีวิตอยู่นี้ ต้องกุสลาเอง ไปนิมนต์พระมากุสลาทำไม พระต้องกุสลาร่างกายของท่านเอง พวกเราก็ต้องกุสลาร่างกายของพวกเรา ต้องสร้างความฉลาดให้แก้ไข ให้รู้ทันธรรมชาติของร่างกายว่าเป็นเพียงดินน้ำลมไฟ มีอายุขัย ต้องแก่ เจ็บ ตาย

ฝึกปฏิบัติภาวนา ไม่ท้อถอย

ตอนอยู่ที่บ้านตาด ก็ไม่ได้ทำความเพียรอย่างอุกฤษฏ์
อะไร ก็ทำตามกำลังของเรา พูดคำว่าอุกฤษฏ์แล้ว
เดี๋ยวมันกลายเป็นเรื่องใหญ่ เพราะคนที่เขาอุกฤษฏ์
กว่าอาตมายังมีอยู่เยอะ เพราะมัจฉิมาของแต่ละคน
ไม่เหมือนกัน คือเราทำเต็มทีของเรา ก็แล้วกัน

ถ้าเป็นรถยนต์ก็เหยียบสุดคันเร่งนะ แต่จะเร็วกว่าคันอื่นหรือไม่
หรือช้ากว่าคันอื่น ก็อีกเรื่องหนึ่ง เพราะรถแต่ละคันมีซีซีไม่เท่ากัน รถเรา
๑๕๐ ซีซี ไปเจอรถ ๒๕๐ ซีซี มันก็สุดคันเร่งด้วยกัน แต่เขาต้องไปเร็วกว่าเรา
แต่เร็วหรือช้าก็ถึงที่หมายเหมือนกัน ถ้าไม่ยอมแพ้ก็มาถึงจนได้ ถ้าเกิดท้อแท้
โธ้ย ไปไม่ถึงหรอก

การปฏิบัติจึงต้องไม่ท้อแท้ แต่จะต้องเจออุปสรรค ต้องเกิดความรู้สึก
เบื่อหน่ายท้อแท้บ้าง แต่ก็อย่าหยุด พักบ้าง วันนี้อาบน้ำ วันนี้อาบน้ำ
ไม่ค่อยได้เรื่องก็อาบน้ำ อ่านหนังสือแทน ถ้าไปบีบมากๆ ไปกดดันมากๆ

จะยิ่งเครียดใหญ่ จะเกิดการต่อต้าน จะทำให้มีปัญหาตามมาเวลาที่จะปฏิบัติ
คราวต่อไป ดังนั้น บางวันถ้ารู้สึกว่ามันไม่ได้จริงๆ ฝืนเต็มที่แล้วยังไม่ได้ก็
พักสักหน่อย แต่อย่าพักนาน พักเฉพาะวันนี้ พรุ่งนี้มันกำลังก็เริ่มใหม่ ทำไปเรื่อยๆ
การปฏิบัติบางวันก็ดีไปสะดวกรวดเร็ว จิตเป็นอารมณ์ บางวันก็ไปทาง
มรรคก็ดี บางวันไปทางสมุทัยก็ยาก เหมือนเดินทวนลมกับเดินตามลม วันไหน
ถ้าไปตามลมก็จะง่าย นั่งสมาธิจิตสงบง่าย ไม่ฟุ้งซ่าน บางวันนั่งแล้วก็คิดแต่
เรื่องนั้นคิดแต่เรื่องนี้ มีแต่อารมณ์ฉุนเฉียวอยู่ตลอดเวลา นั่งยังไงก็ไม่สงบ
จึงต้องสังเกตจิตเรา ถ้านั่งไม่ได้จริงๆ ก็เปลี่ยนไปทำอย่างอื่น ถ้าฟุ้งซ่าน
ก็ลองเปิดหนังสือธรรมะอ่านดู อยากจะคิดไม่อยากจะสงบ ก็เจริญทาง
ปัญญาแทน พิจารณาดูอาการ ๓๒ ของร่างกายไปก็ได้ พิจารณาเกิด แก่
เจ็บ ตาย ไป บางทีไม่อยากจะอยู่หนึ่งๆ ก็เอามาพิจารณาให้เกิดปัญญา บางวัน
ไม่อยากจะคิด อยากอยู่หนึ่งๆ ทำจิตให้สงบก็ง่าย จึงต้องคอยสังเกตดูจิต
ของเราอยู่เรื่อยๆ

เวลาเกิดความท้อแท้ก็ให้ระลึกถึงครูบาอาจารย์ ระลึกถึงพระพุทธเจ้า
ท่านก็เหมือนเรา เป็นปุถุชนคนธรรมดาสามัญมาก่อน ท่านก็ต้องต่อสู้ฝืนจิต
เหมือนกัน ศีลภาวนาของท่านว่าท่านทำอะไรท่านจึงไปได้ ท่านไม่ถอย
ท่านสู้ไปเรื่อยๆ ครูบาอาจารย์ทุกรูปทุกองค์ก็สู้ไปเรื่อยๆ ท่านไม่ถอย
ไม่หยุด อาจจะมีพักบ้าง ไม่ได้ปฏิบัติอย่างอุกฤษฏ์ทุกวันหรอก บางครั้งก็ต้อง
พักบ้าง แต่ไม่พักแบบเถลไถลเลยเถิดไปทำเรื่องอื่น

ไม่สนใจใคร มุ่งแต่ธรรม

ช่วงเวลาที่อยู่บ้านตากก็ไม่ได้ไปไหน อยู่ที่นั่น ๔ ปี
ก็ไม่ได้ออกไปไหนเลย ตั้งแต่บวชมานี้ก็ไม่ได้คุยได้
สนิทสนมกับใคร ทั้งๆ ที่อยู่เ็นวัดเดียวกัน รู้จักชื่อ
รู้จักหน้าค่าตา แต่ไม่ได้ทำความสนิทสนมกับใคร
เพราะต่างคนก็มีหน้าที่ของตน

อยู่ที่นั่นก็เหมือนกับอยู่ที่นี้ เข้าก็ไปที่ศาลาเตรียมตัวออกบิณฑบาต
กลับมาจากบิณฑบาต ฉันเสร็จ ทำความสะอาดเสร็จ ก็กลับกุฏิใครกุฏิฉัน
บ่ายก็ออกมาปิดกวาด ฉันนํ้าร้อนนํ้าชา เสร็จแล้วก็กลับไปสร่งนํ้า เข้าที่
ภาวนา ชีวิตของพระปฏิบัติก็มีแค่นั้น

อยู่ที่นั่นก็ไม่ได้คุยได้ไปหาใคร ไม่ได้ไปคุยกับใคร รู้จักว่าเป็นใคร
เท่านั้น แต่ก็ไม่รู้ว่ามีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร ไม่ได้คุยคุยกับใคร อาจจะไม่
แปลกไปหน่อย

ลาแล้ว... บ้านตาต

เราก็ไม่เคยไปวัดบวรฯ ไม่รู้จักใครที่นั่น บุญก็พาเรา
ไปพบสมเด็จพระฯ ท่านก็เมตตาบวชให้ บุญก็พาให้รู้จัก
วัดป่าต่างๆ เพราะที่วัดบวรฯ มีชาวต่างประเทศ
ที่บวชแล้วจะไปอยู่ตามวัดป่าของครูบาอาจารย์กัน
เช่น วัดของหลวงปู่ขาว หลวงปู่เทศก์ หลวงปู่ฝั้น
หลวงตามหาบัว เราก็เลือกไปวัดหลวงตาก่อน กะว่า
จะแวะไปเรื่อยๆ ไปดูหลายๆ วัด พอไปถึงวัดหลวงตา
ก็ไม่ได้ไปไหนเลย อยู่ประมาณเกือบ ๕ ปี อยู่ ๕ พรรษา
๘ ปีกว่า

ตั้งแต่บวชจากวัดบวรฯ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ พอต้นเดือนเมษา ๒๕๑๘ ก็ได้ไปอยู่ที่วัดป่าบ้านตาด อยู่ที่นั่น ๘ ปี ๘ เดือน ออกมาตอนธันวาคม ๒๕๒๖ อยู่ได้ ๙ พรรษา ก็ไม่ได้ไปไหน อยู่ที่นั่นตลอด อยู่ที่นั่นก็เคยเข้าไปในเมืองอุดรเพียง ๔-๕ ครั้ง ไปกิจนิมนต์ครั้งสองครั้ง ซึ่งนานๆ จะมีสักครั้งหนึ่ง แล้วก็ไปหาหมอสองสามครั้งเพราะเป็นไข้ป่าไปให้หมอฉีดยาให้ และเคยขึ้นไปเชียงใหม่อยู่ครั้งหนึ่ง มีคนไปทอดกฐินเขาชวนไปนั่งรถเที่ยว เขาเห็นไม่เคยไปไหนก็เลยชวนไป ก็มีอยู่ครั้งเดียวเท่านั้นเองที่เดินทางไกล

อยู่อุดรฯ ก็ไม่เคยได้ไปกราบครูบาอาจารย์องค์อื่นเลย ไม่เคยมีความรู้สึกว่าต้องไป เพราะรู้ว่าไปก็เท่านั้น เวลาไปกราบท่านก็สอนให้กลับมา นั่งภาวนาอยู่ดี ไปหาครูบาอาจารย์ก็เรียบร้อยก็เหมือนกันทั้งนั้น ท่านก็สอนเรื่องทาน ศีล ภาวนา หาให้เจอเถอะ ถ้าได้เจออาจารย์ภายในใจเราแล้วก็ไม่ต้องไปหาอาจารย์ข้างนอก

ส่วนจุดดั่งก็ไม่ได้ไป อยู่ในวัดก็สามารถบำเพ็ญได้ เพราะการไปจุดดั่งก็เพื่อให้อยู่ห่างไกลจากภารกิจงานต่างๆ ที่ไม่ใช่งานภาวนา หลวงตาท่านส่งเสริมเรื่องภาวนาอยู่แล้ว ถ้าพระเถระที่ต้องการภาวนา ท่านก็จะไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับการงานต่างๆ ท่านส่งเสริมเต็มที่

พออยู่ได้ ๕ พรรษาก็ขอกราบลาท่านมาเยี่ยมบ้าน ท่านก็อนุญาตให้กลับมา พักได้ประมาณ ๒ อาทิตย์ก็กลับ ขากลับก็แวะไปภาวนาที่เขื่อน

จุฬารัตน์ ตอนนั้นเป็นเดือนเมษายน ๒๕๒๓ อยู่ภาวนาได้ประมาณ ๑ อาทิตย์ ก็ได้ข่าวเครื่องบินตก เครื่องบินที่ครูบาอาจารย์ ๕ รูปโดยสาร ท่านมรณภาพ ก็เลยอยากจะไปวัด ไม่ทราบว่าต้องช่วยทำอะไรบ้าง พอไปถึงวัดก็ทราบว่าหลวงตาไม่ให้พระเถระไปช่วยทำอะไร ท่านต้องการให้พระเถระภาวนา เพราะงานข้างนอกเป็นงานหยาบ งานข้างในเป็นงานละเอียด ถ้ากำลังทำงานข้างในแล้วออกไปทำงานข้างนอก ก็จะทำให้งานข้างในเสียได้ ท่านเลยไม่ให้พระเถระไป มีแต่ท่านกับพระเถระรูปสองรูปไปดูผลงานของครูบาอาจารย์ที่มรณภาพไป

พอออกพรรษา ๘ ก็ขอลาออกมาภาวนาแล้วก็มาเยี่ยมบ้านด้วย เป็นปลายปี ๒๕๒๕ มาแวะเยี่ยมบ้านก่อน แล้วก็มาที่วัดญาณฯ เป็นครั้งแรก ได้ยินว่าสมเด็จพระญาณสังวรฯ เป็นผู้สร้างวัดนี้ หลวงปู่เจี๊ยะเคยมาอยู่เป็นเจ้าอาวาส ก็เลยมาดูว่าเป็นอย่างไร พักอยู่ได้ประมาณ ๒ อาทิตย์ แล้วก็กลับไปพักอยู่ที่สวนของวัดช่องลมประมาณ ๓ เดือน แล้วก็เดินทางกลับไปวัดป่าบ้านตาด กลับไปจำพรรษาปี ๒๕๒๖ เป็นพรรษาที่ ๙

พอออกพรรษาปี ๒๕๒๖ หลังจากรับกฐินเสร็จแล้ว ทางบ้านก็ส่งข่าวมาว่าโยมพ่อไม่ค่อยสบาย ท่านเป็นโรคมะเร็งที่ก้านคอ ก็เลยขอลาท่านออกมาเพื่อจะมาอยู่ใกล้และดูแลพ่อ โดยมาพักอยู่ที่วัดโพธิ์สัมพันธ์ในเมืองพัทยา โยมพ่อก็รักษาตัวจนถึงเดือนมิถุนายน ปี ๒๕๒๗ ท่านก็เสีย เสียแล้วก็เผา เสร็จงานศพก็ใกล้ๆ เข้าพรรษาก็เลยไม่ได้กลับไปบ้านตาด

ตอนที่มาก็ไม่ได้คิดว่าจะมาแบบไม่กลับ พอเสร็จงานเผาศพก็ใกล้จะเข้าพรรษา ก็เห็นว่าที่บ้านตาดมีพระอยากจะเข้าไปอยู่กันเยอะ ถ้ากลับไปก็ทำให้คนอื่นไม่ได้อยู่ ก็เลยคิดว่า ได้อยู่มานานพอสมควรแล้ว คือ ๙ พรรษา ไปอยู่ตั้งแต่พรรษาหนึ่งถึงพรรษา ๙ ไม่ครบ ๙ ปี ประมาณ ๘ ปีกว่า ไปเดือนเมษาฯ ๒๕๑๘ พอธันวาคม หรือพฤศจิกายน ๒๕๒๖ ก็ออกมาแล้วก็ไม่ได้กลับไปอีกเลย

อยู่ประจำ ที่วัดญาณฯ

พรรษา ๑ ถึง ๙ จำพรรษาอยู่ที่วัดป่าบ้านตาด
พรรษาที่ ๑๐ จำพรรษาอยู่ที่วัดโพธิ์สัมพันธ์ในเมือง
พัทธยา พรรษา ๑๑ ถึงปัจจุบัน อยู่ที่วัดญาณฯ มาอยู่
ที่วัดญาณฯ ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๒๗

ออกจากวัดป่าบ้านตาดมาแล้ว ก็มาอยู่ที่วัดโพธิ์สัมพันธ์ที่เมืองพัทธยา
อยู่พรรษาหนึ่ง พอออกพรรษาและรับกฐินเรียบร้อยแล้ว ก็มาอยู่ที่
วัดญาณฯ ในปลายปี ๒๕๒๗ เพราะก่อนหน้านี้ก็เคยมาพักที่นี้อยู่ชั่วคราว
แต่ตอนนั้นพักอยู่ข้างล่าง ข้างบนยังไม่ได้บุกเบิก ยังเป็นป่าเป็นเขาอยู่

อาตมามาวัดญาณฯ ปลายปี ๒๕๒๗ ก็พักอยู่ข้างล่างก่อนประมาณ
๒ ปีกว่า พอปี ๒๕๓๐ เดือนมีนาคม ก็ขึ้นมาอยู่บนนี้ ก็อยู่มาจนถึงทุกวันนี้
อยู่มาได้เกือบ ๓๐ ปี ทำกิจกรรมร่วมกับพระที่อยู่ข้างล่าง บิณฑบาตก็ร่วมกัน
ฉันอาหารก็ฉันที่ศาลาเดียวกัน เพียงแต่เวลาอยู่ก็แยกกันอยู่ ถ้าต้องการ
ความสงบก็ขึ้นมาอยู่บนเขา ถ้ายังไม่ถนัดยังไม่พร้อมที่จะอยู่บนเขาก็อยู่
ข้างล่างไปก่อน

อาตมาอยู่ที่นี้ก็อยู่ไปตามอัธยาศัย เคยปฏิบัติอย่างไรตอนที่อยู่กับครูบาอาจารย์ ก็ปฏิบัติของเราไป ไม่ได้ไปสอนใคร แต่ถ้าใครสนใจอยากจะสนทนาธรรมด้วย ก็สนทนากันไป ทำหน้าที่ของเรา เข้าก็เดินลงไปบิณฑบาตฉันเสร็จก็กลับมาที่พัก แล้วก็ไม่ยุ่งกับใคร อยู่ตามลำพัง ใครสนใจจะมาฟังเทศน์ฟังธรรมก็มา ก็พูดไปตามความรู้ความสามารถเท่าที่จะพูดที่จะสอนได้ ไม่ได้หวังอะไร ไม่ได้คิดอะไร ก็อยู่ไปอย่างนี้ จนหมดเวลาของเราเท่านั้นเอง ถ้าทำแล้วสบายใจ ไม่วุ่นวายใจ ไม่ทำลายความสงบ ก็ทำไป ถ้ามารบกวนความสงบ ก็อาจจะต้องหาที่อยู่ใหม่ ขยับขยายไป เพราะงานหลักคือดูแลจิตใจ รักษาจิตใจให้สงบ ไม่ให้ฟุ้งซ่าน ไม่ให้วุ่นวายกับเรื่องราวต่างๆ ถ้ามีเรื่องมาบีบมากจนรู้สึกว่าจะอยู่ไม่ได้ก็ต้องไป ถ้าไม่มีอะไรมาบีบก็อยู่ต่อไป แต่ก็ยังไม่รู้จะไปทางไหน เพราะไม่ได้ไปที่ไหนเลย ไม่ได้สมาคมกับใครที่ไหน

ประวัติ

วัดญาณสังวราราม

สมเด็จพระสังฆราชขออยากจะให้เป็นวัดกรรมฐาน ให้เป็นวัดที่มีการปฏิบัติ นั่งสมาธิ ปฏิบัติธรรม ปฏิบัติถูกต้องวัตรกัน แต่ก็อยากจะให้เป็นวัดที่สวยงาม จึงสร้างให้สวยงาม ก็เลยกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวไป มีคนมาเที่ยวชมตลอดเวลา แล้วก็อยากจะให้เป็นเหมือนวัดบวรฯ อยากให้มีขนบธรรมเนียมประเพณีของวัดบวรฯ ด้วย ก็เลยไปปนกันไปปนกันมา เป็นทั้งลูกทุ่ง เป็นทั้งลูกกรุง

วัดญาณสังวราราม เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร สังกัดธรรมยุติกนิกาย ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นองค์ประธานจัดสร้างวัด

เมื่อปี ๒๕๑๙ นายแพทย์ขจร และคุณหญิงนิธิวดี อันตระการ พร้อมด้วยบุตรธิดา ได้ถวายที่ดินแต่สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ที่ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เนื้อที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่เศษ

ต่อมาคณะผู้ริเริ่มสร้างวัดได้ร่วมกันจัดซื้อที่ดินที่ติดต่อเขตวัดถวายเพิ่มเติมอีกประมาณ ๖๐ ไร่เศษ รวมเป็นที่ดินทั้งหมด ๓๖๖ ไร่ ๒ งาน ๑๑ ตารางวา เพื่อขอให้สร้างวัด และขอใช้ชื่อว่า "วัดญาณสังวราราม"

การสร้างวัดได้ดำเนินการมาโดยลำดับ วัดญาณสังวราราม ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ตามพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๙ ตอนที่ ๔๓)

ในปัจจุบันวัดญาณสังวราราม มีเนื้อที่รวมทั้งหมด ๓๖๖ ไร่ ๒ งาน ๑๑ ตารางวา ไม่รวมถึงพื้นที่โครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่ โดยมีสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก รักษาการเจ้าอาวาส

การสร้างวัดญาณสังวราราม มีจุดมุ่งหมายให้เป็นสำนักปฏิบัติ คือนั่นทางด้านสมณะและวิปัสสนา และเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ในทางการศึกษาอบรมพระธรรมวินัย รวมทั้งเพื่อให้เป็นที่ยังประโยชน์ในการบำเพ็ญอเนกกุศลต่างๆ ด้วย

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

ความเป็นท่าน

สิ่งก่อสร้าง ภายในวัดญาณฯ

วัดญาณฯ นี้สร้างอะไรแต่ละอย่างก็มีเจตนาถวาย
เป็นพระราชกุศลแด่พระมหากษัตริย์และพระบรม-
วงศ์านุวงศ์ทั้งนั้น

อย่างเช่น **พระอุโบสถของวัด** ก็สร้างถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระ
พระเจ้าตากสินฯ สร้างเป็นทรงจีน เอาแบบมาจากวัดบวรฯ

พระประธานในพระอุโบสถ พระนามว่า “สมเด็จพระพุทธญาณนเรศวร์”
ก็สร้างถวายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระเจดีย์ ก็สร้างถวายพระเจ้าแผ่นดินทั้ง ๙ พระองค์ในพระราชวงศ์จักรี

พระมณฑปที่อยู่บนยอดเขา ก็สร้างถวายในหลวงและพระราชินี

ศาลาสวดมนต์ ก็สร้างถวายสมเด็จพระเทพฯ และพระบรมฯ

ศาลาฉันอาหาร ก็สร้างถวายพระพี่นางฯ และสมเด็จพระย่าฯ

วัดนี้สร้างเพื่อเทิดทูนพระมหากษัตริย์ทุกๆ พระองค์ที่ปกป้องรักษา
เอกราชให้ประเทศไทยได้อยู่มาจนถึงทุกวันนี้

ประวัติ

ที่พิกภาวนาบนเขาชีโอน

พระที่วัดนี้เป็นเหมือนลูกกำพร้า สมเด็จพระสังฆราชฯ ทรงสร้างวัดนี้ขึ้นมา แต่ไม่ได้ควบคุมดูแลพระองค์เอง ทรงฝากให้พระองค์นั้นดูแลบ้าง พระองค์นี้ดูแลบ้าง ตอนหลังนี้ก็ปล่อยให้ไปทำตามธรรมชาติ ดูแลกันเอง

ตอนนั้นที่วัดญาณฯ ยังไม่มีพระหัวหน้าอยู่ประจำ สมเด็จพระสังฯ อยากจะให้เป็นที่วัดป่าเป็นวัดกรรมฐาน เจ้าคุณที่วัดบวรฯ ก็ไม่ถนัดเรื่องกรรมฐานกัน ก็เลยไม่ได้มาอยู่ สมเด็จพระสังฯ จึงต้องไปขอพระจากครูบาอาจารย์ทางภาคอีสาน ให้มาอยู่ ท่านเคยนิมนต์หลวงปู่เจี๊ยะมาอยู่สักพรรษาหรือสองพรรษา แล้วหลวงปู่เจี๊ยะก็ไป หลังจากนั้นก็นิมนต์องค์นั้นองค์นี้มาสลับกันไป จนปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้นิมนต์พระอาจารย์ห้วน จุลปณฺธิโต ลูกศิษย์หลวงปู่ขาว อนาลโย จากวัดถ้ำกลองเพลให้มาอยู่ ท่านก็อยู่เป็นหัวหน้าสงฆ์ที่วัดญาณฯ นี้หลายพรรษา

ช่วงที่ท่านมาอยู่เห็นว่าที่บนเขาเป็นที่สงบสงัดวิเวกดี ก็เลยปรารภนา ขึ้นมาทำสถานที่ปฏิบัติ ก็เลยขออนุญาตสมเด็จพระสังฯ ขึ้นมาพัฒนา พอดีมี

ญาติโยมรื้อบ้านแล้วเอาไม้มาถวายวัด ท่านก็เลยชวนญาติโยมแบกไม้ขึ้นมาสร้างศาลาและกุฏิ สมัยนั้นไม่มีถนนขึ้นมา เป็นทางเดินป่า ก็ต้องแบกไม้ขึ้นมาอย่างลำบากลำบากเพื่อมาสร้างกุฏิและศาลาหลังนี้

พอสร้างเสร็จได้ไม่กี่เดือน สมเด็จพระสังฆราชฯ ก็รับเสด็จในหลวง บนศาลาหลังนี้ ทรงสนทนาธรรมกัน พวกคุณหญิงคุณนายที่ติดตามมาก็เห็นว่าศาลาหลังนี้ไม่เหมาะไม่สมพระเกียรติเลย ก็เลยอยากจะทำรื้อแล้วสร้างใหม่ พอพวกชาวบ้านที่ช่วยสร้างรู้เข้าก็รู้ว่า ถ้ารื้อก็จะมีใสบาตรพระ พอสมเด็จพระสังฆราชฯ ทราบก็เลยห้ามไม่ให้รื้อ ก็เลยเก็บรักษามาจนถึงปัจจุบันนี้

ศาลาหลังนี้มีทั้งในหลวง มีสมเด็จพระสังฆราชฯ มีหลวงตา ได้มาใช้แล้ว เป็นศาลาที่มีความเป็นมงคลอยู่มาก มีบุคคลสำคัญทั้งทางโลกและทางธรรม ได้มาเยี่ยมเยียนก็เลยรักษามา มีคนมาขอสร้างให้ใหม่หลายคน แต่สร้างใหม่ไม่ได้ เดี่ยวพระไม่มีข้าวกิน ตอนหลังชาวบ้านก็บอกไม่เป็นไร จะรื้อก็รื้อได้ เขาไม่ว่าอะไรแล้ว แต่ตอนนั้นมันเสียความรู้สึก เพราะอุตุส่าห์แบกไม้กันขึ้นมาอย่างลำบากลำบาก สร้างได้เพียงไม่กี่เดือนก็จะไปรื้อทิ้งแล้วสร้างใหม่

นี่ก็เป็นเรื่องของศาลาหลังนี้ พอมีใครไปยึดติดแล้วก็จะปัญหาขึ้นมาทันที แต่ถ้าไม่ยึดติด ก็ไม่เป็น ใครจะรื้อก็รื้อไป สร้างใหม่ก็ดี ถ้าพูดตามความจริงจะสร้างให้อย่างถาวรเลยก็น่าจะดีกว่า ถ้าเป็นวัดอื่นก็คงจะดีใจกันมารื้อกระต๊อบแล้วสร้างเป็นตึกให้ใหม่ แต่ที่นี้ชาวบ้านเขายึดติดที่ต้องลำบากลำบากขนไม้ขึ้นมาสร้างกัน ตอนนั้นยังไม่มีอะไรเลยเป็นป่าล้วนๆ

คืนแรกพระอาจารย์ห้วนมาปักกลดอยู่คนเดียวก่อน มาเปิดทางก่อน ท่านก็เล่าว่าพอนั่งสมาธิ ก็มีชายร่างใหญ่ๆ ดำๆ โพล่มา ถือไม้กระบองจะไล่ท่านไป ท่านก็บอกว่าท่านไม่ได้มาขับไล่ไล่ส่งใคร ไม่ได้มามีเรื่องมีราวกับใคร มาบำเพ็ญสมณธรรมหาความสงบตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เขาก็เดินหนีไป พอคืนที่สองก็มาอีก ทีนี้เขามาแบบมีเมตตรจิตบอกท่านว่า ถ้ามาอยู่แบบนี้ก็ได้ แล้วเขาก็กลับไป พระเถรจึงได้ขึ้นมาอยู่กัน

ข้างบนเขานี้เป็นที่ปลีกวิเวก ไม่ทำกิจร่วมกัน ไม่ได้ไหว้พระสวดมนต์ร่วมกัน ให้ถือการภาวนาเป็นการบูชา เป็นปฏิบัติบูชา เป็นการทำวัตร แต่ก็แปลกนะ มีบางคนมาอยู่แล้วอยู่ไม่ได้ มาอยู่แล้วบอกเจอะอะไรไม่ทราบ มาอยู่คืนหนึ่งแล้วเปิดเลยก็มี

เมื่อวันปีใหม่ก็มีฆราวาสมาขออยู่ อยู่ได้คืนหนึ่งก็เจอะเหมือนกัน มาปรึกษาว่าจะทำอย่างไร เลยบอกว่า แม่เมตตาให้เขาไป ขออนุญาตเขา เขาเป็นเจ้าที่เจ้าทาง ไม่ทำอะไรหรอก ก็จะลองอยู่อีกคืนหนึ่ง แต่พอตกเย็นก็ไม่กล้าอยู่ กลับไปก่อน

ถ้าขึ้นมาแล้วตั้งใจปฏิบัติ ก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร ถ้ามาแล้วจิตใจไม่สงบ คิดมาก อาจจะเป็นอุปาทานก็ได้

แต่กับเราไม่เห็นมีอะไร เหมือนคนหูหนวกตาบอด มาอยู่เกือบ ๓๐ ปีแล้วไม่เคยเห็นอะไร ไม่เคยมีใครมาขับมาไล่เลย อาจจะเป็นเพราะไม่ได้ทำอะไร ไม่ได้ก่อสร้างอะไรที่ไม่จำเป็นเลย

สมเด็จพระ เจ้าไมตรี

เราบวชที่วัดบวรฯ บวชกับสมเด็จพระญาณสังวรฯ
สมเด็จพระสังฆราช อยู่วัดบวรฯ ได้ ๖ อาทิตย์ ก็ขอ
สมเด็จพระฯ ไปศึกษาที่หลวงตามหาบัว ที่วัดป่าบ้านตาด
ท่านก็อนุญาต หลังจากออกมาแล้ว ก็ไม่ได้กลับไป
ไปหาสมเด็จพระฯ อีกเลย จนมาอยู่ที่วัดญาณฯ นี้ ถึงได้
มาพบท่าน ท่านก็จำไม่ได้

ท่านก็ถามว่า ใครบวชให้ พอดี
พระเลขาสมเด็จพระฯ ที่ท่านนั่งอยู่ด้วย
ท่านก็บอกว่า พระองค์ท่านแหละ
เป็นผู้บวชให้ เพราะพระเลขาท่าน
เป็นพระพี่เลี้ยงตอนที่เราบวช
ท่านจำเราได้

พระที่นั่งด้านหลัง
คือ ท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

ตอบแทนคุณ พระอุปัชฌาย์

ฐานานุกรม คือ ชื่อเรียกลำดับตำแหน่งสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ไทย ซึ่งภิกษุผู้มีตำแหน่งทางการปกครองหรือมีสมณศักดิ์สูงบางตำแหน่งมีสิทธิ์ตั้งพระรูปอื่นให้เป็นฐานานุกรมได้ตามศักดิ์ที่ได้รับพระบรมราชาอนุญาต

ตำแหน่ง **พระจุลนายก** (พระราชาคณะปลัดซ้าย) เป็นฐานานุกรมชั้นพระราชาคณะ ตำแหน่งนี้มีเฉพาะฐานานุกรมในสมเด็จพระสังฆราชเท่านั้น เป็นตำแหน่งพิเศษ เพราะการได้สมณศักดิ์พิเศษนี้ หมายถึงงานพิเศษที่ต้องรับผิดชอบ และจากคุณสมบัติที่ผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงแล้วจากสายตาของสมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระญาณสังวรฯ สมเด็จพระสังฆราช ทรงแต่งตั้งฐานานุกรมให้พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต ที่พระจุลนายก และเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดญาณสังวราราม เพื่อรับผิดชอบดูแลพระสงฆ์และกิจการภายในวัดญาณสังวรารามแทนพระองค์ ขณะเดียวกันพระอาจารย์สุชาติก็จะได้สนองพระคุณของสมเด็จพระสังฆราช ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ด้วย

ฉะนั้นไม่ว่าใครจะมาบวชที่วัดแห่งนี้ ท่านพระอาจารย์สุชาติจะเป็นผู้ดูแล พร้อมทั้งเผยแผ่ธรรมะแก่ผู้สนใจปฏิบัติธรรมทั่วไป

สถานที่ปฏิบัติธรรม บนเขาชีโอน

สถานที่ปฏิบัติธรรมบนเขานี้ ไม่ค่อยมีคนรู้กัน
ก็เลยไม่ค่อยมีใครขึ้นมารบกวน แล้วก็มีความคย
กันไว้ด้วย คนที่มาทำบุญที่วัดตอนเช้าก็ไม่รู้
มาทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์เสร็จแล้วก็กลับ ไม่ค่อย
ได้ปล่อยให้ใครขึ้นมา เพราะกลัวจะมารบกวน
มาสร้างความวุ่นวาย สถานที่ไม่กว้างใหญ่ จึงต้อง
ระมัดระวังหน่อย

เนื้อที่ทั้งหมดของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาชีโอนก็ประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่
มีถนนวิ่งรอบเกือบ ๘ กิโลเมตร ส่วนบริเวณที่ปฏิบัติธรรมของพระก็ประมาณ
สัก ๑๐๐ ไร่ได้มั้ง หรือ ๘๐ ไร่ มีทางเดินเป็นวงกลม แล้วก็มีการแยกไปสู่
แต่ละกุฏิ อยู่ได้ประมาณสักสิบกว่ารูป แต่ก็อยู่กันไม่มาก ส่วนใหญ่จะอยู่
แค่ ๕-๖ รูป

ผู้ที่มาบวชที่วัดญาณฯ ถ้าอยากจะทำปฏิบัติ ก็มักจะไปอยู่ศึกษากับ
ครูบาอาจารย์กัน ส่วนพวกที่บวชชั่วคราว ก็ไม่ได้ตั้งใจจะปฏิบัติ ก็ไม่ค่อยชอบ
ขึ้นมา เพราะข้างบนนี้มันกันดารพอสมควร ไฟฟ้าก็ไม่มี น้ำก็ต้องอาศัยน้ำฝน
รองใส่แทงก์ ต้องใช้อย่างประหยัดเพราะมีไม่มาก มีแทงก์อยู่ ๒-๓ ลูกต่อ
หนึ่งกุฏิ ถ้าต้องการสร้งน้ำให้จุใจ ช่วงตอนเช้าเวลาลงไปข้างล่างก่อนจะออก
บิณฑบาต ก็สร้งที่ข้างล่างก็ได้ เพราะมีน้ำประปา มีไฟฟ้า ที่ข้างบนนี้สมัยก่อน
เวลาสร้งน้ำก็ต้องประหยัดๆ หน่อยสัก ๔-๕ ชั้น พอทำความสะอาดร่างกาย
ก็พอแล้ว เพราะไม่มีที่เก็บน้ำเยอะ

แต่พอมีความจำเป็นต้องการอะไร มันก็มาเอง ตอนแรกทางเดินไม่ได้
เป็นปูนซิเมนต์ เป็นทางดิน ตอนหน้าฝนดินมันเหนียว เวลาเดินดินจะติดกับ
รองเท้าหน้าปักเลย แล้วก็ลื่นด้วย ก็เลยปรารถนาอยู่ในใจว่า น่าจะทำทางเดิน
ปูนซิเมนต์ ไม่นานก็มีคนมาถามว่าต้องการอะไรไหม กุฏิมีพอใช้ไหม ก็บอก
เขาไปว่ามีกุฏิพอเพียงอยู่ แต่สิ่งที่ขาดก็คือทางเดิน เพราะช่วงหน้าฝน
มันลำบาก ทางเดินจะกลายเป็นร่องน้ำ เป็นเหมือนลำธารเลย เวลาฝนตก
จะเดินลำบาก พระเณรต้องลงแต่เช้ามืด เดินลำบากมาก ก็เลยอยากจะทำ
ทางเดินเป็นปูนซิเมนต์ เขาก็เลยบอกให้พิจารณาดูว่าต้องใช้เงินเท่าไร
พอบอกเขาไปก็เขียนเช็คมาให้เลย

อย่างพวกแทงค์น้ำก็เหมือนกัน เวลาที่สร้างกุฏินี้ คนสร้างไม่รู้ว่าจะ
แทงค์น้ำมีความจำเป็นมาก ก็จะมีแทงค์น้ำให้ลูกเดียว น้ำก็จะไม่พอใช้
ก็ปรารถนาอยู่ในใจว่าน่าจะมีสัก ๓ ใบต่อหนึ่งหลัง ไม่นานก็มีคนเอาแทงค์น้ำ
มาถวาย จนมีเกือบทุกกุฏิ

ความเป็นท่าน

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

ข้อวัตรปฏิบัติ ของพระวัดญาณฯ

ถ้าพักอยู่ข้างล่างก็ใกล้ศาลา ไม่ต้องเดินไกล น้ำไฟ
ก็มีพร้อม ถ้าอยู่บนนี้ก็ต้องเดินไกลหน่อย ประมาณ
๓ กิโลเมตร ครึ่ง เดินลงไปตั้งแต่เช้ามีด ยังไม่สว่าง
ต้องลงไปให้ทันเวลาที่จะออกไปบิณฑบาต ทุกวันนี้
ออกบิณฑบาตประมาณตี ๕.๔๕ น. ก็จะลงประมาณ
ตี ๔ ครึ่ง เวลามีฝนตกก็ไป ถ้าเป็นพายุก็ต้องรอให้
หยุดก่อน ถ้าตกแบบธรรมดาพอกางร่มเดินไปได้
ก็กางไป ใช้เวลาประมาณสัก ๔๕ นาที

การที่ไม่มีรถมารับบนเขา ส่วนหนึ่งเพราะคนขับรถยังไม่ตื่น อีกส่วนหนึ่ง
ก็เป็นอุบายให้ได้ภาวนาไปในตัว เดินไปก็พิจารณาความตายไปเรื่อยๆ
ก็เป็นปัญญาขึ้นมา จนจิตยอมรับความจริงว่า เวลาจะไปเมื่อไรก็ไม่มีใครรู้
เมื่อพร้อมแล้วก็ไม่เดือดร้อนอะไรก็สบายใจ ต้องใช้การเดินลงเขา

ไปบิณฑบาตเป็นเครื่องช่วยภาวณาให้เกิดปัญญา ถ้าอยู่ที่สุขที่สบายที่ปลอดภัย ก็จะไม่เห็นความไม่เที่ยงที่ซ่อนเร้นอยู่ ถ้าอยู่อย่างนี้ก็ต้องปลงอยู่ตลอดเวลา เดินไปไม่รู้จะไปเจออะไรข้างหน้า บางทีก็มีงูบ้าง มีสัตว์อื่นบ้างก็ดี เป็นการทดสอบใจ

ลงไปถึงก็ประมาณตี ๕ ครึ่ง นั่งพักอยู่สัก ๑๕ นาที ก็มีรถมารับไปบิณฑบาต โดยจะบิณฑบาตทั้งข้างนอกและรับอาหารข้างในวัด ที่นี้ไม่ได้ถือชุดงคัวัตรที่ไม่รับอาหารอื่นนอกจากบิณฑบาต เพราะไม่ได้ทำมาตั้งแต่เริ่มตั้งวัด ก็เลยไม่มีธรรมเนียมปฏิบัติกันมา

พระที่วัดญาณฯ จะไม่ได้อดอาหารกัน เพราะไม่มีใครทำเป็นตัวอย่างให้ดู พระที่ปฏิบัติจริงๆ จังๆ จะไม่ได้อยู่ที่นั่นกัน จะเป็นพระที่บวช ๓ เดือน ตอนเข้าพรรษา บวชตามประเพณี บางท่านบวชไปแล้วชอบชีวิตแบบนี้ก็อยู่ต่อ แต่ไม่ได้ปฏิบัติกรรมฐาน ได้แต่ลงโบสถ์ ไหว้พระสวดมนต์ บิณฑบาตทำกิจกรรมต่างๆ ก็พอใจแล้ว

กลับมาจากบิณฑบาตถึงวัดก็ประมาณเจ็ดโมงครึ่ง ก็มีญาติโยมที่มารอที่ศาลาถวายอาหาร ใส่บาตรที่ศาลาฉันอีก กว่าเสร็จก็ประมาณแปดโมงเช้า จากนั้นก็พูดธรรมะสักครึ่งชั่วโมง ที่นี้จะเทศน์ให้ฟังก่อนฉันเสร็จแล้วก็รับประทานอาหารพร้อมๆ กับพระไปเลย พระที่อยู่บนเขาและข้างล่าง ก็จะฉันที่ศาลาฉันร่วมกัน เสร็จแล้วก็แยกย้ายกันไป ถ้าเป็นวันเสาร์ วันอาทิตย์ หรือวันพระ ก็จะช่วงเวลานี้ แต่ถ้าเป็นวันธรรมดาก็จะเร็วกว่านี้

ความเป็นท่าน

เพราะไม่มีคนมามาก กลับจากบิณฑบาต ๗ โมง จัดอาหารเสร็จก็ประมาณ ๗ โมงครึ่ง ก็ฉันกันแล้ว

หลังจากที่พระเสร็จกิจจากการฉันแล้ว พระที่อยู่ข้างบนก็จะกลับกุฏิ ท่านจะไม่นั่งสมาธิ ส่วนใหญ่จะเข้าทางจงกรมกัน เดินให้มันหายง่วง เมื่อหายง่วงแล้วค่อยกลับมานั่งสมาธิ ถ้าจำเป็นก็อาจจะพักจำวัด ส่วนมากท่านจะพักตอนกลางวันประมาณชั่วโมงหนึ่ง พอตื่นขึ้นมาปั๊บก็รีบลุกขึ้นมาเดินจงกรมต่อ นั่งสมาธิต่อ หรือถ้ามีกิจที่จะต้องทำ เช่น ปัดกวาด ก็ปัดกวาดด้วยการมีสติ

การปัดกวาดของพระนี่ก็เป็นการภาวนาไปในตัว เพราะว่าจิตของท่านไม่ไปอยู่ที่อื่น จิตจะอยู่กับไม้กวาด กวาดซ้ายกวาดขวา จิตก็จะอยู่กับการสัมผัสของไม้กวาดนั้น ไม่ได้คิดถึงเรื่องนั้น คิดถึงเรื่องนี้ การภาวนานี้ต้องให้จิตอยู่ในปัจจุบันอยู่เสมอ ให้อยู่ที่นี้เดี๋ยวนี้ อย่าส่งไปในอดีต อย่าส่งไปในอนาคต จิตจะนิ่งได้ก็ต่อเมื่อมันอยู่ในปัจจุบัน ถ้าไปในอดีตมันก็แกว่งไปแล้ว เหมือนลูกตุ้มนาฬิกา ถ้าอยากจะให้ลูกตุ้มนาฬิกาอยู่ตรงกลาง ก็ต้องไม่ให้ขยับไปทางซ้ายหรือไปทางขวา

ที่พักภาวนา สำหรับบรรพชา

ที่นี่มีที่พักให้บรรพชาสมาปฏิบัติได้ แต่ไม่มีครูบาอาจารย์คอยสั่งสอน พักกันตามอัธยาศัย ใครถนัดที่จะภาวนาแบบไหนก็ทำกันไป

จะมีให้ลงโบสถ์เช้าเย็น ไหว้พระสวดมนต์ ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น แล้วก็นั่งสมาธิในโบสถ์สักครึ่งชั่วโมงพร้อมๆ กัน ตอนเช้าก็ประมาณตีห้า ตอนเย็นก็ประมาณ ๖ โมงเย็น หลังจากนั้นก็กลับไปที่พักของใครของมัน ที่พักก็จะ เป็นเรือนใหญ่เป็นห้องๆ เหมือนกับโรงแรม มีห้องน้ำอยู่ในตัว ให้อยู่ครึ่งหนึ่ง ได้ไม่เกิน ๗ วัน อย่างต่ำ ๓ วัน และไม่เกิน ๗ วันต่อครั้ง ที่ให้อย่างน้อย ๓ วัน เพราะกลัวพวกที่มาเที่ยวกันแล้วไม่มีที่พักจะอาศัยวัดนอน

ส่วนที่ข้างบนเขา โดยปกติจะไม่ให้ใครขึ้นมาอยู่ นอกจากคนที่เคยบวชอยู่ที่นี้มาก่อน แล้วอยากจะมาขอพักสักคืนสองคืน ถ้ามีกุฏิว่างก็อยู่ได้ แต่ไม่ได้เปิดกว้างให้คนทั่วไปขึ้นมาอยู่ แล้วก็ไม่มีใครจะให้มากันมากเพราะที่มันแคบ ไม่กว้างนัก ข้างบนนี้น้ำก็ไม่สะอาด ต้องอาศัยน้ำฝนที่รองใส่แทงก์ไว้ก็มีจำนวนจำกัด ใช้นาก็จะหมด ไม่พอใช้ ไฟฟ้าก็ไม่มี คนที่ไม่รัก

การภาวนาจริงๆ จะไม่ชอบที่อย่างนี้ แต่คนที่ชอบภาวนากลับจะชอบที่อย่างนี้
ลำบากเรื่องน้ำ เรื่องไฟ อดอยากขาดแคลนไม่เป็นไร ขอให้ที่สงบสงัด ไม่มี
อะไรมารบกวนจิตใจก็แล้วกัน จะเป็นประโยชน์ในการภาวนา

ถ้ามาอยากจะให้มาเดี่ยวๆ มากกว่า ถ้ามา ๒ คนก็มักจะจับคู่กัน
การภาวนาต้องเน้นความวิเวก ไม่จับกลุ่มกันได้ก็จะได้ดี ถ้าจับกลุ่มกันแล้ว
ก็อดที่จะคุยกันไม่ได้ เวลามาคนเดียวรู้สึกวโล่งไปหมด ไม่ต้องกังวลห่วงกัน
ถ้ามา ๒ คน ก็ต้องห่วงหน้าห่วงหลังกัน มาคนเดียวก็เข้าประจำที่ภาวนาได้เลย

ข้างบนเขานี้แม้แต่พระบวชใหม่ก็ไม่ได้ให้ขึ้นมาทันที พระบวชใหม่
ยังไม่รู้จักการภาวนา ถ้าปล่อยให้ขึ้นมาเดี๋ยวก็มาสร้างควมวุ่นวายให้กับ
พระรูปอื่น เพราะจะไม่ภาวนานั้นเอง จะไปรบกวนพระภิกษุอื่นภิกษุนี้ ไปคุย
กับเขา ไปทำอะไรต่างๆ ก็เลยต้องให้อยู่ข้างล่างไปสักพักก่อน ดูสภาพจิตใจ
ว่ารักความสงบหรือไม่ ชอบภาวนาหรือไม่ ถ้าไม่ชอบความสงบก็ไม่ให้ขึ้นมา
ไม่เกิดประโยชน์อะไร

สังเกต ตัวเอง

ตอนบวชใหม่ๆ นี่จะฉันท้ำตาลเยอะเพราะฉันท
มือเดียว ตอนบ่ายจะรู้สึกหิว ก็จะฉันทพวกโกโก้
ใส่น้ำตาลเป็นช้อนๆ ลงไป ก็ไม่เห็นเป็นอะไร แต่เมื่อ
มีอายุมากขึ้นๆ สังเกตดูว่าจะเริ่มแพ้น้ำตาล ฉันทอะไร
หวานๆ แล้วจะเกิดอาการร้อนในขึ้นมา จะมีแผลในปาก
ตอนต้นก็ไม่ทราบว่าแผลในปากนี้เกิดเพราะเหตุใด
คนส่วนใหญ่เวลาเป็นแผลในปากก็จะไปหายามาหา
หายมารับประทาน โดยไม่คิดถึงเหตุของอาการว่า
เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

อาตมาก็พยายามสังเกตดูอยู่เรื่อยๆ ลองลดสิ่งนั้นลดสิ่งนี้ลงไป จนในที่สุดก็มาเจอคำตอบที่ตัวน้ำตาลว่าต้องลดลง พอลดลงเพียง ๒-๓ วัน มันก็หายไป ถ้าวันไหนฉันน้ำตาลมากกว่าปกติที่ร่างกายจะรับได้ มันก็จะเป็นขึ้นมา ก็รู้ว่าน้ำตาลนี้เป็นเหตุที่ทำให้เจ็บไข้อยู่ได้ป่วย รู้ว่าร่างกายจะมีสัญญาณคอยเตือน เช่น อากาศร้อนใน มีแผลในปาก เดียวนี้ไม่เป็นแล้วแผลในปาก เพราะคอยควบคุมปริมาณน้ำตาลไม่ให้มากเกินไปกว่าร่างกายจะรับได้ พออายุมากขึ้นรู้สึกว่าการน้ำตาลจะลดน้อยถอยลงไปเรื่อยๆ เคยฉันของหวานๆ ได้ เดียวนี้ต้องลด เดียวนี้แทบจะไม่ได้ฉันของหวานเลย ฉันเท่าที่จะฉันได้ มันอยู่ที่ตัวเรา

การออกกำลังกายก็ดี การหลับนอนก็ดี มันก็บอกเรา วันไหนถ้านอนไม่พอเนี่ย ร่างกายจะเริ่มแสดงอาการไม่ปกติขึ้นมา จะรู้สึกไม่มีกำลัง ง่วงเหงาหาวนอน เป็นสัญญาณบอกให้รู้ว่าเรากำลังไม่ได้ดูแลรักษาร่างกายให้ถูกต้อง การออกกำลังกายก็มีส่วน ถ้านั่งๆ นอนๆ อยู่เรื่อยๆ เวลาลุกขึ้นมาเดินมาทำอะไร จะรู้สึกไม่มีเรี่ยวไม่มีแรง แต่ถ้าได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอได้เดิน ได้ทำอะไร จะมีกำลังวังชาติ

ถ้าสังเกตดูตัวเองแล้วจะรู้ทุกขณะเลยว่าร่างกายมีปัญหาในส่วนไหนบ้าง เวลาเป็นอะไรขึ้นมา ก็สังเกตดู เช่น เวลาถ่ายท้องก็มีหลายสาเหตุ ของอาตมาส่วนใหญ่จะเป็นเพราะฉันนม ถ้าฉันทุกวันจะไม่มี แต่ถ้าวันไหนหยุดไปแล้วกลับมาฉันใหม่ก็จะถ่าย ก็คอยสังเกตดูอาการต่างๆ มาตลอด

โดนงูกัด ที่วัดญาณฯ

เคยโดนงูกัด แต่เป็นเรื่องสุดวิสัย เพราะอยู่ในที่มืด ไม่ได้ฉายไฟ เป็นตอนเช้ามืด เดินลงเขาจะไปบิณฑบาต พอออกจากแนวป่า เดินอยู่บนถนนโล่งๆ แล้วไม่คิดว่าจะมีงู ก็เลยไม่ได้ฉายไฟ อาศัยแสงดาว แสงเดือนพอเห็นกลางๆ เดินมาตั้งหลายปีก็ไม่เคยเจออะไร

วันนั้นเดินไปเจอก็ไม่ทราบว่าเป็นโดนงูกัด คิดว่าไปตะหนามเข้า ก็เลยฉายไฟดู ก็เห็นงูกะปะตัวเล็กๆ ไม่ยาว รอยที่มันกัดก็เหมือนถูกเข็มเล็กๆ แหวงมีเลือดออกมาเป็นจุดเล็กๆ ตอนนั้นอยู่ใกล้ๆ กับบ้านพักของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ในเบื้องต้นก็บีบเลือดออกมาก่อน แล้วก็เดินไปที่บ้านพักปลุกคนให้ช่วยพาไปโรงพยาบาล เพราะเริ่มเจ็บแล้ว เริ่มเดินไม่ค่อยได้ เขาก็เอามะนาวมาโปะที่แผลไว้ก่อนช่วยดูพิษได้ แล้วรีบพาไปโรงพยาบาล

ตอนที่ไปถึงโรงพยาบาลก็เกือบจะ ๖ โมงเช้า ตอนต้นเอาเลือดไปตรวจดู เลือดก็ยังเป็นปกติอยู่ เพราะพิษงูเพิ่งเข้าไปได้ไม่นานได้เพียงครึ่งชั่วโมง ยังไม่กระจายไปทั่ว ต้องรออีก ๖ ชั่วโมงถึงจะตรวจเลือดอีกครั้งหนึ่ง เราก็คิดว่าหมอจะรีบเอายามาฉีด แต่กลับไม่ได้ฉีด ปล่อยให้นอนอยู่เฉยๆ เอาสายน้ำเกลือมาใส่ เลยถามว่า ไม่ทำอะไรหรือ พยาบาลบอกว่า เพียงแต่ตรวจเลือดดูก็พอ เพราะพิษงูนี้มันไม่ตายทันที ที่ยังไม่ให้ยาทันทีเพราะกลัวจะแพ้ยา พิษของงูชนิดนี้ไม่ได้ไปทำลายประสาท ไม่ได้ทำให้หัวใจหยุดเต้น แต่จะทำลายเลือด คือจะทำให้เลือดไม่แข็งตัว เลือดจะไหลไม่หยุดถ้ามีเลือดไหลออกมา เขาบอกว่าหมอสั่งให้เช็คดูก่อนว่าเลือดยังแข็งตัวอยู่หรือเปล่า ถ้าโดนงูพิษกัดตอนเช้ามีด พิษจะไม่แรงเพราะมันออกหากินทั้งคืนแล้วคงได้ไปกัดสัตว์อื่นบ้างแล้ว อาจจะมีพิษเหลืออยู่น้อยพอที่ร่างกายจะกำจัดมันได้เอง ตอนแรกเขาไม่ได้อธิบายแบบนี้ เราก็กระสับกระส่ายอยู่เหมือนกันว่าทำไมไม่ทำอะไร ใจหนึ่งก็ปลงว่าถึงคราวแล้วมั้ง อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด

พอใกล้ๆ เที่ยง เขาก็มาเจาะเลือดดูอีกที ตอนนั้นเลือดไม่แข็งตัวแล้ว
ธรรมดาเลือดจะแข็งตัวประมาณ ๑๐ กว่านาที แต่นี้ ๓๐ กว่านาที ก็ยังไม่
แข็งตัว ก็เลยต้องให้ยาเซรุ่ม ถ้าแพ้ยาก็อาจจะทำให้ช็อคได้ ก็เลยให้
พยาบาลผู้ชายมาเฝ้าดูอาการตรวจชีพจรกับเช็คความดันอยู่ทุกชั่วโมง เราก็
ไม่รู้ลึกละอะไร ยาที่ให้ขวดแรกก็ขนาดนมกล่องเล็กๆ ผ่านทางสายยาง ใช้เวลา
ประมาณสัก ๔๕ นาที พออีก ๖ ชั่วโมง ก็มาตรวจเลือดอีก ก็ยังไม่แข็งตัว
ต้องให้เพิ่มอีกหนึ่งขวด พออีก ๖ ชั่วโมงก็มาตรวจอีกที ตอนนั้นเลือดแข็งตัว
เป็นปกติแล้ว แต่แผลที่ถูกงูกัดเริ่มดำคล้ำ เส้นเลือดที่พิษงูวิ่งผ่านไปจะเป็น
สีดำคล้ำไปหมด หมอบอกรอดดูอีกวันสองวัน อาจจะต้องฉีดยาออกไปบ้าง
เพราะมันจะเน่า แต่สองวันต่อมาอาการก็ดีขึ้น เริ่มกลับเป็นสีชมพู ก็เลย
ไม่ต้องฉีดยาออกไป อาจจะเป็นเพราะมะนาวที่ช่วยทำให้ไม่เน่าหรือการบีบ
เลือดออกตอนที่ถูกกัดใหม่ๆ ช่วยลดพิษงูให้น้อยลง

เราเกิดมาก็ไม่เคยคิดว่าจะถูกงูกัด ทำอย่างไรได้ในเมื่อมันเกิด
เหตุการณ์ขึ้นมาแล้ว ก็คอยประคับประคองสติรักษาใจไว้เท่านั้นเอง ไม่ไป
วุ่นวายจนเกินเหตุเกินผล ก็ไม่ได้ถึงกับปล่อยเลย ยอมตายละ อย่างนี้
ก็ไม่ใช้ ถ้าหาหมอได้ก็ไปหาหมอ

หลวงตา เมตตาเยี่ยม

หลวงตาท่านก็เมตตาตามาอยู่เรื่อยๆ

ใหม่ๆ ท่านจะมาเกือบทุกปี ตอนนั้นท่านยังไม่ได้ไปที่สวนแสงธรรม ท่านจะมาพักอยู่ที่สวนป่ากรรมฐานของวัดช่องลม ต.นาเกลือ วัดของหลวงพ่อบัวเกตุ โดยเจ้าแก้วกิมกายได้มาสร้างกุฏิสร้างศาลาถวายหลวงตาไว้ที่วัดนี้ บางครั้งทราบที่ท่านจะมาพักที่สวนของวัดช่องลม ก็เคยไปรอรับท่านและกราบท่านที่นั่น

แต่มีอยู่ครั้งหนึ่งท่านมาพักบนเขาของวัดญาณฯ ตอนนั้นท่านมาปลื้กวิเวกเพื่อรักษาอาการโรคหัวใจกำเริบ ท่านอยากจะทำที่สงบ ท่านมาถึงช่วงบ่ายๆ มาองค์เดียว พอลงจากรถท่านก็ขึ้นมาที่ศาลาหลังนี้และบอกว่า จะพักที่นี่ ก็เลยจัดให้ท่านพักบนศาลานี้ ท่านบอกว่า พรุ่งนี้ท่านจะไม่ฉัน ท่านต้องการความสงบอย่างเดียว วันรุ่งขึ้นก็มีญาติโยมมารับท่านกลับไป

พอสร้างสวนแสงธรรมแล้ว หลวงตาก็ไม่ค่อยได้แวะมาพักแถวนี้ แต่บางทีถ้าท่านผ่านมาแถวนี้ก็แวะขึ้นมาบนนี้ ทุกครั้งที่ท่านมาไม่เคยบอกล่วงหน้าก่อน มาแบบจู่โจม เตรียมตัวรับไม่ทัน แต่มาที่ไรก็ไม่เคยไม่เจอ

เราลี้กที เจอทุกคั้ง เพราะเราก็ไม่รู้จะไปไหน ไม่รู้เป็นอย่างไรตั้งแต่บวช และออกจากวัดป่าบ้านตาดแล้วไม่เคยคิดอยากจะไปไหนเลย

นับตั้งแต่ปลายปี ๒๕๒๖ มาเนี้ ยังไม่เคยกลับไปทีวัดป่าบ้านตาดเลย ความล้าคัญของวัดป่าบ้านตาดอยู่ตรงทีเป็นสถานที่ทีสงบ มีครูบาอาจารย์ คอยสอนคอยแก้ปัญหาล่างๆ ให้

งานศพ ครูบาอาจารย์

การไปหรือไม่ไปงานศพของครูบาอาจารย์นี้
ความจริงก็ทำได้ทั้ง ๒ อย่าง ไปก็ได้ ไม่ไปก็ได้
ถ้าเข้าใจว่าไม่ไปเพราะอะไร จะไม่ไปก็ได้ เพราะ
สามารถบูชาท่านได้ที่นี้ ไม่ต้องไปที่หน้าศพของท่าน

การบูชานี้ ท่านก็ได้สอนอยู่แล้วว่า การปฏิบัติบูชาเป็นการบูชาที่แท้จริง ถ้าเราปฏิบัติตามที่ท่านสอนให้เราปฏิบัติ คือ ทำบุญให้ทาน รักษาศีล ภาวนาก็ถือว่าได้บูชาพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์แล้ว เป็นการบูชาที่แท้จริง คือปฏิบัติบูชา จะบูชาต่อหน้าท่านก็ได้ บูชาข้างหลังก็ได้

อย่างที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า ถึงแม้จะได้เกาะชายผ้าเหลือง ถ้าไม่ได้ปฏิบัติก็ยังอยู่ห่างไกลจากพระพุทธเจ้าเป็นโยชน์ ถึงแม้จะอยู่ห่างไกลจากพระพุทธเจ้าเป็นโยชน์ ถ้าได้ปฏิบัติก็ถือว่าได้เกาะชายผ้าเหลือง ได้อยู่ใกล้พระพุทธเจ้าแล้ว เพราะผู้ปฏิบัติจะเป็นผู้เห็นธรรม ผู้บรรลุธรรม ถ้าปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ผลก็คือดวงตาเห็นธรรมก็จะปรากฏขึ้นมา เมื่อเห็นธรรมก็จะเห็นตถาคต ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเราตถาคต ผู้ใดเห็นตถาคต ผู้นั้นเห็นธรรม ก็คือผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเป็นผู้ที่บูชาที่แท้จริง ข้อสำคัญอยู่ตรงนี้อยู่ที่การปฏิบัติบูชา

พอเราได้ศึกษาได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนไม่ว่าจากพระพุทธเจ้าเอง หรือจากพระอริยสงฆ์สาวก แล้วนำมาปฏิบัติ เราก็ได้บูชาอย่างแท้จริง พระพุทธเจ้าก็ดี พระอริยสงฆ์ก็ดี ท่านสละเวลาอบรมสั่งสอนพวกเราเพื่อให้พวกเราได้มีดวงตาเห็นธรรม ได้บรรลุธรรม ได้หลุดพ้นจากความทุกข์กัน เป็นเป้าหมายของการสั่งสอนของครูบาอาจารย์ ตั้งแต่พระพุทธเจ้าลงมาจนถึงครูบาอาจารย์ในสมัยปัจจุบันนี้ ท่านไม่ปรารถนาอะไรจากเรา ยิ่งกว่าการที่จะเห็นพวกเราได้บรรลุธรรม ได้หลุดพ้นจากความทุกข์กัน เพราะเป็นเรื่องสำคัญที่สุดของชีวิตเราของใจเรา

อาจารย์แทนหลวงตา

คำสอนของหลวงตานี้ ก็จะเป็นอาจารย์แทนหลวงตาต่อไป
พวกเราจึงไม่ได้อยู่โดยปราศจากอาจารย์ คำสอนของท่าน
ที่ได้ถูกบันทึกไว้ก็มีมาก ทั้งที่เป็นหนังสือ เป็นแผ่นซีดี
และเป็นภาพวีดีโอ ที่พวกเราไม่ควรเก็บไว้ในลิ้นชักหรือ
ตั้งไว้บนหิ้งไว้กราบเฉยๆ แต่ควรห่มันเปิดดูเปิดฟังอย่าง
สม่ำเสมอ เพราะธรรมคำสอนนี้เป็นอภิลิขิต ไม่ได้เสื่อม
ไปกับกาลเวลา กับการจากไปของครูบาอาจารย์

คำสอนของท่านที่สอนในขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่มีประสิทธิภาพอย่างไร
คำสอนนั้นก็ยังมีประสิทธิภาพอยู่อย่างนั้น ถึงแม้ว่าสรีระของท่านได้จากไปแล้ว
ก็ตาม แต่คำสอนของท่านไม่ได้จากพวกเราไป ถ้าน้อมเอาคำสอนของท่านมา
สอนใจแล้วปฏิบัติตามก็จะได้รับประโยชน์เหมือนกับขณะที่ท่านสอนต่อหน้าเรา
แต่อยู่ที่การน้อมเอาคำสอนของท่านให้เข้ามาสู่ใจ เพราะคำสอนที่ยังอยู่ใน
หนังสือหรืออยู่ในสื่อต่างๆ นั้น ยังไม่ใช่ความจริงสำหรับเรา จะเป็นความจริง
ก็ต่อเมื่อได้น้อมเข้ามาสู่ใจด้วยการปฏิบัติ เพื่อชำระความโลภ ความโกรธ
ความหลง เป็นความจริงที่จะอยู่กับใจไปตลอด ไม่ว่าใจไปที่ไหน จะมีคำสอน
คอยดูแลรักษาปกป้องใจไม่ให้ตกทุกข์ได้ยาก จะรักษาใจให้มีแต่ความสุข
ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม

บทสรุป ปิดท้าย

ชีวิตก็อยู่กับกรรมะตั้งแต่วันเริ่มต้นเลย ตั้งแต่วันที่เกิด
ฉันหะได้อ่านหนังสือกรรมะเล่มแรก แล้วก็เกิดความ
พอใจที่จะปฏิบัติกรรมะ จึงมุ่งแต่ปฏิบัติ คิดแต่เรื่อง
ปฏิบัติ จดจ่อกับการปฏิบัติ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอะไรเลย

ถ้าทำอย่างนี้ ผลจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ไม่เกิน ๗ ปี ดังที่
พระพุทธเจ้าได้ทรงพยากรณ์ไว้ ๗ ปีนี้จะนานเกินไปเสียด้วยซ้ำ แต่เวลาอ่าน
พยากรณ์นี้ก็ไม่ได้คิดอะไร ไม่ได้คิดว่าเป็นไปได้หรือเป็นไปไม่ได้ ตอนนั้น
ไม่สนใจ สนใจอยู่ที่การปฏิบัติเท่านั้น ขอให้ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ไม่สะดุด
ไม่ล้มพับ ไม่ถอย กลัวอย่างเดียวคือกลัวจะไปไม่ตลอดรอดฝั่ง จะเสร็จ
เมื่อไหร่ไม่สำคัญ ถ้าทำอย่างไม่หยุดต้องถึงแน่ๆ เหมือนกับรับประทาน
อาหาร ถ้ารับประทานไม่หยุด ก็ต้องอิมแน่ๆ

เวลา ๐๘.๐๐-๑๐.๐๐ น. ฉันทะ ฌ ศาลาฉัน วัดญาณสังวราราม
หลังฉันทะสนทนากับญาติโยม

เวลา ๑๔.๐๐-๑๖.๐๐ น. แสดงธรรมในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และ
วันหยุดนักขัตฤกษ์ ส่วนวันอื่นจะสนทนาธรรมกับญาติโยม ณ จุฬารามศาลา
เขตปฏิบัติธรรมบนเขา

ทุกวันพระ วันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

พระอาจารย์สุชาติจะแสดงธรรมประมาณ ๓๐ นาทีก่อนฉันทะ ณ ศาลาฉัน
เวลา ๐๘.๐๐ น. โดยประมาณ

****ขอความกรุณางดเข้าพบนอกเวลาตามที่กำหนด****

****สุภาพสตรีงดใส่กระโปรงหรือกางเกงสั้นบริเวณวัดและเขตปฏิบัติธรรม
ยกเว้นแบบสามส่วน เมื่อเข้าพบหรือฟังธรรม****

****งดรับกิณนิมนต์ในทุกกรณี****

เมื่อก่อนนี้ไม่ได้พูด เดี่ยวนี้มันจำเป็น ถ้าไม่พูดก็ไม่มีใครพูด คนอื่นพูดแทนไม่ได้ ถึงเวลาก็เลยต้องพูด แต่ตอนพูดใหม่ๆ ก็รู้สึกประหม่าเหมือนกันนะ ตอนที่เริ่มหัดเทศน์ใหม่ๆ แต่พอพูดไปๆ ก็เลยรู้ว่าพูดได้ ก็เลยปล่อยมันไปตามธรรมชาติ เมื่อก่อนเวลาจะพูดต้องท่องไว้ก่อนนะว่าวันนี้จะพูดอะไรบ้าง แต่ตอนหลังนี้ไม่ต้องท่องแล้ว ไม่ต้องเตรียมตัว ปล่อยมันไหลไป เหมือนกับน้ำ พอไขก๊อกแล้วมันก็จะไหลของมันไปเอง

พ.ร.ศ.ดร.สมนึกคุณ

“มหาเศรษฐีที่แท้จริง”

ท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ พระธรรมเทศนา โดยท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

“มหาเศรษฐีที่แท้จริง”

วันนี้พวกเราจะมาศึกษาวิธีที่จะทำให้พวกเราเป็นมหาเศรษฐีกัน การเป็นมหาเศรษฐีที่แท้จริงนี้ไม่ได้อยู่ที่ว่าจะต้องมีเงินเป็นหมื่นล้านแสนล้าน แต่การเป็นมหาเศรษฐีที่แท้จริง เป็นคนรวยที่แท้จริง ก็คือต้องเป็นคนที่ไม่มีความต้องการจะได้อะไ้อีกแล้ว เป็นคนที่มีความพอ มีแต่จะให้ จะไม่มีการขอ จะไม่มีการอยากได้อะไรจากใครทั้งนั้น ถ้ายังมีความอยากได้ ยังอยากมีอยากเป็นอยู่ อย่างนี้ไม่เรียกว่าเป็นมหาเศรษฐีเป็นคนร่ำรวย แต่จะเรียกว่าเป็นคนขอทาน เพราะยังต้องขอ ต้องหาสิ่งนั้นสิ่งนี้อยู่ คนที่มีความพอแล้ว คนที่ไม่มีความอยากแล้วนี้แล เป็นเศรษฐีที่แท้จริง เช่น พระพุทธเจ้า พระอรหันตสาวกทั้งหลาย ท่านพอแล้ว ท่านไม่ต้องการอะไ้อีกแล้ว ท่านมีแต่จะให้ นอกจากสิ่งที่ท่านให้ไม่ได้ ก็คืออัฐบริวารเท่านั้น นอกนั้นแล้วท่านไม่ต้องการ ไม่เก็บเอาไว้ ท่านให้ได้หมด

การที่เราจะเป็นเศรษฐีที่แท้จริงนี้ได้ เราต้องกำจัดความอยากต่างๆ ให้หมดไปจากใจของเราให้ได้ เพราะความอยากอันนี้แลที่ทำให้เราเป็น

ขอทานกัน เพราะว่ายังไม่อึดไม่พอนั่นเอง นี่แหละคือการทำให้ตนเองเป็น เศรษฐีอย่างแท้จริง ไม่ได้อยู่ที่การออกไปหาเงินหาทองมา เพราะว่า การหาเงินหาทองไม่ได้ทำให้ใจอึดใจพอ ไม่ได้กำจัดความอยากได้ อยากมี อยากเป็น แต่กลับจะทำให้เกิดความอยากมีอยากเป็นเพิ่มขึ้นไป ถ้ายังมีความอยากมีอยากเป็นอยู่ จะเรียกว่าเป็นเศรษฐีได้อย่างไร จะเรียกว่าเป็นคน ร่ำรวยได้อย่างไร

คนร่ำรวยที่แท้จริงนั้นไม่ต้องการอยากจะได้อะไร เพราะว่ามีพอแล้ว นั่นเอง มีมากเกินไปที่จะใช้ไปอีก ๑๐ ชาติ ๑๐๐ ชาติ ก็ใช้ไม่หมด แล้วจะไป หามาเพิ่มอีกทำไม วิธีที่จะทำให้เราเป็นเศรษฐี เราก็ต้องกำจัดความอยาก ที่เป็นต้นเหตุของความไม่พอ การที่จะหยุดความอยากได้ เราก็ต้องหยุด ความคิด เพราะความคิดนี่แหละเป็นตัวที่จะทำให้เราเกิดความอยากขึ้นมา เวลาเราคิดถึงสิ่งนั้นสิ่งนี้เราก็อยากจะทำให้สิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ หรืออยากจะได้สิ่งนั้นสิ่งนี้มา แต่เวลาที่เราไม่ได้คิด เราก็จะไม่ได้เกิดความอยาก แต่การไม่คิดเพียงอย่างเดียวนี้ก็ยังไม่สามารถที่จะลบล้างกำจัดความอยาก ให้หมดไปได้ เป็นเพียงแต่การสะกดความอยากไว้ชั่วคราวเท่านั้น เพราะ เวลาที่เผลอไปคิดก็จะเกิดความอยากได้อีก การที่เราจะกำจัดความอยากได้ อย่างถาวร ถึงแม้ว่าเราจะไปคิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้สิ่งนั้นสิ่งนี้ก็จะไม่ทำให้เกิด ความอยากขึ้นมา เราต้องใช้การสอนใจให้ฉลาด ให้รู้ทันความหลง เพราะ ความหลงนี่แหละที่เป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดความอยากต่างๆ ขึ้นมา

ความหลงคืออะไร คือไม่รู้ความจริงของสิ่งต่างๆ ที่เราไปหลงอยากได้นั่นเอง เราไม่รู้ความจริงของสิ่งต่างๆ ที่เราอยากได้ว่าเป็นทุกข์ ไม่ใช่เป็นสุข เพราะว่ามันเที่ยงแท้แน่นอน ไม่ถาวร เพราะว่าเราไม่สามารถเก็บเอาไว้เป็นของเราได้ตลอด ไม่สามารถสั่งให้เป็นไปตามคำสั่งของเราได้เสมอไป เวลาที่เราสั่งได้เราก็มีความสุข แต่เวลาที่เราสั่งไม่ได้ เราก็จะมีความทุกข์ นี่แหละคือการที่เราจะกำจัดความอยากต่างๆ ให้หมดไปจากใจได้ สร้างความอึด

การกำจัดความอยากอย่างถาวร
ต้องกำจัดด้วยปัญญา ความรู้จริง
รู้ความจริงของทุกสิ่งทุกอย่างใน
โลกนี้ว่าเป็นทุกข์ ไม่เที่ยง ไม่ใช่ของเรา
ไม่อยู่กับเราไปตลอด ไม่อยู่ภายใต้
คำสั่งของเรา

สร้างความพอ สร้างความเป็นเศรษฐีให้
กับเราได้ อยู่ที่การเห็นความทุกข์ในสิ่ง
ต่างๆ ที่เราอยากได้ เห็นว่าเขาไม่เป็นสิ่ง
ที่ถาวร เป็นสิ่งชั่วคราว เห็นว่าเป็นสิ่งที่
เราไม่สามารถที่จะไปสั่งไปบังคับให้เป็น
อย่างนั้นเป็นอย่างนี้ได้เสมอไป พอเรา
เห็นความจริงอันนี้แล้ว เราก็จะไม่อยากได้
เหมือนกับเราเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างนี้
เป็นยาพิษ อาหารทุกชนิดที่เรารับประทาน

เครื่องดื่มทุกชนิดที่เรารับประทาน ถ้ามีสารก่อมะเร็งอยู่ในอาหารเหล่านั้น
เราจะซื้อมารับประทานกันหรือไม่ เราจะไม่อยากซื้อ เพราะเราไม่อยากจะ
เป็นโรคมะเร็งกัน อันนี้แหละคือปัญญา

เราต้องมองให้เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เป็นสิ่งที่จะทำให้ใจเราทุกข์
ไม่ใช่จะเป็นสิ่งที่จะทำให้ใจเราสุข ทำให้ใจเราอึด ทำให้ใจเราพอ แต่จะทำให้ใจ

ของเรานี้หิว อยาก เพิ่มมากขึ้นไปเรื่อยๆ อย่างไม่มีวันสิ้นสุด นี่คือการกำจัดความอยากอย่างถาวร ต้องกำจัดด้วยปัญญา ความรู้จริง รู้ความจริงของทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ว่าเป็นทุกข์ ไม่เที่ยง ไม่ใช่ของเรา ไม่อยู่กับเราไปตลอด ไม่อยู่ภายใต้คำสั่งของเรา แต่ก่อนที่เราจะสอนใจให้เห็นความจริงอันนี้ได้ เราต้องหยุดความคิดให้ได้ก่อน เพราะว่าถ้าเราหยุดความคิดไม่ได้ ใจก็จะคิดอยากเรื่องนั้นเรื่องนี้อยู่ตลอดเวลา พอเกิดความอยาก เราก็จะไม่สามารถที่จะสอนใจไม่ให้อยากได้ เพราะเวลาอยากแล้วนั้นมันทุกข์ทรมานใจ เหมือนกับมีหนามบ่งอยู่ในเท้า หนามติดอยู่ในเท้า เราก็ต้องอยากจะเอามันออก แต่การทำตามความอยากนี้ไม่ได้เป็นการเอาหนามออก บ่งหนามออกจากเท้า แต่กลับเป็นการตอกย้ำให้หนามนี้อยู่เข้าไปลึกขึ้นไปอีก แต่เราไม่รู้กัน เวลาเราเกิดความอยากนี้ เราต้องไปทำตามความอยากทันที ถ้าอยู่เฉยๆ ก็จะไม่หงุดหงิดรำคาญใจ ไม่สบายอกไม่สบายใจ พอได้ไปทำตามความอยาก ความหงุดหงิดความไม่สบายใจก็จะหายไป แต่หายไปไม่นาน หายไปชั่วคราวแล้วเดี๋ยวก็จะเกิดความอยากขึ้นมาใหม่

วิธีที่จะหยุดความอยากได้อย่างถาวร ก็คือต้องมาควบคุมกับความคิดกันก่อน มาหยุดความคิดให้ได้ ทำใจให้ว่าง ทำใจให้เป็นกลาง ใจที่ว่างกับใจเป็นกลางนี้ จะไม่มีความอยาก แล้วก็พอใจจะออกมาสู่ความอยาก เราก็จะสามารถหยุดความอยากได้ด้วยปัญญา หรือว่าถ้าเรายังไม่สามารถใช้ปัญญา สอนใจให้เห็นความจริงว่าเป็นทุกข์ เป็นอนิจจัง เป็นทุกข์ อนัตตาได้ เราก็หยุดความคิดไว้ก่อน ใช้การบริการมพุทฺธโรฯ ไปก่อน ทุกครั้งที่เกิดความอยาก

ขึ้นมาก็บริการมพุทโธฯ ไปจนกว่าความอยากนั้นจะสงบตัวลงไป แต่ก็เป็นการสงบตัวชั่วคราว แต่ก็ดีกว่าที่ปล่อยให้ไปทำตามความอยาก เพราะว่า จะทำให้ความอยากนี้มีกำลังเพิ่มมากขึ้น ถ้าเราใช้พุทโธสะกดความอยากได้ ความอยากก็จะมีกำลังน้อยลงไป แต่ก็ยังไม่หมด จะหมดได้อย่างถาวรต้องมีดวงตาเห็นธรรม เห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ถึงจะสามารถที่จะหยุดความอยากได้ เหมือนกับเราเห็นว่าอาหารต่างๆ นี่มีสารก่อมะเร็งอยู่ ต่อให้เขาแจกให้ฟรี เราก็จะไม่รับมารับประทาน เรายอมอดตายดีกว่า ดีกว่ารับประทานอาหารที่มีสารเป็นพิษเป็นภัยต่อชีวิตร่างกายของเรา

ดังนั้นในเมืองต้นนี้เราต้องพยายามสร้างเครื่องมือที่จะมาหยุดความอยากก็คือสตินี้เอง สตินี้ก็มีหลากหลายวิธีด้วยกัน การบริการมพุทโธฯ ไปอย่างต่อเนื่องก็เป็นวิธีหนึ่ง การบริการมธัมโม สังโฆ ก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง การเฝ้าดู การเคลื่อนไหวของร่างกายในทุกอิริยาบถในทุกการกระทำ ใจนี้จดจ่อเฝ้าอยู่กับการกระทำของร่างกาย ไม่ไปคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ ให้รู้อยู่กับเรื่องที่กำลังทำอยู่เท่านั้น อันนี้ก็เรียกว่าเป็นการเจริญสติเหมือนกัน การระลึกถึงความตาย ทุกลมหายใจเข้าออกก็เป็นการเจริญสติเหมือนกัน เช่น การบริการมอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาไป แต่ต้องบริการมแบบมีเข้าใจความหมาย ไม่ใช่บริการมแบบนกแก้ว แก้วจ๋าๆ แต่พอเห็นแก้วก็เขี่ยทิ้งๆ จะหากล้วยกินอย่างเดียว

การที่เราบริการมอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ก็เพื่อให้เราระลึกถึงความแก่ ความเจ็บ ความตาย คนเราถ้ารู้ว่าจะตายวันนี้พรุ่งนี้จะมีความอยากได้อะไรหรือไม่ ยังอยากจะเป็นนั้นเป็นนี่อยู่หรือเปล่า ยังอยากจะไปเที่ยวที่นั่นที่นี้

อยู่หรือเปล่า ถ้าหมอบอกว่าอยู่ได้ไม่เกิน ๓ วัน ๗ วัน ตอนนั้นจะไม่มีกะจิตกะใจ
ที่อยากจะไปเที่ยว อยากจะไปทำอะไร อยากจะไปมีอะไร

การที่พวกเราอยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้อยู่ อยากไปเที่ยวที่นั่นที่นี้
ก็เพราะว่าเรลืมไปว่าเราจะต้องตายกัน บางทีลืมไปลืลด้วยซ้ำว่าอาจจะไป
ตายตอนที่ไปเที่ยวนี้ก็ได้ คนที่ไปประสบอุบัติเหตุระหว่างที่เดินทางไป
ท่องเที่ยวก็มีเยอะแยะไป เขาไม่ได้คิดว่าเขาจะไปตายกัน เขาคิดว่าเขาจะไปเที่ยว
ไปหาความสุขกัน แต่แล้วก็มาตายกัน ถ้าเขารู้ว่าเขาจะต้องไปตายนี้ เขาอยาก
จะไปเที่ยวหรือไม่ อยู่บ้านกับไปเที่ยวอันไหนจะปลอดภัยกว่ากัน นี่แหละคือ
การสกัดความอยาก สกัดความคิด ด้วยการเจริญสติด้วยวิธีต่างๆ สดแต่
แต่จิตความพอใจ ซึ่งอาจจะเปลี่ยนไปได้ตามกาลตามเวลา ตามเหตุการณ์
ตามขั้นตอนของการปฏิบัติของเรา

การเจริญสติในเบื้องต้น ก็ขอให้เราเริ่มวิธีใดวิธีหนึ่งที่ได้ผลดีกับเรา
ที่สามารถสกัดความคิดต่างๆ ให้เบาบางลงไป ให้ใจมีความว่างเพิ่มมากขึ้น
มีอุเบกขาเพิ่มมากขึ้น อันนี้เราก็ต้องพิจารณาดูเอาเอง ต้องลองปฏิบัติดู
บางท่านก็ใช้การบริกรรมพุทโธอย่างต่อเนื่อง บางท่านก็ใช้การเฝ้าดูการ
เคลื่อนไหวของร่างกายตั้งแต่ต้นจนหลัล ใจนี้ประกบติดอยู่กับการเคลื่อนไหว
การกระทำของร่างกายตลอดเวลา ไม่ส่งใจไปที่อื่น พอลืมตาขึ้นมาก็เฝ้าดู
เลยว่ตอนนี้ร่างกายอยู่ในอิริยาบถใด เช่น กำลังนอนอยู่ก็รู้ว่ากำลังนอนอยู่
พอขยับลุกขึ้นมาหนึ่งก็รู้ว่ากำลังนั่ง พอขยับขึ้นมายืนก็รู้ว่ากำลังยืน พอขยับ
จะเดินไปทำภารกิจอะไรต่างๆ ก็เฝ้าดูอยู่ทุกอิริยาบถของการเคลื่อนไหว

จนกว่าจะกลับมานอนหลับตา อย่างนี้เรียกว่าเป็นการสร้างสติเพื่อมาสกัดความคิดต่างๆ ไม่ให้ไปคิดถึงเรื่องนั้นคิดถึงเรื่องนี้ ให้อยู่กับการเคลื่อนไหว การกระทำของร่างกายอย่างต่อเนื่อง เวลาร่างกายไม่ได้ทำอะไร นิ่งหลับตา ขัดสมาธิ ตั้งตัวให้ตรง ก็ดูที่ลมหายใจเข้าออก ลมหายใจเข้าก็รู้ ลมหายใจออกก็รู้ ลมหายใจละเอียดก็รู้ว่าละเอียด หยาบก็รู้ว่าหยาบ หายใจสั้นก็รู้ว่าหายใจสั้น หายใจยาวก็รู้ว่าหายใจยาว ลมหายใจก็รู้ว่าหายใจไป ไม่ต้องตื่นตื่นตกใจ ให้อู้อะไรๆ ตามความเป็นจริงของลม ไม่ต้องไปควบคุมบังคับลม เช่นเวลาลมหายใจก็พยายามหายใจแรงๆ เพื่อให้ลมกลับมาอันนี้ไม่ต้องไปทำ เพราะจิตกำลังเข้าสู่ความสงบ จิตยิ่งสงบเท่าไร ลมหายใจก็ยิ่งละเอียดขึ้นไปเท่านั้น จนไม่สามารถสัมผัสรับรู้ได้ว่ามีลมอยู่หรือไม่ เวลานั้นจิตก็จะรวมเข้าสู่ความสงบ ถ้าไม่เกิดความตระหนกตกใจขึ้นมา กลัวว่าไม่มีลมแล้วจะตายไป ให้อู้อะไรๆ รู้ตามความเป็นจริงของลม แล้วลมกับใจก็จะแยกทางกันไป ใจก็จะรวมเข้าสู่ความสงบ เป็นอุเบกขา ลมก็หายไปจากการรับรู้ของใจ แต่ร่างกายไม่ตาย ร่างกายก็นิ่งอยู่อย่างนั้นจนกว่าจิตจะถอนออกมา ก็จะกลับมารับรู้ร่างกาย รับรู้ลมหายใจต่อไป

พอออกจากสมาธิก็มาเจริญสติต่อ ถ้าสติยังไม่มีกำลังที่แก่กล้าที่มั่นคง ถ้าสติมีกำลังมากพอแล้วสามารถทำให้เข้าสู่ความสงบได้ทุกเวลา ก็ไม่ต้องเจริญสติ ให้นำมาเจริญปัญญาแทน เวลาออกจากสมาธิขึ้นมาก็ให้พิจารณาว่าสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้เป็นทุกข์ ไม่เที่ยง ไม่ใช่ของเรา เช่น ลมหาย ศรัทธา เสรีภาพ รูป เสียง กลิ่น รส โภชนา ทรัพย์ ชนิตต่างๆ นี้ไม่เที่ยง มีเกิดมีดับ

มีสามีไป มีเจริญมีเสื่อม ถ้าไปอยากได้ อยากให้
เจริญอย่างเดียว เวลาเสื่อมก็จะเกิดความทุกข์
ใจขึ้นมา ถ้าไปอยากได้ให้เจริญอย่างเดียว
ก็แสดงว่าไม่รู้ธรรมชาติของสิ่งต่างๆ ว่าเป็น
อนัตตา ว่าเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถที่จะไปสั่งเขาได้
สั่งให้เขาเจริญอย่างเดียวไม่ได้ เวลาเขาเจริญ
เขาก็จะเจริญ เวลาเขาจะเสื่อมเขาก็จะเสื่อม เวลาเจริญเราดีอกดีใจ พอเวลา
เสื่อมเราก็ตระโศกเสียใจ

เราต้องพิจารณาถอนใจ
อยู่เรื่อยๆ ถอนว่าทุกสิ่ง
ทุกอย่างไม่เที่ยง มีสามีไป
มีเจริญมีเสื่อม มีดีมีเสีย

แต่ถ้าเรารู้ล่วงหน้าไว้ก่อนว่าเขาจะต้องเจริญ เขาจะต้องเสื่อม เราไม่ไปมี
ความผูกพันกับเขา เราไม่ไปยุ่งกับเขา เวลาเขาเจริญหรือเวลาเขาเสื่อมก็จะ
ไม่ทำให้เราเดือดร้อนใจแต่อย่างใด เช่น การเจริญของผู้อื่น การเสื่อมของผู้อื่น
ของคนที่เราไม่รู้จักนี้ เราจะไม่เดือดร้อน เจริญก็เจริญไป เสื่อมก็เสื่อมไป
เกิดก็เกิดไป ตายก็ตายไป ไม่เห็นเป็นปัญหาอะไรเลย แต่พอคนที่เราไปมี
ความผูกพันด้วย เวลาเขาเสื่อมนี้ก็เกิดปัญหาขึ้นมาทันที เช่น สามี ภรรยา บุตร
ธิดา บิดา มารดา พอเขามีความเสื่อมเกิดขึ้นมาก็วุ่นวายกันไปหมด ทั้งๆ
ที่เป็นเรื่องปกติธรรมดาของทุกๆ คนที่จะต้องมามีวันเสื่อมหมดไป ที่จะต้องแก่
ต้องเจ็บ ต้องตายไป อันนี้เป็นเพราะว่าเราไปผูกพัน ไปเห็นว่าเขาให้ความสุข
กับเรา พอเขาให้ความสุขกับเรา เราก็คอยจะให้เขาอยู่กับเราไปนานๆ ไม่เสื่อม
จากเราไป พอเขาเสื่อมเราก็อวุ่นวายใจ ไม่สบายใจ ทุกข์ใจ เศร้าโศกเสียใจ

ดังนั้นเราต้องพิจารณาสนใจอยู่เรื่อยๆ หลังจากที่เรากลับจากสมาธิมาแล้ว สอนว่าทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น ลาก ยศ สรรเสริญ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ไม่เที่ยง มีมา มีไป มีเจริญ มีเสื่อม มีได้ มีเสีย ถ้าไปยุ่งกับเขา ไปมีความผูกพันกับเขา มีความอยากให้เขาไม่เสื่อม เราก็จะทุกข์ หรือมีความอยากไม่给他เจริญก็จะทุกข์เหมือนกัน เช่น เราไม่อยากจะคู่ต่อสู้ของเราเจริญ พอเขาเจริญ เราก็ทุกข์เหมือนกัน แต่เวลาคู่ต่อสู้เสื่อม เราก็ดีใจ แต่คนที่เรารักเสื่อม เราก็จะเสียใจ คนที่เรารักเจริญ เราก็ดีใจดีใจ นั่นมันอยู่ที่ตัวเราเองไปยุ่งกับเขาเอง เขาก็เจริญ เขาก็เสื่อมไปตามเวลาของเขา มีใครบ้างที่เกิดมาแล้วไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายกันบ้าง มีใครบ้างที่เจริญอย่างเดียวไม่มีเสื่อม ไม่มีทรยศในโลกนี้ เป็นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่องปกติของทุกสิ่งทุกอย่างบุคคลที่จะต้องมีการเจริญ มีการเสื่อมไปเป็นธรรมดา เพราะเป็นธรรมชาติของเขาเขาเป็นอย่างนี้ เขาไม่ได้อยู่ภายใต้คำสั่งของเรา เขาไม่ได้เจริญเพราะว่าเราสั่งให้เขาเจริญ เขาไม่เสื่อมเพราะเราสั่งให้เขาไม่เสื่อม เขาเสื่อม เราไปสั่งให้เขาไม่เสื่อม เขาก็ไม่ฟังเราอยู่ดี เพราะธรรมชาติของเขาต้องเจริญต้องเสื่อมไปในที่สุด นี่คือการพิจารณาด้วยปัญญากับสรรพสิ่งทั้งหลาย พอเราปล่อยสรรพสิ่งทั้งหลายได้ เราก็ย้อนกลับเข้ามาพิจารณาสิ่งที่ใกล้ตัวเรามากที่สุดก็คือร่างกายของเรา ร่างกายของเราก็เป็นอย่างนี้เหมือนกัน ต้องมีการเจริญแล้วก็มี การเสื่อม มีการเกิดแล้วก็มี การแก่ มีการเจ็บ มีการตายไป แม้ว่าจะดูแลรักษาร่างกายให้ดีขนาดไหนก็ตาม จะใช้เงินทองของมหาเศรษฐีของมหาภคินีมาทำนุบำรุงดูแลรักษาร่างกายอย่างไรก็ตาม ก็หนีไม่พ้นความแก่ ความเจ็บ ความตายอยู่ดี ถ้าเกิดความอยากไม่แก่ อยากไม่เจ็บ อยากไม่ตาย

ก็จะเกิดความทุกข์ใจขึ้นมา เพราะว่าไปห้ามมันไม่ได้ ห้ามความแก่ ห้ามความเจ็บ ห้ามความตายไม่ได้ เขาเป็นอนัตตา เขาไม่ใช่เป็นลูกน้องเรา ไม่ใช่ของเรา เราไม่สามารถไปสั่งให้เขาเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ได้

ถ้าเราไม่อยากจะทุกข์กับเขา เราก็ต้องปล่อยวาง ปล่อยให้เขาแก่ ปล่อยให้เขาเจ็บ ปล่อยให้เขาตายไป ถ้าปล่อยได้เราก็จะไม่ทุกข์ เราก็จะไม่มี ความอยาก เราก็ไม่ต้องไปขอร้อง ขอให้คนนั้นช่วยเหลือเรา เวลาเจ็บไข้ ได้ป่วยก็ไม่ต้องไปขอร้องให้คนนั้นมาช่วยเหลือเรา เรายอมรับความเจ็บไข้ ได้ป่วย เวลาตายก็ไม่ต้องไปขอร้องโทษะ ไม่ต้องไปขอร้องอะไรจากใครทั้งนั้น เมื่อถึงเวลามันจะตาย ไม่มีใครที่จะยับยั้งมันได้ ก็ปล่อยมันตายไป เราไม่ได้ เป็นร่างกาย เราจะไปเดือดร้อนทำไม เราเป็นผู้ที่มาอาศัยร่างกายชั่วคราว เท่านั้นเอง ร่างกายนี้หรือโลกนี้เป็นเหมือนโรงแรมที่เราไปพักอยู่อาศัย เวลาเรา ไปพักโรงแรม เราจะไปชนข้าวชนของไปเก็บไว้ในโรงแรมไหม เราก็ขออาศัย อยู่ไปวันๆ หนึ่งเพื่อทำภารกิจที่เราต้องทำเท่านั้นเอง พอเราทำเสร็จภารกิจแล้ว เราก็ถือกระเป๋าเอาเสื้อผ้าของเราใส่กระเป๋า แล้วเราก็ออกเดินทางจาก โรงแรมไป โลกนี้ก็เหมือนโรงแรม ร่างกายนี้ก็เหมือนโรงแรมที่เรา มาอาศัยอยู่ชั่วคราวเท่านั้นเอง เดี่ยวถึงเวลาเราก็ต้องออกเดินทางไป ถ้าเราจะ มัวมาหาสิ่งต่างๆ มาไว้เป็นสมบัติของเราทำไมกัน ทาลาภ หายศ หาสรรเสริญ หาความสุขทางตา หู จมูก ลิ้น กาย มาไว้ทำไมกัน ไปซื้อข้าวของต่างๆ มา เก็บไว้ในโรงแรมทำไม ซื้อตุ๋นเย็น ซื้อทีวี ซื้ออะไรต่างๆ เดี่ยวเวลาไปก็เอาไป ไม่ได้ ต้องทิ้งให้โรงแรมเขาหมด

นี่แหละเราควรจะมีโลกเป็นแบบนี้ มองร่างกายของเราเป็นแบบนี้ เป็นที่อยู่อาศัยชั่วคราวเท่านั้น เพื่อเอามาทำ เพื่อเราจะได้ทำหน้าที่ของเราหน้าที่ของเราก็คือทำให้เราเป็นเศรษฐีที่แท้จริง เศรษฐีที่แท้จริงก็ต้องหยุดความอยากให้หมดให้ได้ การจะหยุดความอยากให้หมดให้ได้ก็ต้องมีปัญญา มีดวงตาเห็นธรรม เห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เห็นทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถ้าผู้ใดเห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เห็นทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค แล้ว ผู้นั้น

ถ้าไม่มีความอยากแล้วจะไม่ห่วงใย
ไม่เดือดร้อน ใครอยากอะไรใครอยากอะไร
ก็ปล่อยเขาไป ใครอยากอะไรเป็นใหญ่
เป็นโตก็ปล่อยเขาไป จะโตโรคมะเร็ง
เข้าไปพัวอยู่ในหัวใจของเขา จะได้ทุกข์กับ
ความเป็นใหญ่เป็นโต...ไม่ได้ทุกข์กับอะไร

ก็จะไม่มีความต้องการอยากได้อะไร เพราะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นสารก่อมะเร็งทั้งนั้น เอามาแล้วจะต้องเป็นโรคมะเร็งกันแล้วเอามาทำไม

ฉะนั้น โรคมะเร็งก็คืออะไร ก็คือความทุกข์ใจนี้เอง ได้อะไรมาแล้วก็ต้องทุกข์กับสิ่งที่ได้มา

ถ้าไม่ได้เอามากก็ไม่ทุกข์ใจ ถ้าไม่กินอาหารที่มีสารก่อมะเร็ง ก็จะไม่มียโรคมะเร็งเกิดขึ้น นี่เราไม่รู้กันว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เป็นสารก่อมะเร็ง เป็นทุกข์ เป็นตัวที่จะทำให้เกิดความทุกข์ขึ้นมาอีก เราก็หากันแทบเป็นแทบตาย กอบโกยกันใหญ่ แล้วเป็นยังไง มานอนก่ายหน้าผากกัน กินไม่ได้ นอนไม่หลับ ภาระวนกระจายกระสับกระส่าย วิตกกังวลห่วงใยไปกับสมบัติชั่วคราวของเงินทองสิ่งของต่างๆ บุคคลต่างๆ ที่เราได้มาครอบครองเป็นสมบัติของเรา

แล้วพอเวลาที่จะต้องพลัดพรากจากกันไปก็เศร้าโศกเสียใจ ร้องไห้ร้องไห้ให้
กินไม่ได้นอนไม่หลับ บางครั้งก็อยากจะตายจากโลกนี้ไปเลย นี่แลคือความ
อยากที่ทำให้เกิดความทุกข์ ที่ทำให้เราเป็นขอทานไม่มีวันหมดสิ้น ไม่มีวันจบสิ้น
ขอจากภพนี้แล้วก็ไปขอต่อภพหน้า ขอมันไปเรื่อยๆ อยากมันไปเรื่อยๆ
อยากได้สิ่งนั้น อยากมีสิ่งนี้ อยากเป็นอย่างนั้น อยากเป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ
เพราะเราไม่รู้ว่ามันเป็นโทษกับเราเอง เป็นทุกข์กับเรา ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้า
มาตรัสรู้ความจริงอันนี้แล้วนำมาเผยแผ่สั่งสอนให้กับพวกเรา พวกเราก็ยังจะ
หลงไปกับความอยากอยู่ ถึงแม้รู้แล้วก็ยังหยุดความอยากไม่ได้ เป็นชาวพุทธ
ได้ฟังเทศน์ฟังธรรม รู้แล้วว่าความอยากนี้เป็นสารก่อมะเร็งให้แก่จิตใจของเรา
ให้เกิดความทุกข์ขึ้นมาก็ยังอยากกันอยู่อย่างนั้น แล้วจะมาโทษใคร เวลาเรา
ทุกข์ก็ไปโทษสิ่งนั้นสิ่งนี้ ออกไปเดินขบวนกันก็ไปโทษสิ่งนั้นสิ่งนี้ โทษคนนั้น
คนนี้ ไม่โทษความอยากของตนเอง ถ้าไม่มีความอยากแล้วจะไม่วุ่นวาย
ไม่เดือดร้อน ใครอยากจะทำใครอยากจะทำก็ปล่อยเขาปล่อยไป ใครอยากจะทำ
เป็นใหญ่เป็นโตก็ปล่อยเขาเป็นไป จะได้โรคมะเร็งเข้าไปฝังอยู่ในหัวใจของเขา
จะได้ทุกข์กับความเป็นใหญ่เป็นโต ทุกข์กับความรำคาญนี้แหละ ไม่ได้ทุกข์
กับอะไร

ดังนั้นเราต้องหมั่นสอนใจเราอยู่เรื่อยๆ หลังจากที่เรากลับจากสมาธิ
มาแล้ว สอนให้เกิดปัญญา สอนให้รู้ทันความหลง สอนให้หยุดความอยาก
ต่างๆ ให้ได้ ถ้ายังไม่มีสมาธิ ก็ต้องพยายามเจริญสติให้มากก่อน ถ้าไม่มี
เวลามาเจริญสมาธิ มาเจริญปัญญา ก็ต้องตัดภารกิจการทำงานต่างๆ ออกไป

ให้หมดก่อน ถ้ายังทำมาหากิน หาเงินหาทอง หาลาภ ยศ สรรเสริญอยู่ ก็ต้องหยุดหา ถ้ายังหาความสุขจากการใช้เงินใช้ทอง ก็ต้องหยุดใช้เงินใช้ทอง เอาเงินทองที่จะไปซื้อความสุขต่างๆ นี้มาแบ่งปันมาแจกจ่ายให้แก่ผู้อื่นไป หรือถ้าจำเป็นก็เก็บเอาไว้เพื่อมาสนับสนุนในการปฏิบัติธรรม แต่อย่าเก็บเงินเอาไว้เป็นสิ่งที่ล่อใจ ถ้ามีเงินในกระเป๋าแล้วกิเลสมันจะร้อน กิเลสมันจะแรง เดี่ยวมันก็จะอยากไปเที่ยวที่นั่นที่นี้ อยากจะไปดื่มไปรับประทานสิ่งนั้นสิ่งนี้ อยากจะไปดู อยากจะไปฟัง อยากจะไปซื้อของต่างๆ ยิ่งช่วงนี้เป็นช่วงส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ มีข้าวของต่างๆ ออกมาขายกัน ลดราคากันอย่างรุนแรง ทำหายกระเป๋า ทำหายเงินทองในกระเป๋า ทำหายกิเลสตัดหาความอยาก ถ้ามีเงินซื้อเดี๋ยวก็อดไม่ได้ ก็ต้องออกไปซื้อ ซื้อแล้วไม่ใช่ว่ามันจะพอเลย ไม่พอซื้อแล้วมันก็อยากที่จะซื้ออีก ซื้อเท่าไรก็ไม่มีวันพอจนกว่าเงินจะหมด แต่เงินจะหมดก็ไม่ได้หยุดความอยากที่จะซื้อ ยังมีความอยากอยู่ก็ต้องไปยืมเขาก่อน ใช้บัตรเครดิตก่อนแล้วค่อยไปจ่ายทีหลัง พอถึงเวลาจะจ่ายบัตรก็ไม่มีเงินจ่าย เดี่ยวก็ถูกฟ้องล้มละลาย ถูกยึดทรัพย์ไปในที่สุด หรือไม่เช่นนั้นก็ไปทำผิดกฎหมาย ไปฉ้อโกง ไปลักทรัพย์ เดี่ยวก็ถูกจับเข้าขังคุกขังตาราง

เอาเงินที่อยากจะซื้อของต่างๆ เหล่านี้มาทำบุญแล้วจะสบายใจ จะสุขใจ จะอิมใจ จะไม่อยากจะอะไร แล้วพอเงินหมดก็สบาย ไม่เดือดร้อน ก็จะมีเวลาไปเจริญสติได้อย่างต่อเนื่อง เจริญสติ นั่งสมาธิ เจริญปัญญา เพื่อทำลายความอยากให้หมดไปอย่างถาวร พอความอยากหมดไปอย่างถาวร ก็จะกลายเป็นมหาเศรษฐีขึ้นมาทันที เพราะว่าไม่มีความอยาก ไม่มีความ

ต้องการอะไร ใครจะให้อะไรมากก็ไม่ดีใจ ใครจะเอาอะไรไปก็ไม่เสียใจ จะถูกขโมย
ข้าวของเงินทองไปก็ไม่เดือดเนื้อร้อนใจ ไม่วุ่นวายใจ ไม่มีเงินเหลืออยู่แม้แต่
บาทเดียวก็ไม่เดือดร้อน เพราะยังเป็นเศรษฐีอยู่ เป็นเศรษฐีทรัพย์ภายใน
ทรัพย์ภายในนี้ไม่มีใครที่จะสามารถมาเอาจากเราไปได้ แม้แต่กฎของอนิจจัง
ทุกขัง อนัตตา ก็เข้าไม่ถึงทรัพย์ภายใน ทรัพย์ภายในนี้อยู่เหนือกฎอนิจจัง
ทุกขัง อนัตตา เป็นทรัพย์ที่ถาวร เป็นนิจจัง สุขัง อตตตา ที่แท้จริง คือความสงบ
ความปราศจากความอยาก ความเป็นอุเบกขาของใจนี้เอง นี่แหละคือทรัพย์
ภายในของพวกเรา ที่พวกเราควรจะทำมูเมหะชีวิตจิตใจให้กับการแสวงหาทรัพย์
เหล่านี้ ด้วยการตัดการหาทรัพย์ต่างๆ ภายนอกไปให้หมด หยุดการหาเงิน
หาทอง ถ้ายังต้องหา ก็ให้หาเพื่อมาประกอบมารักษาอัฐภาพชีวิตร่างกายไป
ให้อยู่ได้ เพื่อจะได้มาหาทรัพย์ภายในกัน แต่อย่าไปหาทรัพย์มาเพื่อที่จะให้
ร่ำรวย เพื่อที่จะได้ไปซื้อข้าวของต่างๆ มาเสพมาให้มีความสุขกับตน เพราะมัน
เป็นความสุขแบบยาเสพติด ที่เสพเท่าไรก็จะมีวันอึดวันพอ มีแต่ต้องเสพ
เพิ่มมากขึ้นไปเรื่อยๆ แล้วเวลาที่ไม่ได้เสพเวลานั้นก็จะเป็นเวลาที่ทุกข์
ทรมานใจ เวลาที่ต้องหาเงินหาทองก็จะเป็นเวลาที่เหนื่อยยากลำบาก เวลาหา
ไม่ได้ก็วุ่นวายใจ เดือดร้อน แต่ถ้าเราไม่ต้องใช้เงินซื้อความสุข เราก็จะไม่ต้อง
มาวุ่นวายกับการหาเงิน วุ่นวายกับการดูแลรักษาเงินทอง เพราะเรามีเงินทอง
อยู่ภายในใจของเราที่จะให้มีความสุขกับเราไปตลอด ที่จะไม่มีการมาสามารถ
แย่งเอาไปจากเราได้

พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ ท่านมีทรัพย์ภายใน ท่านเป็นเศรษฐีภายในใจ ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดกับสิ่งภายนอกใจ จะไม่มาทำให้ทรัพย์ภายในใจของท่านนั้น หดหายหรือหมดไปเลย ทรัพย์ภายนอกจะหมดไป ร่างกายจะตายไป ก็ไม่เกี่ยวกับทรัพย์ภายใน ทรัพย์ภายในก็ยังมีอยู่ครบบริบูรณ์ ไม่มีวันหมด ไม่มีวันสิ้น ให้แต่ ปรมาัง สุขัง แก่จิตใจตลอดเวลา เพราะไม่มีตัวที่จะมาทำให้ใจหิว เพราะได้ทำลายด้วยอำนาจของธรรมะที่ได้ปฏิบัติตั้งแต่ชั้นทาน ชั้นศีล ชั้นภาวนา มาตามลำดับ นี่แหละเป็นขั้นตอนของการที่จะนำพาเราไปสู่การเป็นมหาเศรษฐีอย่างแท้จริง ก็คือการให้ทาน การรักษาศีล และการภาวนานี้เอง ถ้าเราห่มवेशีวิตจิตใจของเราให้กับการทำทาน รักษาศีล และภาวนาไปเรื่อยๆ ต่อไปเราก็จะเป็นมหาเศรษฐี

การทำทานก็ทำถึงจุดหนึ่ง เมื่อหมดเงินทองแล้วเราก็หยุด ไม่ใช่พอหมดเงินก็ไปหาเงินมาเพื่อไปทำทานใหม่ ถ้าอย่างนี้ก็ติดอยู่ที่ทาน ไม่สามารถก้าวขึ้นสู่ชั้นศีล ชั้นภาวนาได้ การทำทานก็ทำเฉพาะกับเงินทองที่เรา มีมากเกินไป ไม่จำเป็นจะต้องเก็บเอาไว้ ส่วนที่ต้องเก็บเอาไว้เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติของเรา เราก็ต้องเก็บเอาไว้ ถ้าเราบวชได้ เราไม่ต้องใช้เงินทอง ก็สละให้ไปหมดเลยจะได้ไม่ต้องมาเป็นภาระกังวลแก่จิตใจ อย่างพระพุทธเจ้า ก็สละราชสมบัติไปเลยแล้วก็ออกบวช หากินด้วยการบิณฑบาต ที่อยู่อาศัย ก็อยู่ตามมีตามเกิด อยู่ตรงไหนก็ได้ ขอให้มันสงบสงัดวิเวก ห่างไกลจากแสง สี เสียง ที่จะมาคอยกระตุ้นความอยากให้เกิดขึ้นเท่านั้นเอง แล้วก็เจริญสติ ควบคุมความคิด ทำใจให้สงบ พอใจสงบแล้ว ชำนาญในการเข้าออกสมาธิแล้ว

พอออกจากสมาธิก็เจริญปัญญาต่อ ทำลายความอยาก ทำลายความหลงที่เป็นต้นเหตุของความอยาก ความหลงนี้จะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ **นิจจัง สุขัง อัตตา** เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เที่ยงแท้แน่นอน ให้ความสุขเป็นของเรา แต่ความจริงแล้วมันเป็น **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** มันไม่เที่ยงแท้แน่นอน มันเป็นทุกข์ มันไม่ใช่เป็นของเรา เราไปสั่งมันไม่ได้ ไปควบคุมบังคับมันไม่ได้ พอเห็นอย่างนี้แล้วก็จะทำลายความอยากได้หมดหมดความอยากก็กลายเป็นมหาเศรษฐีขึ้นมา เพราะว่าไม่มีความต้องการอะไรอีกแล้ว พอแล้ว มีเท่านี้ก็เหลือกินเหลือใช้แล้ว นี่คืองานของพวกเราที่พวกเราควรจะทำเมธีวิตลิตใจ เพราะว่างานอย่างอื่นทำไปเท่าไรก็จะไม่ทำให้เกิดความอึดเกิดความพ้อขึ้นมาแน่นอน ก็จะหิวไปต่อข้ามภพข้ามชาติได้มากี่ร้อยล้านพันล้านก็ยังไม่อยากจะได้อยู่ ได้เป็นใหญ่เป็นโตขนาดไหนก็อยากจะเป็นอีก ไม่มีวันหมด ความอยากเหล่านี้ไม่มีวันหมด จะหมดได้ก็เกิดจากการทำทาน รักษาศีล และภาวนานี้เท่านั้น

ดังนั้น เราอย่าไปหลงกับสิ่งต่างๆ ทั้งหลายในโลกนี้ที่จะให้ความสุขกับเรา อย่าไปหลงคิดว่าจะให้ความสุขกับเรา ขอให้มองให้เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเหมือนสารก่อมะเร็งที่จะต้องทำให้เราเจ็บไข้ได้ป่วยทางด้านจิตใจ ก็คือทำให้ใจของเราทุกข์อย่างไม่มีวันหมดสิ้น ไม่มีวันจบสิ้น ทางเดียวเท่านั้นที่จะทำให้เราเป็นเศรษฐี ให้เราพ้อ ให้เราไม่ต้องการอะไร ให้เราไม่มีความทุกข์กับสิ่งต่างๆ ก็คือ การทำทาน รักษาศีล และการภาวนานี้เอง ถ้าเราทำทานเสร็จแล้ว เราเข้าสู่ขั้นภาวนาแล้ว เราก็ไม่ต้องไปกังวลกับเรื่องทำทาน ถ้าเราอยู่ในขั้น

ภาวนา เราก็ต้องทุ่มเทให้กับการภาวนาเพียงอย่างเดียว ไม่ต้องไปกังวลกับเรื่องทำงานแล้ว หมดหน้าที่แล้ว ทานเป็นเพียงแต่เป็นผู้มีหน้าที่ส่งให้เราเข้าไปสู่การรักษาศีลและการภวานานั่นเอง พอเรารักษาศีลได้บริสุทธิ์ ได้ภวานาอย่างเต็มที่แล้ว ก็ไม่ต้องไปกังวลกับเรื่องทำงาน เก็บตัวอยู่กับสถานที่ปฏิบัติของเรา ไม่ต้องไปร่วมงานบุญต่างๆ งานกฐิน งานผ้าป่า งานอะไรต่างๆ นี่ไม่ได้เป็นงานของเราแล้ว งานของเรา คือ งานเดินจงกรม นั่งสมาธิ ปลีกวิเวกอยู่ตามสถานที่สงบสงัดเพื่อเจริญสติ เพื่อเจริญสมาธิ เพื่อเจริญปัญญา ที่จะมาทำลายความอยากที่ทำให้เราเป็นขอกทานนี้ให้มันหมดไป พอความอยากที่ทำให้เราเป็นขอกทานนี้หมดไป เราก็จะกลายเป็นมหาเศรษฐีขึ้นมา มี ปรมมัง สุขัง อยู่ภายในใจของเราไปตลอดไม่มีวันสิ้นสุด

นี่แหละคือผลที่เราจะได้รับจากการที่เราปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงปฏิบัติมาและทรงสอนให้พวกเราปฏิบัติ ก็คือให้เราทำงานให้หมด รักษาศีลให้บริสุทธิ์ และภวานาให้เต็มร้อย ให้เกิดสติ ให้เกิดสมาธิ ให้เกิดปัญญาเต็มร้อย แล้วผลก็จะเป็นผลที่เต็มร้อยอย่างแน่นอน

การแสดงก็เห็นว่าพอสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

ธรรมาภิบาล

ท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

ความสุขของคนไม่ได้อยู่ที่กองเงินกองทอง ไม่ได้อยู่ที่สมบัติภายนอก แต่อยู่ที่คุณธรรมภายในใจ มีคุณธรรมมากน้อยเพียงไร ก็จะไปทำลายกิเลสตัณหาที่มีอยู่ในใจให้เบาบางลงไป เมื่อกิเลสตัณหาเบาบางลงไป ความสุขก็มากขึ้น มันอยู่ตรงนี้ อยู่ในใจนี้ กองสมบัติกองเงินกองทอง วัตถุข้าวของต่างๆ จึงไม่เป็นสิ่งสำคัญ มีเท่าที่จำเป็นก็พอ เช่น ศาลาหลังนี้พอหลบแดดหลบฝนได้ พอใช้ทำกิจกรรมได้ก็พอแล้ว ไม่ต้องมีราคาแพงๆ ให้อุบัติเหตุผลของการใช้สอยเป็นหลัก สามารถทำหน้าที่ของเขาได้หรือเปล่า จะถูกจะแพงไม่สำคัญ ถ้าใช้ของราคาถูกลงได้ ก็ดีกว่า เพราะจะได้เป็นตัวอย่าง ไม่ต้องไปขวนขวายเสียเวลากับการหาเงินหาทองมาสร้างสิ่งที่มีราคาแพงๆ แล้วก็ใช้ประโยชน์ได้เท่ากัน เหมือนกับการรับประทานอาหาร อาหารมื้อละ ๕๐ บาท กับมื้อละ ๕๐๐ บาท ก็สำเร็จประโยชน์ได้เหมือนกัน อิ่มเหมือนกัน เวลาไปวัด กินอาหารวัดก็อิ่มเหมือนกัน ไปกินอาหารตามโรงแรมราคาแพงๆ ก็อิ่มเหมือนกัน แล้วมันก็ผ่านไปเหมือนกัน ทำให้ต้องเสียเวลากับการหาเงิน สู้เอาเวลามาทำประโยชน์ให้กับสังคม ให้กับพระศาสนา จะดีกว่า

การทำทานไม่ได้อยู่ที่การทำบุญตักบาตรอย่างเดียว ทำได้หลายรูปแบบ ถ้าใจกว้าง เสียสละ ไม่ยึดติดกับเงินทอง ช่วยเหลือผู้เดือดร้อน ก็ถือว่าเป็นทาน ถ้าไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่นก็มีศีลแล้ว ไม่ต้องมาวัดขอศีลจากพระ ศีลอยู่ที่ใจ ไม่ได้อยู่ที่วัด อยู่ที่การกระทำ ถ้าไม่ฆ่า ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤตินิดประเวณี ไม่พูดปด ไม่เสพสุรายาเมา ก็มีศีลแล้ว จะเข้าวัดหรือไม่ ไม่เป็นปัญหา

ให้ทำบุญปิดทองหลังพระ ทำบุญให้ทานด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ไม่ต้องการผลตอบแทนจากใครทั้งนั้น ทำด้วยความเมตตา ปล่อยวาง ไม่ยึดไม่ติดในสมบัติ ข้าวของเงินทอง เพราะเห็นว่าถ้ามีมากเกินไปก็ไม่ได้เกิดประโยชน์กับตน กลับจะเป็นทุกข์กับจิตใจ เพราะต้องคอยกังวลหวงห่วงเสียดายเสียใจ เวลาหายไปหรือถูกขโมยไป ถ้าเอาไปทำบุญก็จะหมดปัญหาไป ได้ความสุขทางจิตใจ เพราะได้ทำประโยชน์ ได้สงเคราะห์ได้ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนตกทุกข์ได้ยาก นี่คือเป้าหมายของการทำบุญให้ทานอยู่ตรงนี้

ทุกวันนี้สังคมวุ่นวายเพราะขาดศาสนาในใจ มีศาสนาอยู่ตามวัดตามวาตามวัดฤดูต่างๆ แต่ไม่ได้อยู่ในใจคน เข้าใจไหม คนเข้าวัด แต่ไม่ได้เอาศาสนาเข้าไปไว้ในใจ ในใจมีแต่กิเลส มีแต่ตัณหา เข้าไปในวัดก็ไปทะเลาะกัน มีเรื่องกัน ถ้าจะไปวัดต้องไปแบบสงบ ไปแบบไม่มีเรื่องมีราวกับใคร มีเป้าหมายเพียงอันเดียวคือไปบำเพ็ญเท่านั้น ไปเจริญจิตตภาวนา ไปรักษาศีล ไปปฏิบัติธรรม ใครจะมีความรู้ความเห็นอย่างไรก็ปล่อยเขาไป เรื่องของเขา ทำตัวเป็นเหมือนกับหนูตัวเล็กๆ จะดีกว่า อย่าไปทำเป็นราชสีห์ เดี่ยวต้องไปกัดกับราชสีห์ตัวอื่น ถ้าเป็นหนูก็จะมีปัญหา จะมีเวลาภาวนา

พระสมัยนี้เหมือนกับไม่ได้ศึกษา หรือศึกษามาจากที่ไหนก็ไม่รู้ ท่านมีงานของท่าน เยอะแยะไปหมด งานสวด งานสร้างเมรุ ซึ่งไม่มีในสมัยพุทธกาล สมัยนั้นไม่ได้ถือเป็นงานหลัก งานหลักอยู่ที่ภาวนา พระพุทธเจ้าไม่ได้สร้างวัดแม้แต่วัดเดียว คิดดูถ้าเป็นงานของพระจริงๆ แล้ว ใครจะมาสร้างวัดเก่งเท่ากับพระพุทธเจ้า จะสร้างร้อยวัดพันวัดก็สร้างได้ แต่มันไม่ใช่งานของพระ งานของพระให้สร้างธรรมให้เกิดขึ้นในใจเท่านั้น ส่วนที่อยู่อาศัยก็อยู่ไปตามมีตามเกิด ถ้าไม่มีศรัทธา สร้างกุฏิให้ ท่านก็ทรงสอน รุกขมูล เสนาสนัง ให้อยู่ตามโคนไม้ อยู่ตามเรือนร้าง อยู่ตามถ้ำที่สงบที่สงัด นั่นคือที่อยู่ของพระ ผ้าก็ใช้ผ้าบังสุกุล ผ้าที่เขาทิ้งตามป่าช้า ทิ้งตามกองขยะ เก็บเศษผ้ามาแล้วก็เอามาตัดมาเย็บ เอามาย้อม ก็ใช้ได้แล้ว สมัยนี้กับสมัยนั้นมันคนละโลกกัน สมัยนี้พระเน้นยุ่งกับเรื่องทางด้านวัตถุกันมาก เรื่องพิธีกรรมต่างๆ จนลืมของดีไป เพราะมันยากที่จิตใจของคนจะเข้าสู่ธรรมได้ ถ้าไม่มีความตั้งใจ ไม่มีความเข้าใจ ก็จะไม่ถึง

สมัยนี้บวชกันก็ยังไม่รู้เลยว่าบวชไปทำไม ก็บวชกันตามประเพณี บวชแล้วก็อาจจะชอบ ก็เลยอยู่ต่อ แล้วก็คิดว่าอยู่ให้เกิดประโยชน์ด้วยการสร้างโบสถ์ สร้างศาลา แต่ไม่ค่อยจะหนักในทางศึกษา ปฏิบัติ ศึกษา ก็พอเอามาท่องจำ เหมือนกับนกแก้วนกขุนทอง แล้วก็เอามาสอนคนอื่นต่อ ได้เปรียญ ๔ ประโยคแล้วก็ไม่เคยเอา ๔ ประโยค มาปฏิบัติกับตัวเองเลย เป็นเพียงความรู้ที่มีอยู่ในใบประกาศนียบัตรเท่านั้นเอง แต่ในใจกิเลสก็ยังเต็มหัวใจอยู่

การศึกษาด้วยการอ่านหนังสือธรรมะ แล้วปฏิบัติโดยไม่มีอาจารย์สอน จะยากและอาจจะไปไม่ถึงจุดหมายปลายทาง เพราะมักจะถูกกิเลส หลอกให้หลงให้เข้าข้างตัวเอง เช่นคิดว่าบรรลุแล้ว ทั้งที่ยังติดอยู่กับการเป็นชราวาส คิดว่าถ้าไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่โลภ ไม่อยาก ก็บรรลุแล้ว แต่ไม่ทราบว่า การอยู่ของชราวาสนั้นยังติดอยู่กับรูป เสียง กลิ่น รส ถ้าไปอยู่แบบพระที่อยู่ในป่า ใจจะเป็นปกติเหมือนอยู่บ้านหรือไม่ ยังนั่งสงบ ไมุ่่นวายไม่เดือดร้อนหรือไม่ ถ้าไม่ได้พิสูจน์ ก็จะไม่รู้ ถ้าอยากจะรู้ ก็ต้องพิสูจน์ เช่น พิสูจน์ดูว่าความกลัวหมดไป หรือยัง อาจจะได้คิดว่าความกลัวหมดไปแล้ว เพราะอยู่ในสภาพที่ไม่มีอะไรมากระตุ้นให้ความกลัวเกิดขึ้นมา ถ้าไปอยู่ในสภาพที่มีภัยรอบด้าน เช่น อยู่ในป่า จิตยังจะสงบนิ่งอยู่หรือไม่ ถ้ายังไม่ได้พิสูจน์ จิตใจในสภาพต่างๆ ก็อาจจะหลงผิดได้

ถ้าเฝ้านี้แล้ว ไม่มีอะไรมายับยั้งได้ สิ่งที่จะยับยั้งก็คือความล่งเลงล้วย เป็นนิวรรณ์ เป็นอุปสรรคขวางกั้นความสงบของใจ สงสัยว่าจะทำได้หรือไม่ นิวรรณ์ อีกอย่างหนึ่งก็คือกามฉันทะ ความยินดีกับความสุททางรูป เสียง กลิ่น รส ตัวนี้ ก็ตัดยาก ต้องรับประทานอาหารมือเดียวจริงๆ แล้วก็รับประทานหรือดื่มอะไร อีกละ นอกจากดื่มน้ำเปล่าอย่างเดียว ถึงจะกำจัดความอยากในรูป เสียง กลิ่น รส ได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับประทานการดื่ม ดื่มน้ำเปล่าๆ อย่าดื่มน้ำที่มี รสชาติหวานเปรี้ยว รับประทานอาหารแบบรับประทานยา ครั้งเดียวก็พอ อาหารอะไรก็ได้ รับประทานแล้วอิมท้อง ไม่เจ็บไข้ได้ป่วยก็พอแล้ว ต้องตัด กามฉันทะ การบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ก็ต้องตัดให้หมด ไม่ดูหนังไม่ฟังเพลง ไม่ไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ถ้าไปก็ไปหามุมสงบเงียบ ไปนั่งสมาธิ ถ้าปฏิบัติอยู่ใน ห้องในบ้านนานๆ รู้สึกอึดอัด อยากจะออกไปบ้างก็ออกไปได้ ไปหามุมสงบ ที่ไม่มีสิ่งยั่วชวนกวนใจ

เราต้องลุยต้องบุก อ่ยาร์อให้กิเลสบุกแล้วค่อยสู้มัน ถ้ามันบุกแล้วจะสู้ไม่ได้ พอกิเลสออกฤทธิ์แล้ว เราจะอ่อนปวกเปียกไปหมดเลย จะตีมันไอนั้นจะกินไอนี้ ก็ต้องยอมมัน เราต้องบุกด้วยการกำหนดปริมาณและตารางเวลาว่าจะกิน จะตีมเท่าไไหร่ เช่นกินมือเดียว อยากจะกินอะไรก็กินตอนนั้น เสร็จแล้วก็จบ ถ้าอยากจะตีมอะไรก็ตีมตอนนั้น เวลาอื่นก็ตีมน้ำเปล่าอย่างเดียว ต้องกำหนด อย่างนี้ โทรทัศน์ ก็ไม่ดูเลย ขายทิ้งไปเลย ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบันเทิง อย่าให้อยู่ใกล้ตัว บริจาคให้ทานไปเลย อย่างนี้ถึงเรียกว่าบุก เรียกว่าลุย ถ้านั่งรอ เต็มกิเลสก็จะมาชวนเราให้ดูเรื่องนั้นเรื่องนี้ เต็มก็เปรี้ยวปาก อยากขบเคี้ยว พอเกิดความรู้สึกอย่างนี้แล้ว มันจะสู้ไม่ได้ ถ้าอยากแล้วแต่ไม่มีอะไรให้ขบเคี้ยว ไม่มีอะไรให้ดู ก็จะไม่เป็นปัญหา พวกเรายังไม่เห็นคุณค่าของความสบายใจกัน เพราะไม่ค่อยได้ดูใจ มัวแต่ไปดูสิ่งนั้นสิ่งนี้ มีคุณค่าอย่างนั้นอย่างนี้ ปลอบยให้ใจแห้งแล้ง อ่างว่างเปล่าเปลี่ยว หิว อยาก ไม่ดูที่ใจกัน ดูผิดที่ การบริการมพุทธๆ หรือกำหนดกรรมฐานนี้ เป็นการตั้งใจให้กลับเข้ามาดูใจว่ากำลังเป็นอย่างไร ควรได้รับการดูแลอย่างไร ต้องปฏิบัติให้มาก ถ้าไม่ปฏิบัติจะไม่เห็น

พวกเราควรลองทำกันดู ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร เอาอาหารดีๆ ชนิดต่างๆ มาใส่ซาม หรือกะละมังแล้วก็คลุกมันเลย ให้เป็นเหมือนกับผัดข้าวผัด เป็นอะไรไป เต็มก็เข้าไปรวมกันในห้องอยู่ดี ทั้งคาวทั้งหวาน ทั้งผลไม้ทั้งผัก ลองทำดู แล้วจะรู้ว่าหลงมานาน รสชาติก็ยิ่งเหมือนเดิม เปรี๊ยะหวานมันเค็ม ก็ยังมีอยู่เหมือนเดิม ไม่ทำให้ท้องเสียหรือท้องผูก เพราะอาหารไม่ได้บูด ยังดีเหมือนเดิม การคลุกมันไม่ได้ทำให้อาหารเสียหรือบูดแต่อย่างใด แต่ไปทำลายอารมณ์ ความสุขที่เกิดจากการรับประทานเท่านั้นเอง อยู่ตรงนี้ ถ้าไม่มีมาตรการเหล่านี้ ไม่ทำสิ่งเหล่านี้แล้ว การปฏิบัติจะไม่ก้าวหน้า จะตัดกิเลสต่างๆ ที่คอยเหนี่ยวรั้ง ไม่ให้เจริญก้าวหน้าไปไม่ได้ ต้องอาศัยมาตรการเหล่านี้ ครูบาอาจารย์ท่านทำ มากันแล้วทั้งนั้น ท่านถึงเอามาสอนพวกเรา ที่เราได้ยินได้ฟังก็เพราะว่าได้รับการรับรองแล้วว่าเป็นเครื่องมือที่จะตัดกิเลสได้ ทำให้การปฏิบัติสืบหน้าไป อย่างรวดเร็ว เช่น ฉันทะในบาตร ฉันทะมือเดียว เป็นจุดคงควัตร เป็นเหมือนน้ำมันพิเศษ แทนที่จะใช้ ๔๑ ก็ใช้ ๔๕ รถก็จะวิ่งเร็วขึ้น มีพลังมากขึ้น ถ้าไม่มีจุดคงควัตร ก็เหมือนใช้น้ำมันธรรมดา คือ ๒๒๗ เป็นเหมือนน้ำมัน ๔๑ ถ้าถือจุดคงควัตร ก็จะเป็นน้ำมัน ๔๕ จะมีพลังมากขึ้น ทำให้รถวิ่งเร็วขึ้น ทำให้การปฏิบัติสืบหน้า ไปอย่างรวดเร็ว

ชีวิตเราเป็นเหมือนเทียน พอจุดแล้วก็จะมีแต่จะสั้นลงๆ ไปเรื่อยๆ อายุยาวขึ้น แต่ชีวิตมันสั้นลง ตัวเลขมันยาวขึ้น ตอนนี่ ๔๐ นะ ๕๐ นะ มันยาวขึ้น แต่ชีวิตมันสั้นลง คือส่วนที่เหลืออยู่นี้จะน้อยลง สั้นลงไปเรื่อยๆ เวลาที่จะได้บำเพ็ญ ได้เจริญมรรคนี้ จะน้อยลงไปเรื่อยๆ อย่าไปผัดวันประกันพรุ่ง ควรรีบหันเข้ามาทางนี้ มีภารกิจงานอะไรที่ปลดเปลื้องได้ ตัดได้ ก็ปลดเปลื้องมันไปเถิด ตัดมันไปเถิด ทำงานนี้ดีกว่า งานนี้เป็นงานที่แท้จริง งานอื่นทำไปก็เท่านั้นแหละ

โลกนี้เราไปสั่งมันไม่ได้ สั่งให้ดีตามที่เรต้องการไม่ได้ นี่เป็นความจริงที่เราจะต้องรู้ เพื่อจะได้ไม่หวังมาก ต้องอยู่กับความจริง โลกนี้ไม่ดี ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่มีใครดี ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ดีตลอดเวลา บางเวลาที่ดี บางเวลาที่ไม่ดี ถึงแม้ในอดีตจะดีมาตลอด ไม่มีใครรับประกันอนาคตได้ เพราะใจคนเปลี่ยนได้ เหตุการณ์บังคับให้เปลี่ยนใจได้ ที่ดีเพราะเหตุการณ์ราบรื่น ไม่มีปัญหา ก็ดีได้ พอเหตุการณ์ยากลำบากก็อาจจะทำไม่ได้ ควรตัดความอยากนี้ไป เลือกให้ดีที่สุดเท่าที่จะเลือกได้ ถ้าเลือกไม่เป็น ก็หาคนที่เลือกเป็นให้ช่วยเลือกให้ แล้วก็ต้องใช้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ สมัยก่อนจะหมั่นกันก่อนไม่แต่งงานเลย เพื่อจะได้มีเวลาดูว่าดีหรือไม่ดี ต้องทดสอบใจด้วย ไม่เอาอกเอาใจกันตลอดเวลา ต้องขัดใจกันบ้าง แล้วดูว่า จะยังดีอยู่หรือไม่ ถ้าเอาใจกันก็ดีได้ พออยู่ด้วยกันแล้วก็อาจจะไม่เอาใจกัน อย่าเชื่อคำพูดของคน เวลาเขาพูดว่าดีอย่างนั้นดีอย่างนี้ อย่าไปเชื่อ เป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ฟังได้แต่อย่าไปเชื่อ

66

พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า มีการเจริญย่อมมีการเสื่อมไปเป็นธรรมดา จึงไม่ควรยึดติดกับสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ เช่น วัดวาอาราม เป็นต้น มีการเจริญแล้วก็มี การเสื่อมหมดไป วัดที่สร้างถวายพระพุทธเจ้าในสมัยพุทธกาล ก็ไม่มีอะไรหลงเหลืออยู่แล้ว ปุชนิยสถาน ๔ ก็เหลือแต่ซากปรักหักพัง จึงไม่ควรให้ความสำคัญทางด้านวัตถุ เพราะเป็นเพียงเครื่องสนับสนุนทางด้านจิตใจ มีร่างกายก็ต้องมีปัจจัย ๔ ไว้เป็นที่พึ่งอาศัย ต้องมีที่อยู่อาศัย พระก็อยู่วัด ญาติโยมก็อยู่บ้าน มีการเจริญและเสื่อมหมดไป วัดของครูบาอาจารย์ในแต่ละยุคก็เป็นอย่างนี้ เวลาครูบาอาจารย์มีชีวิตอยู่ก็มีความเจริญรุ่งเรือง พอท่านมรณภาพไปแล้ว วัดก็กลายเป็นวัดร้างไป เช่น วัดของหลวงปู่แหวน หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ขาว หลวงปู่เทสก์ ตอนนี้มีใครไปบ้าง มีไปบ้างประปราย ไม่เหมือนสมัยที่ท่านมีชีวิตอยู่ เพราะไม่ได้ไปคูวัด แต่ไปคูธรรมะ ไปฟังพระธรรมคำสอนของท่านที่ทำให้จิตใจร่มเย็นเป็นสุข มีความทุกข์น้อยลง จนไม่มีความทุกข์หลงเหลืออยู่เลย นี่ต่างหากที่เป็นเป้าหมายของการไปวัด ไม่ได้ไปวัดเพื่อไปดูเจดีย์ที่สวยงาม โบสถ์ที่สวยงาม ที่เป็นเพียงองค์ประกอบ ไม่มีก็ไม่เสียหายตรงไหน

”

66

การทำงานให้กับพระศาสนาก็ดีอยู่ แต่ไม่ดีเท่ากับทำงานให้ตัวเองก่อน งานของตัวเองต้องมาก่อน งานของพระศาสนาที่หลัง ต้องหลุดพ้นก่อน ต้องเสร็จงานของเราก่อน พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ก่อนถึงค่อยสอนผู้อื่น ถ้ายังไม่เสร็จงานของเรา มัวแต่ไปทำงานให้คนอื่น ทำเท่าไรก็ไม่จบ จะมีงานมาให้ทำอยู่เรื่อยๆ งานของเราก็ไม่ได้ทำเสียที อย่างพระอานนท์ต้องอุปัฏฐากพระพุทธเจ้าถึง ๒๕ ปี ก็ยังดีที่ได้ทำกับพระพุทธเจ้า เพราะได้ยินได้ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ ได้สะสมบารมีไปเรื่อยๆ พอสิ้นพระพุทธเจ้าแล้ว ๓ เดือน ท่านก็เสร็จงานของท่าน ท่านควรจะเสร็จตั้งนานแล้ว แต่ท่านไม่เสร็จ องค์กรอื่นที่บวชพร้อมๆ กับท่านเสร็จกันไปหมดแล้ว แต่ท่านไม่เสร็จ เพราะติดภาระอุปัฏฐากพระพุทธเจ้า แต่ก็จำเป็นต้องมีผู้ทำงานหน้าทีนี้ พอดีสงฆ์มีมติให้พระอานนท์ทำ พระอานนท์ก็ต้องรับไป อาจจะเป็นวิบากของท่านก็ได้ที่ต้องรับใช้พระพุทธเจ้า ถ้าไม่มีความจำเป็น ไม่มีวิบากต้องไปเกี่ยวข้องกับงานอื่น ก็อย่าเสนอตัว ทำงานของเราให้เสร็จก่อนแล้วค่อยไปทำงานอื่น

”

การปฏิบัตินี้ต้องพุ่งเป้าไปที่การดับความอยาก เพื่อทำให้ใจสงบ ถ้าไป
ดูสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับการดับความอยาก ดูไปก็เสียเวลาเปล่าๆ ทำทำไมไม่ดู
ดวงอาทิตย์ ไม่ดูต้นไม้ ดูไปก็เท่านั้น เพราะไม่เป็นปัญหา ต้องดูสิ่ง
ที่เป็นปัญหา สิ่งที่ทำให้จิตใจวุ่นวายทุกข์ทรมานใจ ต้องดูสิ่งนั้น เช่น
ดูความเสื่อมของร่างกายของเรา ของคนที่เรารัก เพื่อให้รับความจริงว่า
สักวันหนึ่งจะต้องเป็นอย่างนี้ ร่างกายของเราก็ดี ของคนที่เรารักก็ดี
สักวันหนึ่งก็จะต้องหยุดทำงาน สักวันหนึ่งจะต้องกลายเป็นจี๊เก่า
เป็นเศษกระดูกไป ให้มองอย่างนี้ เวลามองคนที่เราอยากจะร่วมหลับ
นอนด้วย ก็ต้องมองให้เห็นโครงกระดูก เห็นผีที่อยู่ในตัวเขา ถ้าเขาตายไป
วันนี้ ศิณนี้จะนอนกับเขาได้หรือเปล่า ถ้ายังมีลมหายใจอยู่ยังนอน
ร่วมกันได้ แต่พอไม่มีลมหายใจ ก็จะคิดว่าเป็นผีไปแล้ว ไม่อยากจะนอน
ด้วยแล้ว คิดอย่างนี้เพื่อดับกามารมณ์ เพราะกามารมณ์ทำให้ใจไม่สงบ
ถ้าต้องการความสุขที่เกิดจากความสงบ ก็ต้องดับกามารมณ์ให้ได้
ต้องพิจารณาอสุภะอยู่เนืองๆ คิดถึงภาพที่ไม่สวยงามของร่างกาย
คิดถึงเวลาไม่หายใจแล้ว ตายไป ๓ วัน แล้ว ขึ้นฮึดส่งกลิ่นเหม็นแล้ว
ยังอยากจะนอนกับเขาหรือเปล่า คิดอย่างนี้จะได้ดับกามารมณ์ได้ จะอยู่
คนเดียวได้ จะทำให้ใจสงบได้ จะมีความสุขที่แท้จริง ไม่ต้องอาศัย
สิ่งต่างๆ ที่ไม่เที่ยง มาเป็นเครื่องมือให้มีความสุขกับเรา ถ้าเขาไม่เที่ยง
เวลาเขาจากไปเราก็จะเสียใจ จะว่าเหว่ ถ้ามีความสุขภายในใจแล้ว

จะไม่ต้องทำอะไร จึงต้องพิจารณาเพื่อตัดทุกสิ่งทุกอย่าง ให้อะไรทุกอย่าง
ทุกอย่างต้องจากเราไป ต้องหมดสภาพไป แม้แต่ร่างกายของเราก็ต้อง
หมดสภาพไป แต่การหมดสภาพของร่างกายไม่ได้ทำให้เราหมดสภาพ
ไปด้วย เรายังอยู่ เพียงแต่ว่าจะอยู่แบบไหน จะอยู่แบบทุกข์หรืออยู่
แบบไม่ทุกข์ ถ้าปล่อยวางร่างกายได้ ยอมรับการดับของร่างกายได้ ก็จะไม่
ทุกข์ จะเฉยๆ สบายใจ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ถ้าพิจารณาด้วย
ปัญญา ก็จะไม่เสียใจอีก เพราะไม่ต้องดูแลรักษาร่างกายต่อไป ร่างกาย
เป็นภาระที่หนักมากที่เราต้องคอยดูแลตลอดเวลา ตั้งแต่ตื่นจนหลับ
ต้องหายใจ ต้องหาน้ำมาดื่ม หาอาหารมารับประทาน ต้องทำความสะอาด
จับถ่าย ไม่มีร่างกายก็ไม่ต้องทำภารกิจนี้ ถ้าพิจารณาด้วยปัญญา
จะเห็นว่าความตายเป็นสิ่งที่ดี เพราะหมดภาระ ไม่ต้องแบก ถ้ายังมี
ร่างกาย ถึงแม้ว่าใจจะไม่มี ความอยากกับร่างกาย ไม่มี ความทุกข์กับ
ร่างกาย ก็ยังมีภาระดูแลรักษาร่างกาย พระพุทธเจ้ายังต้องบิณฑบาต
ยังต้องฉัน ยังต้องสร่งน้ำ ยังต้องฉันยาเวลาไม่สบาย จึงควรพิจารณา
ความเสื่อมของทุกสิ่งทุกอย่างจะได้ไม่ยึดติด จะได้ปล่อยวาง จะได้ไม่ต้อง
อาศัยสิ่งต่างๆ ในโลกนี้เป็นเครื่องมือให้มีความสุข เพราะมีความสุขที่ดีกว่า
ถ้ามีความสงบแล้วจะไม่ต้องทำอะไร ถ้าปล่อยวางได้แล้วใจจะมีความสุข
ความสงบ ความสบาย จะไม่หลงไปยึดไปติดไปอยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้
มาให้มีความสุข

ฝรั่งบอกว่าความจริงเป็นสิ่งที่เจ็บปวด ยารักษาเป็นเหมือนทิงเจอร์ มันแสบแต่ทำให้แผลหายเร็ว ศาสนาพุทธสอนแต่ความจริง ถ้าคนสอนยังไม่ได้พบความจริงก็จะสอนแบบลูปหน้าปะจุมุก อย่างที่หลวงพ่อท่านพูด **เราไม่ลูปหน้าปะจุมุกใคร ธรรมย่อมเหนือกว่าสิ่งอื่นใด เราไม่เกรงใจใคร เกรงแต่ธรรม เมื่อเข้าหาธรรมแล้วไม่ให้อธรรม จะได้ธรรมไปได้อย่างไร** คนเข้าหาศาสนา ก็เพื่อหาธรรมะ ไม่ได้มาหาความเอาอกเอาใจ พุดปลอบใจ ลูปหน้าปะจุมุก หาธรรมะต้องกล้าหาญ กล้ารับความจริง ไม่กลัวความจริง ถ้ากลัวความจริงอย่าเข้าหาศาสนา เหมือนกับคนที่กลัวแสงสว่าง ชอบอยู่ในความมืด อยู่ในจินตนาการของตน

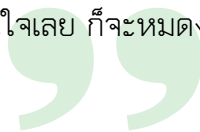
ถ้าพวกเราไม่ผลัดกันตัวเราเอง จะไม่มีใครผลัดกันนะ ครูบาอาจารย์ท่านก็สอนแล้ว แต่ท่านลากผลัดกันเราไม่ได้ เราต้องผลัดกันเอง

ให้ระลึกถึงความตายอยู่เรื่อยๆ จะได้กระตุ้นความเพียร ไม่รู้ว่าตายเมื่อไหร่ อย่าประมาทนอนใจ ให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระอริยสงฆ์สาวกอยู่เรื่อยๆ ดูท่านเป็นตัวอย่าง ท่านก็เป็นเหมือนเรา ท่านก็เกิดมาอยู่กับลาภยศสรรเสริญ อยู่กับความสุขทางตาหูจมูกลิ้นกาย แต่ทำไมท่านเล็ดลอดออกมาได้ เพราะท่านมีความพากเพียร มีปัญญา พวกเราคงไม่มีปัญญา จึงไม่เห็นโทษของลาภยศสรรเสริญ ของความสุขทางตาหูจมูกลิ้นกาย เป็นเหมือนปลาที่ติดเหยื่อปลายเบ็ด แล้วก็ต้องถูกเบ็ดเกี่ยวปากไว้ เวลาจะเอาเบ็ดออกก็กลัวเจ็บ เวลาจะออกจากลาภยศสรรเสริญสุข ก็กลัวจะทุกข์ทรมานใจ ไปอยู่วัดก็กลัวความว่าเหว่เศร้า สร้อยหยอยเหงา ก็จะเป็นนักโทษในเรือนจำของการเวียนว่ายตายเกิดไปเรื่อยๆ

เป้าหมายของการปฏิบัติ ก็คือการปล่อยวาง เพื่อใจจะได้หลุดพ้นจากความ
วุ่นวายต่างๆ ใจไปวุ่นวายกับเขาเอง เขาเป็นอย่างนี้ก็อยากจะให้เขาเป็นอย่างนั้น
เขาเป็นอย่างนั้นก็อยากจะให้เขาเป็นอย่างนี้ เพราะไม่รู้จะไปควบคุมบังคับเขาไม่ได้
เขาเป็นอนัตตา **สัพเพ ธัมมา อนัตตา** ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของเราที่จะไปสั่งให้
เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ได้ ถ้าอยากจะให้ใจมีความสุขตลอดเวลา ก็ต้องปล่อยวาง
ทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะทุกสิ่งทุกอย่างในโลกเป็นทุกข์ทั้งนั้น

ทุกวันนี้เราทุกข์กับอะไร ก็ทุกข์กับเรื่องต่างๆ สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ นับตั้งแต่
ร่างกายของเราออกไป ร่างกายก็เป็นกองทุกข์กองหนึ่งแล้ว แล้วก็ไปเอาสามี
ภรรยามาเป็นกองทุกข์อีกกองหนึ่ง แล้วก็เอาลูกมาเป็นกองทุกข์ เอาหลานมา
เป็นกองทุกข์ เอาสมบัติข้าวของเงินทองมาเป็นกองทุกข์ เอารูปเสียงกลิ่นรสมา
เป็นกองทุกข์ เป็นเรื่องของความทุกข์ทั้งนั้น อยู่กับความทุกข์ตลอดเวลา แต่ไม่รู้
ว่าอยู่กับความทุกข์ ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้ามาสอนก็จะไม่รู้ จะติดอยู่กับความทุกข์
ไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุด ตายไปก็กลับมาหากองทุกข์ใหม่ กลับมาเกิดใหม่ แต่ถ้า
ได้พบกับพระพุทธเจ้า ได้พบกับพระพุทธศาสนา ได้ศึกษาได้ปฏิบัติแล้ว ก็จะมี
พบกับความร่มเย็น พบกับความสงบ พบกับความสุข ก็จะเห็นโทษของสิ่งต่างๆ หนัก
จะพยายามใช้สติ สมาธิ ปัญญา ตัดให้หมด ชอบก็ต้องตัด ชังก็ต้องตัด ตัดจน
ไม่มีชอบและชังหลงเหลืออยู่ในใจเลย ก็จะหมดงาน **วุธิตัง พรหมจริยง**

ไม่มีสุขใดในโลกนี้จะสุขเท่ากับความสุขที่เกิดจาก
ความสงบ **นัตถิ สันติ ปรัง สุขัง** ถ้าสงบด้วยสมาธิ
ก็จะเป็นชั่วคราว บรมสุขชั่วคราว เหมือนดูหนัง
ตัวอย่าง ถ้าเป็นนิพพานก็จะเป็นหนังจริง ฉายตลอด
วันตลอดคืนเลย ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ยืน เดิน นั่ง
นอน เป็น ปรมัง สุขัง ตลอด ไม่ต้องทำอะไรอีกแล้ว
กินข้าวอิ่มแล้ว บาปละได้แล้ว บุญก็ละได้แล้ว